

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

3.Bf.226/2024/52. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Budapesten, 2025. január 16., 23., 30. napján tartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta és 2025. február 12. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A csalás büntette miatt Terhelt1 és társai ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2024. január 31. napján kelt 22.B.957/2019/153. számú ítéletét Terhelt1 I. r., Terhelt2 II. r., Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r. és Terhelt5 V. r. vádlottak tekintetében megváltoztatja.

Terhelt1 I. r. vádlott

- folytatólagosan és üzletszerűen elkövetett csalás büntetteként [Btk. 373. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont] (cég2.) értékelt cselekményét társtettesként elkövetettnek,
- felbujtóként folytatólagosan elkövetett csalás büntetteként [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés b) pont] (tanú2) értékelt cselekményét társtettesként elkövetettnek,
- felbujtóként folytatólagosan elkövetett csalás büntetteként [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (4) bekezdés b) pont] (cég5.) értékelt cselekményét társtettesként elkövetettnek;

Terhelt2 II. r. vádlott

- folytatólagosan elkövetett csalás büntetteként [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés b) pont] értékelt cselekményét (tanú2) társtettesként elkövetettnek,
- a folytatólagosan elkövetett csalás büntetteként [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (4) bekezdés b) pont] (cég5.) értékelt cselekményét társtettesként elkövetettnek;

Terhelt4 IV. vádlott

- bűnsegédként, folytatólagosan és üzletszerűen elkövetett csalás büntetteként [Btk. 373. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont] (cég2. sérelmére) értékelt cselekményét társtettesként elkövetettnek;

Terhelt5 V. r. vádlott

- magatartását társtettesként elkövetettnek minősíti.

A Btk. 373.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (6) bekezdés a) pontja szerint minősülő bűncselekmények megnevezésénél valamennyi vádlott esetében mellőzi az üzletszerű elkövetésre, Terhelt5 V. r. vádlott esetében a különösen jelentős kár okozására utalást.

Terhelt1 I. r. vádlott szabadságvesztés büntetésének, közügyektől eltiltásának tartamát egyaránt 6 (hat) évre enyhíti, a vele szemben alkalmazott vagyonek Kobzás összege 1.728.023.794 (egymilliárd-hétszáz-huszonnyolcmillió-huszonháromezer-hétszáz-kilencven-négy) forint.

Terhelt2 II. r. vádlott szabadságvesztés büntetésének, közügyektől eltiltásának tartamát egyaránt 3 (három) évre enyhíti azzal, hogy II. r. vádlott a szabadságvesztés büntetés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható.

Terhelt3 III. r. és Terhelt4 IV. r. vádlottak szabadságvesztés büntetését egyaránt 2 (kettő) évre enyhíti.

Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r. és Terhelt5 V. r. vádlottakkal szemben a közügyektől eltiltás kiszabását mellőzi.

A szabadságvesztés végrehajtását Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r. és Terhelt5 V. r. vádlottak esetében egyaránt 5 (öt) év próbaidőre felfüggeszti, a feltételes szabadság legkorábbi időpontjára vonatkozó rendelkezést a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén rendeli alkalmazni.

A Budapesti Rendőr-főkapitányság Korruptciós és Gazdasági Bűnözés elleni Főosztály Gazdaságvédelmi Osztály II. által lefoglalt és P-19/2016. számon letétbe vett 37.180 (harminchétezer-egyszáznyolcvan) forint és a Budapesti Rendőr-főkapitányság Korruptciós és Gazdasági Bűnözés elleni Főosztály Korruptciós Bűnözés elleni Osztály által lefoglalt és P-32/2018. számon letétbe vett 41.082 (negyvenegyezer-nyolcvankettő) EUR készpénz lefoglalását megszünteti és Terhelt1 I. r. vádlottnak kiadja azzal, hogy a vagyonek Kobzás biztosítására visszatartani rendeli.

Mellőzi Terhelt1 I. r. vádlott részére a cég6. által vezetett bankszámlaszám1 számú számlán kezelt 47.143 (negyvenhétezer-egyszáznegyvenhárom) Euró zár alá vételének fenntartására vonatkozó rendelkezést.

A tanú1 és a tanú3 által becsatolt adathordozókat T-85/2017. számon vette tárgynyilvántartásba a Budapesti Rendőr-főkapitányság Korruptciós és Gazdasági Bűnözés elleni Főosztály Gazdaságvédelmi Osztálya.

Terhelt1 I. r. vádlott lakcíme: lakcím1., tényleges tartózkodási helye: büntetés-végrehajtási intézet

Terhelt4 IV. r. vádlott lakcíme: lakcím2.

Terhelt5 V. r. vádlott személyazonosító igazolványának száma: szám1.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét Terhelt1 I. r., Terhelt2 II. r., Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r. és Terhelt5 V. r. vádlottak tekintetében helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült bünyügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2024. január 31. napján kihirdetett 22.B.957/2019/153. számú ítéletével a 2017. május 26. napjától 2017. május 26. napjáig őrizetben volt, azóta szabadon lévő Terhelt1 I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 2 rendbeli folytatólagosan és üzletszerűen elkövetett csalás bűntettében, amelyből 1 rb-t társtettesként követett el [Btk. 373. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont], 1 rendbeli a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és – figyelemmel a (2) bekezdés bc) pontjára – a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő, folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás bűntettében, 3 rendbeli folytatólagosan elkövetett csalás bűntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés b) pont], - amelyből 1 rb. társtettesként és 1 rb-t felbujtóként követett el, 2 rendbeli felbujtóként elkövetett csalás bűntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (4) bekezdés b) pont], amelyből 1 rb. folytatólagosan elkövetett, ezért őt – halmazati büntetésül - 8 év szabadságvesztésre, 8 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte, továbbá I. r. vádlottal szemben 1.716.657.303 Ft- vagyonekobzást alkalmazott;

[2] Terhelt2 II. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rendbeli társtettesként, folytatólagosan és üzletszerűen elkövetett csalás bűntettében, [Btk. 373. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont], 1 rendbeli a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és – figyelemmel a (2) bekezdés bc) pontjára – a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő, folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás bűntettében, 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett csalás bűntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés b) pont], - amelyből 1 rb. társtettesként követett el, 2 rendbeli csalás bűntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (4) bekezdés b) pont], amelyből 1 rb. folytatólagosan elkövetett, ezért őt – halmazati büntetésül - 5 év 10 hónap szabadságvesztésre, 6 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte;

[3] Terhelt3 III. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rendbeli társtettesként, folytatólagosan és üzletszerűen elkövetett csalás bűntettében, [Btk. 373. § (1) bekezdés, (6)

bekezdés a) pont], ezért őt 4 év 6 hónap szabadságvesztésre, 5 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte;

[4] Terhelt4 IV. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként, folytatólagosan és üzletszerűen elkövetett csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont], bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés b) pont, ezért őt – halmazati büntetésül - 2 év 10 hónap szabadságvesztésre, 3 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte;

[5] Terhelt5 V. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként különösen jelentős kárt okozó, folytatólagosan és üzletszerűen elkövetett csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont], ezért őt a bíróság 2 év szabadságvesztésre 2 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte.

[6] A kiszabott szabadságvesztés büntetést valamennyi vádlott esetében börtönben rendelte végrehajtani azzal, hogy a vádlottak legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsáthatók feltételes szabadságra. Terhelt1 I. r. vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítani rendelte.

[7] Terhelt3 III. r. vádlottat az ellene 1 rendbeli a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és – figyelemmel a (2) bekezdés bc) pontjára – a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő, folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntette miatt emelt vád alól felmentette.

[8] A cég1., a cég2. és a cég4. magánfelek polgári jogi igényét egyéb törvényes útra utasította.

[9] Terhelt1 I. r. vádlott cég6. által vezetett bankszámlaszám1 számú számláján kezelt 47.143 Euró zár alá vételét fenntartotta a vagyoneklobzás és bűnügyi költség biztosítására. Rendelkezett a tanú1 és a tanú3 által becsatolt adathordozók iratok közötti kezeléséről, és az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről.

[10] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyészség, a vádlottak és védőik is fellebbezést jelentettek be az alábbiak szerint:

[11] - az ügyész valamennyi vádlott terhére, a kiszabott büntetés súlyosítása miatt, a szabadságvesztés és a közügyektől eltiltás tartamának felemelése és pénzbüntetés kiszabása végett, továbbá Terhelt3 III. rendű vádlott vonatkozásában a felmentő rendelkezéssel szemben bűnösség megállapítása végett;

[12] - Terhelt1 I. rendű vádlott védője teljes körű fellebbezést jelentett be, valamennyi vádpont vonatkozásában felmentés, másodsorban enyhítés érdekében;

[13] - Terhelt2 II. rendű vádlott és védője teljes körű fellebbezést jelentett be, II. r. vádlott védőjének fellebbezése elsődlegesen a felmentést, másodlagosan enyhítést célozta, továbbá abszolút hatályon kívül helyezési okra is hivatkozott;

[14] -Terhelt3 III. rendű vádlott és védője teljes körű fellebbezést jelentett be a tényállás 2. pontja vonatkozásában, míg a felmentést tudomásul vették;

[15] - Terhelt4 IV. rendű vádlott és védője teljes körű fellebbezést jelentett be, elsődlegesen felmentés, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítése irányában;

[16] - Terhelt5 V. rendű vádlott és védője teljes körű fellebbezést jelentett be elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében.

[17] Terhelt2 II. rendű vádlott védője a fellebbezés írábeli indokolásában arra hivatkozott, hogy az eljárása során az elsőfokú bíróság abszolút eljárási szabálysértést is elkövetett, emellett pártatlanságát is elvesztette és a nyomozó hatóság, ügyészség és az elsőfokú bíróság a II. rendű vádlott tisztességes eljáráshoz való jogát is megsértette. A nyomozó hatóság a nyomozás során nem közölte azt az alapos gyanút Terhelt2 akkori gyanúsítottal, amely alapos

gyanú a vádiratban vád formájában megjelent, így a bíró volt kénytelen „nyomozni” a bírósági eljárás során. Az elsőfokú bíróság így – nyomozati szak hiányában - kénytelen volt túl sok kérdést feltenni a szereplőknek, vádlottaknak, tanúknak, ezáltal kénytelen volt leereszkedni a küzdőterre, mely küzdelem során a "küzdelem pora elhomályosította a látását", pártatlanságát elvesztette.

[18] Az elsőfokú ítéletet megalapozatlannak is ítélte, mert a tényállás hiányosan került megállapításra, a bíróság helytelen ténybeli következtetéseket vont le, indokolási kötelezettségét is megszegte.

[19] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során tévesen vett figyelembe súlyosító körülményeket, továbbá számos nyomatékos enyhítő körülményt elmulasztott figyelembe venni, így eltúlzottan súlyos büntetést szabott ki.

[20] A másodfokú eljárásban bizonyítás lefolytatását indítványozta, e körben kérte tanú8 tanú tárgyalásra történő idézését, aki Terhelt2 tudattartalma, célzata és szándéka tekintetében tud hiteles információkkal szolgálni, miszerint Terhelt2 abban a tudatban volt, hogy a Terhelt1 által előadott és tanú6 által támogatott „projekt” valós. tanú14 tárgyalásra történő idézését arra figyelemmel kérte, hogy információik szerint a tanú a holtta nyilvánítása ellenére nem halt meg és nem is tűnt el, valamint tanú14 döntő információkkal tud szolgálni Terhelt2 tudattartalmáról, célzatáról, szándékáról. tanú6 tanú idézését ugyancsak Terhelt2 tudattartalmának bizonyítására indítványozta.

[21] Az elsődleges védelmi indítvány az elsőfokú ítéletnek a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja alapján történő hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására irányult. A védelmi fellebbezés az elsőfokú bíróságtól eltérően értékelte azt a tényt, hogy II. r. vádlottal a nyomozás során nem közöltek olyan megalapozott gyanút, amely a vádiratban már vádként jelent meg. Nem értett egyet azzal, hogy II. rendű vádlott elég teret kapott védekezése kiteljesítéséhez az elsőfokú bíróság eljárása során, így a védelem álláspontja szerint a tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült. Ezzel szemben úgy vélte, hogy az elsőfokú bíróság nem tudta reparálni a II. rendű vádlott védekezéshez való jogát, hiszen az eljárás alatt tanú14 eltűnt, akit később holtta nyilvánítottak, 2020 márciusától a COVID járvány okán az eljárási jogok beszűkültek, így a veszélyhelyzet alatt a korlátozott eljárási jogok mellett a II. rendű vádlott védekezéshez való joga nem teljeshetett ki. Emellett az elsőfokú bíróság nyomozati szakasz hiányában kénytelen volt „nyomozni” a kiterjesztett vád tekintetében, kénytelen volt hivatalból kérdezni a vádlottakat és a tanúkat, így a bíró pártatlanságát is elvesztette.

[22] A védelem arra a következtetésre jutott, hogy Terhelt2 II. rendű vádlott jogát arra, hogy az ellene felhozott vád természetéről és okáról részletes tájékoztatást kapjon, valamint, hogy védekezésének előkészítéséhez megfelelő idővel és eszközökkel rendelkezék, megsértették, ami az Emberi Jogok Európai Bírósága által az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Egyezmény 6. cikke 1. bekezdésével együtt vizsgált 6. cikk 3. bekezdése a) és b) pontjainak megsértését eredményezte. Úgy vélte, hogy a közölt megalapozott gyanú és a közölt vád nyilvánvaló különbségére tekintettel a védekezés eltért volna az eredeti megalapozott gyanúval szembeni védekezéstől. Álláspontja szerint az elsőfokú bíró a tárgyalóteremben a vád alapján átvette – kénytelen volt átvenni – a nyomozói szerepkört, így pártatlanságát elvesztette. Az elfogulatlanság biztosítása érdekében szükségesnek tartotta, hogy a bünvádi perben a vádlói és a bírói funkció más-más személy kezében legyen.

[23] Utalt az Egyezmény 6. cikk 1. pontjában foglalt fair eljárás érvényesülésének vizsgálata során alkalmazott ún. kettős tesztre, amely egyrészt az eljáró bíró személyes magatartását, vagyis azt vizsgálja, hogy volt-e az eljárás során "olyan megnyilvánulása,

amelyből a pártatlanságának hiányára lehet következtetni", az objektív teszt során pedig a bíró által ellátott funkciók vizsgálata az alapvető kérdés.

[24] A funkcióhalmozódás, vagyis azon eset, amikor a bíró ítélezésen kívüli, a vizsgálattal vagy a váddal kapcsolatos feladatokat is ellát, az EJEB szerint jogos kételyeket ébreszt a pártatlanságával kapcsolatban. Az eljárási funkciók közötti "átjárhatóság" lehetőségét is a tisztességes eljárás követelményének megsértéseként értékelte. Részletesen kifejtette, hogy mik a bírói pártatlanság előfeltételei, és arra következtetésre jutott, hogy a bíróság számára az officialitást előtérbe helyező jelenlegi rendszer ellentmond a világos, kiszámítható normatartalom követelményének, a funkciómegosztásnak, az európai standardoknak, és a bírói pártatlansággal szembeni elvárásnak.

[25] További érvei szerint az időközben berobbant COVID járvány és a veszélyhelyzet akadályozta Terhelt2 II. rendű vádlottat abban, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogát kiteljesítse, és védekezési jogát maradéktalanul gyakorolja. Ezzel kapcsolatban bemutatta az igazságszolgáltatást is érintő járványügyi rendeleteket és a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedéseket.

[26] Abszolút eljárási szabálysértésként hivatkozott arra, hogy az elsőfokú eljárásban a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező lett volna. Ennek megvalósulását abban látta, hogy a 2023. január 9. napjára kitűzött tárgyalást, amelyen II. r. vádlott betegsége miatt nem tudott megjelenni, és távolmaradását védője útján előzetesen kimentette, az elsőfokú bíróság megtartotta, úgy, hogy a lefolytatott bizonyítás a II. r. vádlott cselekvőségét is nagymértékben érintette, a 2023. január 9. napjára kitűzött és jogellenesen megtartott tárgyalást nem ismételte meg, de még csak az arról készült jegyzőkönyvet sem ismertette. Ezzel kapcsolatban hivatkozott a BH2013. 332 számú döntésre, amelyben a Kúria is alapvetésként rögzíti, hogy a távolmaradását kimentett vádlott távollétében nem tartható meg a tárgyalás azon része, amely cselekvőségét érinti. A védelem úgy vélte, hogy az elsőfokú bíróság megállapításával szemben a tárgyaláson meghallgatott tanú8 által elmondottak érintették II. r. vádlottat. A védelem szerint a tanúvallomás az alábbiakra nézve hordozott releváns bizonyítékot védence cselekvőségére nézve:

[27] - a II. r. vádlottnak egy jól menő informatikai vállalkozása volt, mielőtt I. r. vádlottal kapcsolatba került;

[28] - a II. r. vádlott azzal kereste meg az ügyvédnőt, hogy segítsen, amikor látta, hogy nem lesz az ügyletekből semmi;

[29] - a köztük lévő megbeszélésnek az volt a témája, hogy II. r. vádlott „futott” a pénz után, elhangzott az is, hogy Terhelt1 becsapta őt;

[30] - tanú8 tanúnak e megbeszélésen II. r. vádlott károsultnak tűnt;

[31] - II. r. vádlott beszámolt arról is a tanúnak, hogy 100-200 milliós összegeket tett az üzletbe és, hogy bízik abban, hogy Terhelt1-től valamilyen összeget még visszkap.

[32] Mindezek alapján a védő úgy vélte, hogy tanú8 tanú olyan körülményekről beszélt a tárgyaláson, amelyek egyrészt Terhelt2 II. r. vádlott védekezését támasztják alá, másrészt pedig a kapcsolatosak Terhelt2 II. r. vádlott elkövetéskori és azt követő tudattartamával. A fellebbezés részletesen bemutatta az elsőfokú ítéletnek azokat a részeit, amelyekre nézve tanú8 tanú – II. r. vádlottat is érintően – vallomást tett.

[33] Hangsúlyozta, hogy a tanú meghallgatását a védő 2020. május 15. napján kelt védői beadványában kérte, azonban az elsőfokú bíróság ettől függetlenül sem folytathatott volna bizonyítást a II. r. vádlott kapcsán.

[34] Hivatkozott arra, hogy a Kommentár szigorúan értelmezi a cselekményt érintő összefüggés hiányát annál a rendelkezésnél, hogy a vádlott távollétében a tárgyalásnak

kizárólag az a része tartható meg, amely őt nem érinti, és ekkor a távol lévő vádlott védőjének jelenléte sem kötelező. A vádlott akarátán, illetve önhibáján kívül nem fosztható meg attól a jogától, hogy az ellene emelt vád elbírálását akár csak a legcsekélyebb mértékben befolyásoló bizonyítást vagy egyéb eljárási cselekményt személyesen is végigkövethesse. Ha a vádlott távollétében tartott tárgyaláson ennek ellenére mégis felmerül olyan tény vagy körülmény, amely a távol lévő vádlottat is érinti, akkor ez a kérdéses eljárási cselekmény megismétlésének kötelezettségét vonja maga után, és figyelmen kívül hagyása az egész eljárásra is kiterjedő megismétlést eredményez. Álláspontja szerint a tárgyalási jegyzőkönyv ismertetése pedig még akkor sem reparálta volna a jogsértést, ha megtörtént volna egyáltalán. Az elsőfokú bíróságnak ezt a bizonyítást kötelező jelleggel meg kellett volna ismételnie, amit a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja alapján a másodfokú eljárásban pótolni már nem lehet.

[35] További érvei szerint a II. r vádlott vonatkozásában megvalósított – fentiekben részletezett – feltétlen eljárási szabálysértésen túl az elsőfokon eljáró bíróság több ízben is elkövette ugyanezen eljárási szabálysértést: úgy tartotta meg a 2021. június 28. napjára kitűzött tárgyalást, és azon a tárgyaláson úgy vett fel bizonyítást Terhelt3 III. r. vádlottat érintően, hogy sem a vádlott, sem a III. r. vádlott védője nem volt jelen. A tárgyaláson meghallgatott tanú6 tanú a védelem szerint az egyik kulcsfigurája az ügynek mind a II. r. mind pedig a III. r vádlott kapcsán, hiszen nagymértékben járult hozzá tanú6 ahhoz, hogy a II. r. és a III. r. vádlott hitt Terhelt1 I. r. vádlottnak, és abban, hogy a „projekt” megvalósul.

[36] Másodlagosan indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a Be. 593. § (1) bekezdés b) pontja alapján az iratok tartalma, ténybeli következtetés és a felvett bizonyítás alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást helyesbítse és egészítse ki.

[37] Érvelése szerint a hangfelvételek és a tanúvallomások azt bizonyítják, hogy Terhelt1 az utolsó pillanatig tévedésben tartotta terhelt2t, így nem megalapozott a tényállásnak az a megállapítása, hogy Terhelt1 I. r. vádlott arra bujtotta fel II.r. Terhelt2 vádlottat, amikor már nem tudott fizetni, hogy szerezzen további pénzt újabb személyek bevonásával. A védő álláspontja szerint nincs olyan bizonyíték, amely megalapozta volna azt a megállapítást, miszerint Terhelt2 tudott arról, hogy a „projekt” nem létezik, valótlan.

[38] Sérelmezte az elsőfokú ítélet 14. oldal 3. bekezdésében tett ténymegállapítását is arra figyelemmel, hogy terhelt2nak soha nem is állt szándékában tőkeközvetítést végezni, erre vonatkozó bizonyíték nincs. Mivel az összegek nem hozzá folytak be, nem is rendelkezett felettük, erre figyelemmel iratellenesen rögzítette az elsőfokú bíróság többszámban azt, hogy I. és II. r. vádlott „a kapott összegeket nem a sértettel közölt célra fordították”. Tényállási hiányként fogalmazta meg, hogy elmaradt annak rögzítése, hogy jelentős finanszírozás történt Terhelt2 által Terhelt1 utazásaival kapcsolatosan is.

[39] Terhelt2 II. r. vádlott tudattartalmával kapcsolatban utalt a rögzített skype beszélgetésekre, és tanú8 vallomására, amely szerint Terhelt2 II. r. hitt Terhelt1nak, és futott a pénze után. A tudati tények körében az elsőfokú bíróság által értékelt 2016. január 4.-én kelt e-mail levéllel kapcsolatban arra utalt, hogy az e-mail időpontjában már 2016. év elején járunk, amikor polgári peres eljárás már folyamatban van, és a terheltek ekkor szembesültek azzal, hogy tanú1 mire készülhet saját bőrét is mentendő, hogy az esetében szóba jöhető sikkasztás ellen védekezni tudjon.

[40] Védelem védekezése alapján vitatta tanú1 vallomását, amely szerint Terhelt2 olyan kijelentést tett, hogy ő kezelte az informatikai rendszert és látta, hogy mennyi pénz érkezik. Nem találta megalapozottnak azt a megállapítást sem, hogy védelem anyagi helyzetével kapcsolatban megtévesztette volna a sértetteket, mivel valamennyi érintett tisztában volt egzisztenciális körülményeivel.

[41] A helyesbített, kiegészített tényállás alapján és helyes logikai következtetések levonása után Terhelt2 II. rendű vádlott felmentését látta indokoltnak azon az alapon, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott tévedésben tartotta Terhelt2 II. rendű vádlottat. Ezen tévedésben tartást bizonyítja a védő álláspontja szerint a Terhelt2 által Terhelt1nak 2016. január 04-én megküldött e-mail levél is, amely szerint Terhelt1 I. rendű vádlott még 2015. december 30-án is ígért többek között Terhelt2 részére pénzügyi teljesítést, finanszírozást, amely ígéletben Terhelt2 hitt.

[42] A büntethetőséget kizáró okkal kapcsolatban azzal érvelt, hogy a büntetőjog nem okirati, hanem akarati elv alapján áll, azaz felelőssége csalás esetében annak van, aki az ügyletkötéskor mást jogtalan haszonszerzés céljából tévedésbe ejt vagy tévedésben tart, és ezzel kárt okoz. A tudati tények jellemzőinek bemutatása alapján az a következtetést vont a le, hogy az irányadó tényállás nem tartalmazza a terhelt szándékára vont jogi következtetés ténybeli alapjait. Úgy vélte, hogy Terhelt2 bíróság szerinti jogtalan haszonszerzésre irányuló célzata nem előzhette meg a bíróság szerinti megtévesztő magatartást, Terhelt2 nem tette az ügynek, hanem sértettje. Ezzel kapcsolatban utalt tanú6 személyére, ki ugyancsak erősítette Terhelt2 II. rendű vádlott tudatában azt, hogy a „projekt” előrehaladása biztosított a kitűzött cél felé. tanú2 tanúvallomásából azt emelte ki, hogy a tanú szerint terhelt2nek komoly anyagi gondjai lehettek, ha őhöz fordult pénzügyi segítségért. tanú1 vallomásai értékelésénél pedig arra mutatott rá, hogy a sértett a jogi személy pénzeszközeit a jogi személy gazdasági céljaitól eltérő célokra, sajátjaként való rendelkezés útján fordította fedezet nélküli kölcsönadásra, így saját jól felfogott érdeke lehet a tanúnak az, hogy olyan vallomásokat tegyen, amelyek saját cselekvőségét, saját felelősségét csökkentik.

[43] A büntetés kiszabási körülmények körében a statisztikai adatok alapján tévesnek ítélte a vagyon elleni cselekmények elszaporodottságára, mint súlyosító körülményre hivatkozást, sérelmezte azt is, hogy Terhelt2 II. rendű vádlott elkövetéskori büntetlen előéletét, valamint az eljárás elhúzódását az elsőfokú bíróság elmulasztotta értékelni, az elkövetéstől számított időmúlást pedig nem értékelte megfelelő súllyal enyhítő körülményként. Jelen ügyben a nyomozó hatóság inaktivitását abban látta, hogy a nyomozás során Terhelt2 II. rendű vádlottal nem közölték azt az alapos gyanút, amely később a vádiratban vádként megjelent, így a tisztességes eljáráshoz való jogát súlyosan megsértették. A büntetési tétel felső határát közelítő, tetemes időmúlásra figyelemmel enyhítő szakasz alkalmazását is indokoltnak látta, az időmúláson felül a 2/2017. (II.10.) AB. határozatban megfogalmazott alkotmányos követelmények figyelembevételével nagy nyomatékkal kérte értékelni az eljárás mintegy 10 éves elhúzódását is. Kiemelte azt is, hogy a vádiratban megjelölt elkövetési idő végétől – 2014. – a mai napig tartó több, mint 10 év alatt védence törvénytisztelő életmódot folytatott, idős, rendszeres orvosi kezelésre szoruló szüleit támogatja, segíti. Enyhítő körülményként kérte értékelni, hogy Terhelt2 II. rendű vádlott 2024. december 31. napján további 500 000,- Ft-ot utalt a cég3. részére.

[44] Indítványát úgy foglalta össze, hogy elsődlegesen Terhelt2 II. rendű vádlott felmentését kérte, mivel határozott álláspontja, hogy Terhelt2 célzata és szándéka nem irányult jogtalan haszonszerzésre, nem irányult károkozásra, célzatosan és szándékosan Terhelt2 nem ejtett senkit sem tévedésbe, nem tartott senki sem tévedésben. Másodlagos indítványa az elsőfokú ítélet enyhítésére irányul, az enyhítő szakasz alkalmazásával és végrehajtásában felfüggesztett büntetés kiszabását kérte.

[45] Terhelt3 III. r. vádlott meghatalmazott védője a fellebbezése írásbeli indokolásában arra hivatkozott, hogy az elsőfokú eljárásban több olyan eljárási szabálysértés is történt, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséhez vezethet. A törvényszék több esetben is úgy tartott tárgyalást, hogy azon sem a III. rendű vádlott, sem a védője nem volt jelen. Ezen tárgyalási napokon bizonyítás felvételére került sor, tanúk meghallgatása történt, amely tanúk

egyértelműen érintették védencét, mint ahogyan arra több esetben is hivatkozott a II. rendű vádlott védője is. Mindez a védői álláspont szerint megalapozza a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja szerinti hatályon kívül helyezési okot, mivel III. rendű vádlott, és a védője távollétében meghallgatott tanúk és a vallomásaik több esetben visszaköszönnek az ítéleti indokolásban, azzal, hogy azok az ítéleti tényállás megállapításához szükségesek voltak.

[46] Az ítélet felmentő rendelkezését támadó ügyészégi fellebbezéssel kapcsolatban úgy vélte, hogy védenca felmentésére helyes érvelés mentén és okszerűen került sor, azonban nemcsak abban, hanem valamennyi bűncselekmény vonatkozásában felementésre látott indokot.

[47] Felmentést célzó fellebbezését azzal indokolta, hogy a törvényszék az ítéleti tényállást a beszerzett bizonyítékok téves mérlegelésével és az ellentmondások feloldása nélkül állapította meg. Erre tekintettel eltérő tényállás megállapítását látta szükségesnek. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság életszerűtlen érvelést vezetett végig és az időrendiségben is tévedett. Kétséget kizáróan megállapíthatónak ítélte, hogy védenca megtévesztés és ezzel a csalás áldozata és sértettje jelen ügyben. Nem tartotta életszerűnek és elképzelhetőnek azt, hogy védenca több mint százmillió forintot tesz bele egy olyan ügyletbe és ezzel teszi tönkre a saját maga által felépített cégét és egyben az életét is, amelyről tudja, hogy soha nem kapja vissza és nyeresége sem lesz, hogy a saját nevét adja egy olyan ügyletbe, lesz olyan cég ügyvezetője, amelyről tudja, hogy nem valós. Kiemelte, hogy senki nem vitatta azt, hogy a vád szerinti sértett már védencét megelőzően is részese volt az üzletnek, amely végül nem valósult meg. A vádirat szerinti sértett II. rendű terhelt2n keresztül már megismerte I. rendű Terhelt1ot és már üzleteltek akkor, amikor védencét II. rendű Terhelt2 megkönyékezte és mind a saját, mind a cége pénzeit, vagyonát befektettette vele. Az elsőfokon eljáró törvényszék nem adta magyarázatát annak, hogy a III. r. vádlott által befektetett milliókra miért volt szükség, ha eleve egy csalási sorozat részeseként játszik szerepet. Ezzel kapcsolatban utalt arra is, hogy védenca még akkor is ad pénzt, amikor már tanúl is befektetett. Mindezek alapján úgy vélte, hogy az első fokon eljáró törvényszék tényből tényre helytelenül következtetett akkor, amikor megállapította védenca bűnösségét a vád tárgyává tett bűncselekményben.

[48] További érvei szerint védenca esetében több tényállási elem is hiányzik, így nem állapítható meg sem a jogtalan haszonszerzés, sem a tévedésbe ejtés, tévedésben tartás. A tévedés ugyanis nem védencének köszönhető, részben azért, mert már a sértett előbb megtévesztésre került, részben azért, mert III. r. vádlott ugyanúgy tévedésben volt. Védencére is igaz az a megállapítás, amit az elsőfokú bíróság a sértettek vonatkozásában rögzített, hogy I. rendű Terhelt1 vádlott a sértetteket az óriási haszonnal kecsegtető üzlet megvalósulásával tévesztette meg. Továbbá téves következtetésre jutott a törvényszék a jogtalan haszonszerzési célzattal kapcsolatban is, mivel nem adta életszerű magyarázatát annak, hogy a több mint százmillió forintot befektető terhelt tudata miként fogta át, hogy az I. rendű Terhelt1 vádlott által éveken át – különböző formában – hangoztatott projektek a valóságban nem léteztek.

[49] Nem tartotta reálisnak azt a feltevést, hogy valaki szándékosan tönkreteszi saját magát annak érdekében, hogy a törvényszék által sem vitatottan másnak, azaz I. rendű Terhelt1nak jogtalan hasznót juttasson. Ellentmondásosnak tartotta az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottak saját anyagi helyzetük, tapasztalatuk alapján tisztában voltak azzal, hogy az ígéretek teljesítésének reális alapja nincs, mert így még inkább elképzelhetetlen, hogy óriási pénzeszegeket fektettek volna be az I. rendű Terhelt1 vádlott által felvázolt üzletbe. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem adott életszerű és elfogadható választ arra, hogy miért nem fogadta el védenca védekezését abban a körben, hogy őt megtévesztette az I. rendű vádlott és közvetve a II. rendű vádlott is

akkor, amikor a teljes vagyonát befektette az I. rendű vádlott által létrehozott projektbe és azt követően hitt abban, hogy ez megvalósulhat és ennek megfelelően cselekedett.

[50] A fentiek alapján elsődlegesen az eljárási szabálysértések fennállása miatt az ítéletet hatályon kívül helyezését és az elsőfokon eljárt bíróság új eljárásra utasítását, másodsorban védenccé felmentését és az ügyészség fellebbezésének elutasítását indítványozta.

[51] Terhelt4 IV. r. vádlott védője a fellebbezése írásbeli indokolásában, a bejelentett védelmi fellebbezés irányát fenntartva, elsődlegesen IV. rendű vádlott felmentését, másodlagosan a vele szemben kiszabott büntetést enyhítését, a büntetés végrehajtásának felfüggesztését és IV. r. vádlott előzetes mentesítésben részesítését indítványozta. Védenccé tudattartalma és cselekvősége vonatkozásában a perbeszédében előadott érvelést változtatlanul fenntartotta. Úgy vélte, hogy jelen ügyben a tények téves jogi értékelése vezetett Terhelt4 felelősségének megállapításához. A perbeszédére utalva hivatkozott arra, hogy védenccé legfeljebb közokirat-hamisítás elkövetője lehet, mint egyfajta igen alulképzett stróman. Indítványozta a tényállás kiegészítését tanú8 ügyvéd tanú által elmondottak alapján. Az elsőfokú bíróság ugyanis elsiklott a tanú 112. jegyzőkönyvben rögzített vallomása felett, noha a tanúnak védenccé tudattartalmáról kialakított véleménye egybevág Terhelt4 következetes védekezésével. A tanúvallomás részleteinek kiemelésével arra mutatott rá, hogy az elsőfokú bíróság a tanú ezen szavait nem vette az értékelés körébe, amit az indokolási kötelezettség megsértéseként értékel. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe azt, hogy még egy ügyvéd számára is úgy csapódtak le az I. rendű vádlott machinációi, mint valós pénzügyi befektetések.

[52] Utalt arra is, hogy az ítélet nem épülhet olyan feltételezésekre és olyan vélelmekre, hogy „tudnia kellett”, a tudattartalmat valamilyen konkrét, legalább közvetett bizonyítékkal kellene alátámasztani, azonban ilyen jelen eljárásban nincs. tanú3 vallomását idézve mutatott rá arra, hogy Terhelt1 terhelt4ra legfeljebb, mint eldobható eszközre tekintett és analfabétának titulálta. Továbbra is úgy vélte, hogy védenccé abban a jogos és megalapozott feltevésben volt, hogy itt egy valós üzlet van készülöben, amelyben ő lenne az autókkal foglalkozó szakember. Megjegyezte, hogy a sértett gazdasági társaságok ügyvezetői az üzleti élet tapasztalt rókáinak számítanak, akik ugyancsak nem fogtak gyanút.

[53] A büntetőjogi felelősség körében elengedhetetlennek tartotta annak vizsgálatát, hogy védenccé nem tudta, hogy bűncselekmény elkövetéséhez nyújt segítséget, nem ismerte fel, hogy itt egy csalás lenne kibontakozóban. Mindezekre tekintettel arra tett indítványt, hogy az ítéltábla IV. r. vádlottat mentse fel az ellene emelt vád alól, mivel nem követett el bűncselekményt.

[54] A teljeskörű fellebbezésre tekintettel másodlagosan indítványozta, hogy az ítéltábla a kiszabott büntetést enyhítse és annak végrehajtását függessze fel. Érvelése szerint nem szolgálja a társadalom érdekét az, ha a büntetlen előéletű, kétkezi munkából élő Terhelt4 büntetés-végrehajtási intézetbe kerül. Hangsúlyozta, hogy védenccének egy forint haszna nem volt az egész jogügyletből, őt azzal hitegették, hogy pénzt fog keresni, védenccé számára a munka nem egy éniidegen dolog lett volna, hiszen jelen eljárást megelőzően és az ügy kirobbanását követő hét év óta is folyamatosan dolgozik. Terhelt4 és Terhelt5 cselekvősége – a tudattartalmukra vonatkozó megállapítások mellett is – legfeljebb az egész családi cselekmény egy kis porszeme lehetett, eldobható figurák voltak.

[55] A büntetés prevenciós céljánál – Beccaria-t idézve – a bünteteskiszabás két alapelvére, vagyis a büntetés kiszabás gyorsaságára és a büntetés elmaradhatatlanságára utalt. Hét évvel az elkövetés után, egy olyan ügyben, amely társadalmi érdeklődésre nem tartott számot, a közvetlenség elve alapján egyértelműen úgy ítélte meg, hogy sem a társadalmi igényeket, sem az általános prevenciót nem szolgálja az, hogy terhelt4t a bíróság börtönbe küldi. Az ügyészség által hivatkozott középértékes szabály kapcsán utalt a Btk.-hoz fűzött miniszteri

indokolásra, mely szerint ez nem jelenti a tételkeret adta lehetőségek negligálását, vagy szűkítését, nem teszi a büntetési rendszert abszolúte határozottá, és nem hoz létre bünteteskiszabási kényszerhelyzetet sem.

[56] Jelen esetben a középértékűtől való eltérést megalapozott indokok támasztják alá, amelyeket az elsőfokú bíróság is rögzített, azonban az annak alapjául szolgáló körülményeket nem kellő mértékben értékelte. Az első és másodfokú határozat kihirdetése közötti több mint egy évet a vádlottak javára szükséges figyelembe venni. Az előzetes mentesítéssel kapcsolatban arra utalt, hogy az ítéltábla gyakorlatában is előfordult hasonló ügyekben, hogy a rendkívül jelentős időmúlásra, az elkövetési és a kedvező személyi körülményekre figyelemmel kivételes jelleggel a másodfokú bíróság maga is érdemesnek tartotta az előzetes bírósági mentesítésre a terhelteket.

[57] Terhelt4 e feltételeknek megfelel, ezentúl elmondható, hogy évtizedek óta bejelentett munkából éli szerény és jogkövető életét, így számára semmi nem indokolja, hogy a vádlottal szemben alkalmazott büntetőjogi szankció a munkáltatók számára is megismerhető legyen. Rámutatott arra is, hogy a leggyakoribb munkakörök lassan mindegyike erkölcsi bizonyítványhoz kötött, így a felfüggesztett szabadságvesztéshez egyfajta burkolt "foglalkozástól eltiltás" is társul, ennek megakadályozása érdekében indítványozta az előzetes mentesítés alkalmazását.

[58] Terhelt5 V. r. vádlott védője elsődlegesen védence felmentését indítványozta, másodsorban a kiszabott szabadságvesztés tartamának enyhítését, illetve a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését. Az elsőfokú bíróság ítéletét a Be 592.§ (2) bekezdés c) és d) pontja alapján részben megalapozatlannak tartotta. Idézte a védence vonatkozásában tett elsőbírői megállapításokat, miszerint V. r. vádlott a megállapodás aláírásakor tisztában volt azzal, hogy a projekt megvalósulásának nincs reális esélye, az I. r. vádlott a cég2. sértettől kért összegeket nem az aláírt megállapodásban megfogalmazott célra fordítja, és azok visszafizetésére sem módja, sem reális lehetősége nincs, ennek ellenére segítséget nyújtott az I. r. vádlottnak. Sérelmezte, hogy elmaradt annak megnyugtató módon való körbejárása, hogy V. r. vádlott milyen tevékenységet és milyen tudattartalommal végzett ebben az ügyben. Az elsőfokú bíróság nem tért ki arra, hogy mely bizonyítékok alapján, milyen logika mentén jutott arra az álláspontra, hogy védence szándékosan segítséget nyújtott a bűncselekmény elkövetéséhez, V. r. vádlott cselekvőségét semmilyen bizonyíték nem támasztja alá, azok a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképpen keletkezett iratok tartalmával teljes mértékben ellentétesek. Hivatkozott arra, hogy a bűncselekmény célzatos, és csak egyenes szándékkal követhető el, mely feltételeknek a tettes számára segítséget nyújtó bűnsegéd vonatkozásában is fenn kell állniuk, hiszen a bűnsegéd csak annak a cselekménynek az elkövetéséhez tud szándékos segítséget nyújtani, mely cselekmény törvényi tényállási elemeit az ő tudata is átfogja, továbbá magatartása lehetséges következményeit előre látja, és azokat kívánja is. A védő álláspontja szerint az ügyben rendelkezésre álló tanúvallomások között nem szerepel olyan nyilatkozat, ami igazolná, hogy az V. r. vádlott tudata átfogta azt, hogy az I. r. vádlott bűncselekményt követ el, és ő ehhez szándékosan segítséget nyújt, valamennyi vádlott úgy nyilatkozott, hogy nem volt tudomásuk arról, hogy az I. r. vádlott bűncselekményt követ el, sőt, az I. r. vádlott előadása olyan meggyőző volt, hogy mindannyian az utolsó pillanatig hittek a projekt megvalósulásában.

[59] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság tanú8 tanú vallomásából pont az a releváns részt nem szerepeltette az ítéletben, amely kifejezetten alátámasztja azt, hogy az V. r. vádlott nem tudott arról, hogy az I. r. vádlott bűncselekményeket követ vagy követett el. A tanú 112. tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített vallomását idézve arra mutatott rá, hogy e bizonyíték egyértelműen azt támasztja alá, hogy az V. r. vádlott is hitt az I. r. vádlottnak, őt is megtevesztette az I. r. vádlott, hiszen végig abban a feltevésben volt, hogy ez a projekt meg

fog valósulni. Mindezek alapján iratellenesnek ítélte az elsőfokú ítéletnek azt a megállapítását, hogy az V. r. vádlott szándékosan segítséget nyújtott az I. r. vádlottnak csalás büntette elkövetéséhez, és azt is, hogy az V. r. vádlott tudata az I. r. vádlott által elkövetett bűncselekményt átfogta. Az elsőfokú bíróság ugyanis azokból a tényekből, hogy V. r. vádlott a cég13. ügyvezetője volt, és a cég2.-vel megállapodást kötött, melynek alapján a cég számlájára utalások történtek, iratellenesen és helytelenül következtetett arra, hogy a cselekmények célja valójában bűncselekmény elkövetése volt, és az V. r. vádlott bűnsegédként közreműködött az I. r. vádlott által elkövetett bűncselekményekben. Mindezek alapján indítvány tett az iratellenes megállapítások mellőzésével eltérő tényállás megállapítására, és ez alapján védenccé felmentésére.

[60] Másodlagos indítványa körében arra hivatkozott, hogy a védencével szemben kiszabott büntetés jelentősen eltúlzott, figyelemmel arra, hogy nyomatékos enyhítő körülmény a bűnsegédi elkövetés és a 9 évi időmúlás, aminek azért van kiemelt jelentősége, mivel az V. r. vádlott az eljárásban folyamatosan elérhető volt, valamennyi szükséges nyomozati cselekményen részt vett, illetve valamennyi bírósági tárgyaláson megjelent. További enyhítő körülményként indítványozta értékelni, hogy két kiskorú gyermek eltartására köteles, a terhére rótt bűncselekmény elkövetése óta újabb büntetőeljárás vele szemben nem indult, közel 10 éve jogkövető magatartást tanúsít. Kiemelte azt is, hogy V. r. vádlott tipikus strómannak tekinthető, nem ő volt az értelmi szerzője a terhére rótt bűncselekmény elkövetésének, a bűncselekményből származó haszonból az V. r. vádlott nem részesült. Mellőzni indítványozta a súlyosító körülmények közül a bűncselekmények elszaporodottságára utalást, mivel semmilyen adat nem áll rendelkezésre arra nézve, hogy az ügyben elbírált vagy az ahhoz hasonló bűncselekmények száma (az elkövetéskor) a korábbi időszakhoz képest lényeges emelkedést mutatna. Szintén mellőzni indítványozta az üzletszerű elkövetést a súlyosító körülmények köréből, mivel az nem értékelhető ilyenként, ha az üzletszerűség az alaptényálláshoz tartozik, vagy azt minősítő körülményként szabályozza a jogalkotó. Összefoglalva V. r. vádlottnak a bűncselekmény elkövetésében betöltött kevésbé aktív szerepére, valamint a rendelkezésre álló nagyszámú és nyomatékos enyhítő körülményekre figyelemmel úgy vélte, hogy végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés büntetés is megfelelően szolgálná mind a speciális, mind a generális prevenciót.

[61] A Fellebbviteli Főügyészség BF 367/2024/6. számú átiratában kifejtette, hogy a Fővárosi Törvényszék a perrendi szabályok betartásával folytatta le az eljárást, hatályon kívül helyezést eredményező abszolút, illetve relatív eljárási szabálysértést nem valósított meg, ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, a rendelkezésre álló bizonyítékokat egyenként is értékelve és egymással is összevetve állapította meg az ítéleti tényállást, amely túlnyomórészt egyezik a vád szerinti tényállással és csaknem teljesen megalapozott.

[62] Tévesnek ítélte azonban a Terhelt3 III. rendű vádlottnak a tanúl sérelmére elkövetett csalás büntetnének vádja alóli felmentés körében kifejtett indokolást, amely szerint a módosításokkal kialakított vádirati tényállás Terhelt3 III. rendű vádlott vonatkozásában nem tartalmaz olyan elkövetési magatartást, amely a tanúl sértett sérelmére elkövetett cselekményben való bármilyen részességét taglalná. Ezzel kapcsolatban arra hivatkozott, hogy a vádirati tényállás I. pontjában valóban nem szerepel a III. rendű vádlott tevékenysége, azonban a vádirat II. pontja tartalmazza a Terhelt3 III. rendű vádlottnak a tanúl sértett által magánszemélyként nyújtott kölcsönösszegekkel kapcsolatos cselekvőségét, miszerint tanúl, Terhelt1 I. rendű, Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 III. rendű vádlottak megtévesztésének hatására utalta át a pénzüsszegeket az I. rendű vádlott bankszámlájára. Az ügyészségi átirat megjegyezte azt is, hogy a vádirati tényállás II. pontja a tanú2t tévedésbe ejtő tevékenységet sem részletezi, mivel azt tartalmazza, hogy Terhelt2 II. rendű vádlott ugyanazon indokkal

tanú1 testvérétől, tanú2 sértettől is kölcsön kért, ezt azonban a törvényszék nem kifogásolta és a bizonyítékok helytálló értékelése alapján megállapította az I. rendű és a II. rendű vádlott bűnösségét a tanú2 sérelmére elkövetett bűncselekményekben.

[63] A fentiek alapján az ítéleti tényállást a Be. 592. § (2) bekezdés a) pontja szerinti hiányossága miatt részben megalapozatlannak ítélte. E részbeni megalapozatlanság kiküszöbölésre tett indítványt az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján.

[64] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság ismertetéssel a bizonyítás anyagává tette a 2016. július 19. napján kelt, 01000/2257-115/2015.bü. számú rendőri jelentést (nyomozás iratai III. kötetének 2229-2230. és 2269-2280. oldalai), mely szerint tanú1 2014. május 19. napja és 2014. augusztus 22. napja között 58.170.000 forintot utalt át Terhelt1 I. rendű vádlott bankszámlájára. A bíróságnak az elsőfokú ítélet indokolásában foglalt helytálló álláspontja szerint 2014. év elejére mind Terhelt2 II. rendű, mind Terhelt3 III. rendű vádlottak tisztában voltak azzal, hogy az a gazdasági lehetőség, amire részben pénzt kértek, és részben Terhelt2 II. rendű vádlott ezen túl a kért kölcsön visszafizetési képességét is alapozta, a valóságban nem létezik. A törvényszék bizonyítékként értékelte Terhelt3 III. rendű vádlott írásbeli vallomását és tanú1 tanúvallomásait. Ezek alapján helyesnek ítélte az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy III. rendű vádlott a kölcsönösszegek visszafizetésének szándékával, illetve képességével, valamint bank2-projekt megvalósításával és annak várható sikerességével kapcsolatos megtévesztő magatartást tanúsított. Az ügyészi fellebbezésben foglalt érvekre utalva megállapíthatónak ítélte, hogy Terhelt3 III. rendű vádlott 2014. májustól – online, illetve telefonos kapcsolattartással – aktívan közreműködött abban, hogy tanú1 sértettet – magánszemélyként, illetve a cég1. ügyvezetőjeként fizetésre bírja, a magánfélt ért kár és a III. rendű vádlott cselekvősege közötti okozati összefüggés egyértelműen kimutatható.

[65] A fellebbviteli főügyészség további érvelése szerint az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű vádlottaknak a kölcsönösszegek visszafizetésének szándékával, illetve képességével, valamint bank2-projekt megvalósításával és annak várható sikerességével kapcsolatos megtévesztő magatartása hatására tanú1ben kialakult téves képzetek nem választhatók szét aszerint, hogy azok tanú1ben a cég1. képviselőjében, vagy mint természetes személyben keletkeztek. Okszerű következtetés vonható le arra, hogy tanú1 a tévedésbe ejtés folyamánként utalt át magánszemélyként is pénzösszeget az I. rendű vádlott bankszámlájára. Megjegyezte, hogy az ítélet indokolásának a felmentő rendelkezéssel kapcsolatos részében az elsőfokú bíróság is megállapította, hogy tanú1, mint magánszemély, és mint a cég1. képviselője teljes egészében nem választható szét.

[66] Ezen bizonyítékok tartalma alapján a fellebbviteli főügyészség indítványozta, hogy az ítéltábla egészítse ki a II. tényállást azzal, hogy Terhelt3 III. rendű vádlott 2014. májustól – eleinte online, illetve telefonos kapcsolattartással, később személyesen – aktívan közreműködött abban, hogy tanú1 sértettet – akár a magánszemélyként, akár a cég1. ügyvezetőjeként – fizetésre bírja. tanú1 sértett az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű vádlottaknak a kölcsönösszegek visszafizetésének szándékával, illetve képességével, valamint bank2-projekt megvalósításával és annak várható sikerességével kapcsolatos összehangolt, megtévesztő magatartása hatására a magánvagyonából 2014. május 19. és 2014. augusztus 22. napja között több részletben, összesen 58.170.000,- Ft-ot utalt át Terhelt1 I. rendű vádlott bankszámlájára.

[67] Indítványozta továbbá a tényállás bevezető részében a cég13. törzstőkéje összegének pénznemét feltüntetni, amely kiegészítésekkel a tényállást megalapozottnak és a másodfokú eljárásban irányadónak tartotta.

[68] Mind az öt vádlott bűnösségére vont következtetést okszerűnek, a bűncselekmények minősítését törvényesnek ítélte azzal, hogy a kiegészített tényállás alapján III. rendű vádlott bűnössége további 1 rendbeli, a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és – figyelemmel a (2) bekezdés b) pont bc) alpontjára – a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő, különösen nagy kárt okozó, üzletszerűen, folytatólagosan és társtettesként elkövetett csalás büntetében is megállapítható.

[69] Az ügyészi álláspont szerint a törvényszék indokolási kötelezettségének eleget tett, az öt vádlott védekezésére figyelemmel logikus érveléssel és meggyőzően indokolta meg, hogy mely megfontolások és mérlegelési szempontok alapján vetette el a vádlottak védekezését, mérlegelése nem volt egyoldalú.

[70] A büntetés kiszabása körében arra hivatkozott, hogy a törvényszék a figyelembe veendő körülményeket valamennyi vádlott vonatkozásában maradéktalanul feltárta, azonban a számba vett büntetéskiszabási tényezőket nem a súlyuknak megfelelően értékelte, amikor a szabadságvesztés tartamát meghatározta, és ezáltal a vádlottak terhére rótt cselekmények tárgyi súlyához nem igazodó és a büntetési célokat, különösen a speciális prevenciót nem megfelelően szolgáló büntetést szabott ki a vádlottakkal szemben. A középértékűtől lefelé történő jelentősebb mértékű eltérést az I. rendű és a II. rendű vádlott esetében a súlyosító körülmények számára és nyomatékára figyelemmel nem látta indokoltnak, az enyhítő körülmények száma és súlya a III. rendű, a IV. rendű és az V. rendű vádlottak tekintetében ugyancsak nem indokolja az enyhítő szakasz alkalmazásával a büntetési tétel alsó határánál enyhébb büntetés kiszabását. Figyelemmel a vádlottak terhére rótt cselekmények jelentős tárgyi súlyára a büntetési célokat kizárólag hosszabb, a középértékhez közeli tartamú végrehajtandó szabadságvesztés kiszabásával látta elérhetőnek. Mivel a vádlottak a bűncselekményeket haszonszerzési célból követték el és az elsőfokú bíróság mindegyik vádlottat határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítélte, valamint az ügyészi fellebbezés helytálló indokai szerint a vádlottak megfelelő jövedelemmel, illetve vagyonnal rendelkeznek, a törvény mérlegelést nem engedő rendelkezésénél fogva a vádlottakkal szemben pénzbüntetés kiszabása kötelező. A szabadságvesztés büntetésnek a fentiek szerint felemelt tartamához igazodó mértékben az egyébként indokoltan alkalmazott közügyektől eltiltás súlyosítására is indítványt tett. Az elsőfokú bíróság egyéb rendelkezéseit törvényesnek tartotta. Észrevételezte azonban, hogy az indokolásban III. rendű vádlott büntetett előéletére vonatkozó adatok között is található pontatlan, javítást igénylő adat.

[71] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a tényállás részleges megalapozatlanságának kiküszöbölését, annak kiegészítését követően – a fenti pontosítások mellett – a Fővárosi Törvényszék 22.B.957/2019/153. számú ítéletét a Be. 606. § (2) bekezdése alapján változtassa meg akként, hogy a III. rendű vádlottat mondja ki bűnösnek további 1 rendbeli, a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és – figyelemmel a (2) bekezdés b) pont bc) alpontjára – a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő, különösen nagy kárt okozó, üzletszerűen, folytatólagosan és társtettesként elkövetett csalás büntetében, a vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés és a közügyektől eltiltás tartamát emelje fel, mindegyik vádlottat a Btk. 50. § (2) bekezdése alapján pénzbüntetésre is ítélje, egyebekben az elsőfokú ítéletet a Be. 605. § (1) bekezdése alapján hagyja helyben.

[72] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezések elbírálására a Be.600.§ (1) bekezdés b) pontja és a Be.752. § (1) bekezdése alapján tárgyalást tűzött ki, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság az ismeretlen helyen tartózkodó I. r. vádlott távollétében megtartott tárgyaláson hirdette ki ítéletét, és a terhelt felkutatására tett intézkedések a másodfokú bírósági eljárásban eredményre vezettek, tartózkodási helye ismertté vált: a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet arról értesítette az ítéltáblát, hogy Terhelt1 vádlottat 2024. június 27. napján befogadta a büntetés-végrehajtási intézetbe, ahol – a nyilvántartás adatai szerint – fogvatba

vették vele szemben a Budai Központi Kerületi Bíróság 2022. május 17. napján meghozott 2.B.154/2017/130. számú és a Fővárosi Törvényszék 31.Bf.10292/2022/8. számú ítélete folytán 2023. március 21. napján jogerőre emelkedett ítéletével kiszabott 3 év börtönben letöltendő szabadságvesztést.

[73] A másodfokú bíróság a tárgyaláson Terhelt1 I. r. vádlottat kihallgatta, ismertette a vádlott távollétében tartott tárgyalás anyagának lényegét. Terhelt1 I. r. vádlott az iratismertetésre – részben az elsőfokú eljárásban előterjesztett védekezését megismétlő – észrevételt tett, és – túlnyomórészt a korábbiakkal azonos tartalommal – bizonyítási indítványokat terjesztett elő. A másodfokú tárgyaláson I. r. vádlott vallomásával kapcsolatban a többi vádlott is élt észrevételezési jogával, továbbá okiratokat csatoltak.

[74] Terhelt1 I. r. vádlottnak a másodfokú tárgyaláson előadott észrevételei az elsőfokú eljárás során előterjesztett védekezésének irányával megegyeztek, a bizonyítási indítványok tartalma is azonos volt, azokat néhány új elemmel egészítette ki.

[75] – A projekt lényegét úgy foglalta össze, hogy nyugat európai értékpapír finanszírozással, orosz tőkével létesült volna Magyarországon egy oktatási centrum orosz szakemberek képzésre bank2 közreműködésével. Elmondása szerint a projekt, amelyben a büntetőügyben sértettként fellépő cégek mellett további, mintegy 200 cég is közreműködött, azért nem valósult meg, mert a sértettek nem teljesítették a kibocsátói kötelezettségüket.

[76] -A cég14.-vel kapcsolatban továbbra is arra hivatkozott, hogy a cég költségeit ő fizette, Terhelt4 IV. r. vádlottnak is hetente fizetett tanú5on keresztül, figyelemmel arra, hogy a cég11. volt Terhelt4 IV. r. vádlott cégének a felettes szerve a struktúrában belül. Állította, hogy a cég7-szerkezetet szerződések, és a cégek közötti együttműködési megállapodások rendezték. Fenntartotta azt is, hogy cég14. bankszámlájára kizárólag IV. r. vádlottnak volt rálátása, és ahhoz kizárólagos hozzáférése. A cég60-es számlára történt utalások felett is a kapcsolt cégek vezetői rendelkeztek, ők nyitották a számlát.

[77] - Előadta, hogy mindvégig problémásnak tartotta, és nehezményezte a cég1. befizetéseit, mert ez véleménye szerint tiltott keresztfinanszírozásnak minősül, ugyanis a cég1.-vel nem állt semmilyen szerződéses kapcsolatban, tőle kölcsönt sem kapott, ugyanakkor a cég1.-től a számlájára utalt összegeket nem tudta nem elfogadni, ezeket a „cég3-os projekt” kapcsán felmerült költségeinek a refinanszírozására használta fel. Álláspontja szerint a keresztfinanszírozás lehetett az oka annak is, hogy a cég5.-től és tanú2től is érkezett pénz a számlájára. A költségek elmondása szerint azzal kapcsolatban merültek fel, hogy a két céget el kellett fogadnia az ő menedzsmentjének, a banknak, a befektetőknek, ennek érdekében apostille-okat kellett kiállítani és „mindenféle átvilágítást” elvégezni.

[78] – A cég3. kapcsán felmerült tetemes, általa előfinanszírozott költséggel kapcsolatban állította, hogy tanú1 saját belépési kódjával ellenőrizni tudta bank2 rendszerében, és ez alapján utalta át részére a költségeket. Elmondása szerint a költségeket igazoló elszámolásokat letartóztatása miatt nem tudja prezentálni.

[79] – Érthetetlennek tartotta, hogy miért minősül csalártnak az értékpapírok piacra helyezése, noha sikeres regisztráció után a kötvény-keletkeztetés is megtörtént, amit a cég15. elfogadott és listázott, onnantól kezdve a kibocsátónak lett volna kötelessége az, hogy a piacon ezt a nominális értéket egy helyi kereskedelmi bank segítségével kibocsássa.

[80] – Továbbra is határozottan állította, hogy a projektre szánt pénzmennyiség biztos helyen rendelkezésre áll, ahhoz azonban csak a bírósági ítélet után lehet hozzáférni. A cég19, amerikai tulajdonú, de helység17ban aktív tőzsdei platformon, valamint – a kettős fedezet miatt – helység5ban a cég61 platformján az értékpapírok a mai napig elkülönítetten, létezően, nominális értékben szerepelnek. Előadta, hogy tanú14 eltűnése az előre kidolgozott, helység5ban már elfogadott, és megfinanszírozott projekttel kapcsolatban kardinális

problémát jelentett, ezért helyezte el a projekt megvalósításához szükségessé vált fedezeti értéket egy értéktárba.

[81] - A bankszámlaforgalomról készült elemzésekkel kapcsolatban megjegyezte, hogy a cég60 rendszer felé történő továbbküldéseket hibásan készpénzfelvételnek minősítették, noha készpénzforgalom nem volt, hanem egyszerű konvertálásról volt szó. Megjegyezte azt is, hogy az 1-1,5 milliárd forint tekintetében az akár csak 10 forintos árfolyamkülönbséget neki kellett állnia.

[82] - Sérelmezte, hogy benyújtott elektronikus dokumentációkat nem találta a bíróság kellő bizonyító erejűnek, és a nyomozóhatóság sem ellenőrizte az információkat a nemzetközi jogsegélyen keresztül.

[83] Bizonyítási indítványt terjesztett elő:

[84] - szakértő bevonására az bank2 rendszere működésének megismerésére,

[85] - bank2 megkeresését, amely a bank2nak az egyik leányvállalataként igazolni tudja az akkoriban még cég55 angol értékpapír kereskedelmi platformján szerzett regisztrált vagyonkezelési státuszát,

[86] - a cég60 cég7 megkeresését,

[87] - elektronikus rendszer biztosítását kérte, amellyel igazolni tudná, hogy cége a mai napig a bank2 tagvállalata;

[88] - cég19, amerikai tulajdonú, de helység17ban aktív tőzsdei platform, valamint a cég61 megkeresését indítványozta a projekt fedezetét jelentő értékpapírok ellenőrzése miatt.

[89] Terhelt2 II. r. vádlott – I. r. vádlott vallomására tett észrevételében – az elsőfokú eljárás során tett vallomását fenntartva hangsúlyozta, hogy nem volt arra vonatkozó megállapodás, hogy a projektbe befolyt bevételekből bármilyen módon részesült volna, ő a projekt eredményéből szeretett volna profitálni.

[90] Terhelt3 III. r. vádlott a másodfokú tárgyaláson korábbi védekezésével egyezően szólalt fel. Elmondta, a cég7. cégnek semmifajta ténykedése nem volt, I. r. vádlott kérésére vállalta el a cég képviselését, hogy „átírják” a nevére ameddig nem jön a projekt következő fázisa. Arról azonban szó sem volt, hogy ennek bármilyen költségei vannak. Hivatkozott arra, hogy a levelezést átolvasva számos olyan üzenetet talált, amely arról tanúskodik, hogy nem tudtak semmiről, terhelt2vel együtt többször kérték Terhelt1ot, hogy mondjon valamit, mert nem volt információjuk. A tanúvel kötött kölcsönszerződés kapcsán továbbra is hangsúlyozta, hogy azt nem az azon feltüntetett napon, hanem utólag 2014 decembere, vagy 2015 januárja környékén írták alá. Azért írta alá, mert még mindig bízott a projektben, és egyszerűen félt attól, hogy ha nem írja alá, akkor minden bukik.

[91] Terhelt4 IV. r. vádlott Terhelt1 I. r. vádlott vallomására reagálva arra mutatott rá, hogy a cég2.-vel kapcsolatban „transfer agent” szerepet töltött be, cég2. által utalt pénzek eurora átváltva történő továbbutalásáról kellett gondoskodnia. Ezzel kapcsolatban annyi feladata volt, hogy a számlaforgalomról szóló SMS-eket továbbküldte Terhelt1nak, ő meg a cég elektronikus platformján – az általa átadott netbanki adatok segítségével – továbbutalta. A cégnek nem volt telephelye, bevétele, a munkát ingyen végezte.

[92] Terhelt5 V. r. vádlott is megerősítette, hogy ő sem járt el netbankon keresztül, cég netbankját I. r. kezelte, ehhez számára megadott minden hozzáférést.

[93] A másodfokú bizonyítási eljárás befejezését követően előterjesztett perbeszédében a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség az átiratában foglaltakat fenntartotta, azokat a védői jogorvoslatokra reflektálva kiegészítette.

[94] Az eljárási szabálysértés miatt hatályon kívül helyezést célzó védelmi fellebbezésekkel kapcsolatban arra hivatkozott, hogy a tárgyalási jegyzőkönyvek alapján az elsőfokú bíróság mindkét esetben tudatában volt annak, hogy a bizonyítási eljárást 2021. június 28-án napján a III. r. vádlott, illetve a 2023. január 9. napján a II. r. vádlott távollétében folytatja, a jegyzőkönyvek szerint a bíróság vizsgálta ezt a kérdést, és helyesen állapította meg, hogy olyan bizonyítást fog folytatni ezeken a tárgyalási határnapon, amelyek a távollévő vádlottakat nem érintik. Az ügyészség ezt az elsőbírői megállapítást helyesnek ítélte, arra nézve ugyanis, hogy milyen módon történt az esetleges tévedésbe ejtés, vagy a tévedésben tartás a vádlottak részéről, a tanúk nem tettek vallomást, erről tudomásuk nem is lehetett.

[95] Hangsúlyozta azt is, hogy a tényállás valóságghű megállapítására irányuló törekvés eljárási szabálysértésnek nem tekinthető, így minden alapot nélkülöz az a védői okfejtés, hogy a bíróság által hivatalból felvett bizonyításból a bíróság pártatlanságának elvesztésére, azaz elfogultságára lehetne következtetni. Annak kapcsán, hogy II. r. vádlottnak nem volt lehetősége védekezést kifejtenie, mivel a vád tárgyává tett tényállás jelentősen bővebb annál, mint amit a nyomozó hatóság vele a megalapozott gyanú szintjén közölt, utalt a 8/2018-as Legfőbb Ügyészségi utasítás 6. § (2) bekezdésére, amely rendelkezés arról szól, hogy a megalapozott gyanú változását közölni kell a gyanúsítottal, amennyiben azonban erre nem kerül sor, ezt meg lehet tenni a vádiratban is. A nyomozás felügyeletéről, a nyomozás irányításáról és a nyomozás befejezését követő ügyészi intézkedésekről szóló Legfőbb Ügyészi utasításban adott felhatalmazás alapján az ügyészség sem valósított meg szabálysértést, a bíróság részéről szabálysértés elkövetése pedig fel sem merülhet.

[96] A másodfokú eljárásban felvett bizonyítás eredményét tekintve azt hangsúlyozta, hogy a vádlottak észrevételei, illetve vallomásaik lényegében az egész tényállást érintik, így a lefolytatott bizonyítás alapján a másodfokú bíróságnak lehetősége lenne akár az egész tényállást érintően is a bizonyítékok mérlegelése alapján az elsőfokú bíróságtól eltérő tényállást megállapítani, azonban erre semmilyen ok nem merült fel. A vádlottak által előadottak ugyanis nem érintették az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozottságát, továbbra is csak az elsőfokú ügyészi fellebbezés, illetve a másodfokú ügyészi indítvány által is érintett hiányosság orvoslását látta indokoltnak.

[97] A vádlottak által előterjesztett védekezéssel kapcsán összefoglalóan azzal érvelt, hogy az elsőfokú bíróság valamennyi bizonyítékot ismertetett, számba is vett, önmagukban és egymással is összevetve értékelt logikus, ésszerű és okszerű módon. Utalt arra is, hogy kezdetben valóban valamennyi vádlott sértettnek tekinthető abban a tekintetben, hogy elvesztették az általuk befizetett összegeket, hiszen az üzleti lehetőségek nem valósultak meg, tehát kudarcba fulladtak. A védői fellebbezések és tanú8 tanúvallomása alapján helyesen utaltak arra, hogy a vádlottak futottak a pénzük után, így valóban kármentést akartak végezni a beszerezett sértettekkel.

[98] A vádlottak bűnösségére levont következtetést okszerűnek, a vádlottak cselekményének minősítését az elkövetéskori büntető anyagi jogi szabályoknak megfelelően a tényállás alapján törvényesnek ítélte azzal, hogy helyes következtetéssel a tényállás hiányosságának kiküszöbölését követően a III. r. vádlott bűnössége egy további bűncselekményben is megállapítható. A bűnösségi körülmények kis mértékű pontosítását látta indokoltnak a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás, illetve a felvett személyi körülmények alapján. Indítványozta, hogy a bíróság a további időmúlást, ami az elsőfokú eljárástól a másodfokú eljárásig bekövetkezett, értékelje a vádlottak javára, V. r. vádlott vonatkozásában további enyhítő körülményként pedig azt, hogy két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik.

[99] A büntetés kiszabására vonatkozó indítványát azzal pontosította, hogy a másodfokú bíróság a I. és II. r. vádlottak esetében a Btk. 50. § (2) bekezdése, a többi vádlott esetében pedig a Btk. 50. § (1) és (3) bekezdése alapján szabjon ki velük szemben pénzbüntetést.

[100] A fellebbezés írásbeli indokolásában előadottakat a tárgyaláson a védők az alábbiak szerint egészítették ki.

[101] Terhelt1 I. r. vádlott védelmében a másodfokú eljárásban kirendelt védő a korábban eljáró meghatalmazott védő I. rendű vádlott érdekében előterjesztett védekezését maradéktalanul irányadónak ítélte védence következetesen előterjesztett védekezése, valamint a felajánlott bizonyítási indítványok tekintetében. A fellebbezés másodlagos irányával kapcsolatban az ítéltábla figyelmét a nyomatékos hangsúllyal bíró sértetti közrehatásra hívta fel, amely jelentős enyhítő körülményként kedvezőbb irányba befolyásolja I. r. vádlott esetében a bünteteskiszabás lehetőségét. Utalt arra is, hogy a szóban forgó sértettek nem tanulatlan, hanem tájékozott és tehetős emberek, akiktől elvárható az, hogy mindent megtegyenek a vagyonuk biztonsága érdekében. Véleménye szerint a sértettek által birtokolt vagyon nagysága mellett ez a fajta sértetti hozzáállás nem elfogadható, elvárható lett volna az, hogy ügyvédekhez, sőt ilyen ügyekben jártas ügyvédhez forduljanak. Elsődlegesen indítványozta, hogy a másodfokú bíróság jelentős mértékben enyhítse az I. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés időtartamát. Hivatkozott továbbá az időmúlás mellett az eljárás elhúzódására, az e tárgyban született alkotmánybírósági határozatból idézett, kiemelve, hogy a büntetőeljárás elhúzódása nem pusztán időmúlást vagy hosszú eljárást jelent, hanem felelősségi kérdést is, és az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az elhúzódó büntetőeljárás miatt bekövetkező alaptörvényellenesség orvosolható a büntetés kiszabás során. Indítványozta, hogy ennek megfelelő módon enyhítse a másodfokú bíróság az I. r. vádlottal szemben kiszabott büntetést. Összefoglalva elsődlegesen a vádlott felmentésére, másodlagosan pedig a kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamának jelentős mértékű enyhítésére tett indítványt.

[102] Terhelt2 II. r. vádlott védője perbeszédében – az ügyészség álláspontjával ellentétben – továbbra is úgy vélte a fellebbezésben részletesen kifejtett érvek alapján, hogy a terhelt a jogait nem tudta megfelelően gyakorolni és ahol gyakorolni kívánta a törvényszék abszolút eljárási szabálysértéssel ott is korlátozta.

[103] Az ügyészi perbeszéd – II. r. védőjének meglátása szerint – továbbra is adós maradt azoknak a tanúvallomásoknak és okirati bizonyítékoknak a megjelölésével, amelyekből arra lehet következtetést levonni, hogy Terhelt2 tisztában volt azzal, hogy ez a projekt nem létezik. Felhívta a figyelmet arra, hogy Terhelt2 tudattartamának vizsgálatakor nem lehet a mostani ismereteinkből kiindulni, mivel Terhelt2 nem tudta, nem tudhatta azokat a tényeket, körülményeket, amiket a nyomozó hatóságok, bíróságok, jogszabályok alapján felhatalmazott jogkörrel és eszközökkel felderítettek. A törvényszék megállapította, hogy tanú1 a Terhelt1 I. rendű vádlottól kapott valótlan információk alapján ő maga is hitt a projektben, és az is megállapítható, hogy egyetlen bizonyíték sem merül fel, hogy Terhelt1 tájékoztatta volna terhelt2t a projekt valótlanágáról. A bizonyítékok közül két vallomást emelt ki: tanú1 és tanú6 vallomását. Előbbinél a vallomás megtételének körülményei, és a vallomás megtétele mögött meghúzódó motiváció alapján úgy vélte, hogy saját jól felfogott érdeke lehet a tanúnak az, hogy olyan vallomásokot tegyen, amelyek saját cselekvőségét, saját felelősségét csökkentik. tanú6 tanú vallomását pedig a tudattartalom vizsgálata szempontjából tartotta jelentősnek, különösen a garázspartin elhangzott tájékoztatást emelte ki, amely arra bírta a vádlottakat, hogy tartsanak ki, mert a projekt megvalósításához már nem sok hiányzik. További érvei szerint a tanú2 sértettől kért kölcsönök időpontjában II. r. vádlott még csak azt tudta, hogy a pénzügyi vállalkozásba saját cégével is beszállt és a saját tőkéjét is befektette, de ekkor még nem volt tisztában azzal, hogy magánszemélyként és a céggel is tönkrement.

A védői álláspont szerint nem lehet primitív megtévesztő magatartásról beszélni úgy, hogy többek között tanú8, tanú6, tanú17, tanú1, illetve további sértettek is meg voltak győződve I. r. vádlott által elmondottak valóságáról.

[104] Az elsőfokú bíróság mérlegelésében központi szerepet játszó 2016. január 4-én született e-mail kapcsán arra mutatott rá, hogy az elsőfokú bíróság II. r. Terhelt2 tudattartalmára nem megfelelő logika mentén vont le következtetéseket. A vádlott tudattartalmát úgy értékelte, mintha a vádlott már 2014. évben rendelkezett volna Terhelt1ről és a projektről azokkal az ismeretekkel, amik a már említett eljárások következtében váltak számára ismertté.

[105] Kifejtette, hogy a másodfokú eljárás mindenki számára bizonyította, hogy Terhelt1 még most is teljes meggyőződéssel beszélt egy üzleti modellről, egy megvalósítandó projektről, korábban is ugyanilyen meggyőződéssel, de még energikusabban hengerelte le a körülötte lévőket. A bizonyítékok között lévő emailek-ben, skype beszélgetésekben rögzített, Terhelt1, Terhelt2, Terhelt3 közötti kommunikációban semmi nem utal arra, hogy a vádlottak egymással „virágnnyelven” kommunikáltak volna, azokban nem lelhető fel egyetlen utasítás sem arra nézve, hogy Terhelt2, vagy akár Terhelt3 hogyan tévessze meg a sértetteket. Mindebből azt a következtetés vonta le, hogy minden információval kizárólag (hármuk közül) csak Terhelt1 rendelkezett és Terhelt2 csak azt tudta kommunikálni kifelé, amiről őt Terhelt1 tájékoztatta. A fellebbezésében foglaltakat a büntetés kiszabása körében is fenntartotta, amelyet azzal egészített ki, hogy nem lehet figyelmen kívül hagyni a hatóságok inaktivitását az ügyben, ugyanis az ügy 2019. év óta a bíróság előtt van. Öt év telt el bírósági szakban, amely eljárás elhúzódás a II. rendű vádlott terhére nem esik. Figyelemmel az ismert Alkotmányos követelményre is, jelen esetben már hatványozottan indokolt Terhelt2 II. rendű vádlott esetében az enyhítő szakasz alkalmazása és a törvényi minimumban kiszabott ítélet is eltúlzottan súlyosnak minősül. Másodlagos, az elsőfokú ítélet enyhítésére irányuló kérelme keretében továbbra is azt indítványozta, hogy az ítéltábla Terhelt2 II. rendű vádlott esetében is alkalmazza az enyhítő szakaszt és maximum végrehajtásában felfüggesztett büntetést szabjon ki.

[106] Terhelt3 III. r. vádlott védője perbeszédében az ügyészi perbeszédre reagálva megjegyezte, hogy a fellebbezésében az eljárási szabálysértésre azért volt kénytelen kitérni, mert az ítéleti indokolásában az a bizonyítás, amit védenca távollétében lefolytatott a bíróság, a III. r. vádlottat érintően is megjelenik. Azzal kapcsolatban, hogy a vádlottak kármentést végeztek volna, illetve próbálták visszaszerezni az általuk befektetett pénzeket, arra utalt, hogy az üzleti élet alapvetése, hogy a befektető azzal számol, hogy a befektetett összeg fialni fog. A vádlottak is szerették volna, hogy az üzlet működjön, a projekt létrejöjjön, és ahhoz a pénzhez, amit befektettek, hozzájussanak. Az eljárás során nem merült fel adat arra nézve, hogy a sértettektől átvett összegből akár egy fillér is III. r. vádlotthoz került volna. A másodfokú eljárásban lefolytatott bizonyítás alapján III. r. vádlott védekezésének az elfogadásával eltérő tényállás megállapítását és védenca felmentését indítványozta. Hangsúlyozta, hogy védenca sok pénzt belefektetett ebbe az üzletbe, nem életszerű az, hogy valaki ennyi pénzt beletesz egy olyan projektbe, amiről eleve tudja, hogy ez egy átverés. Mindezek alapján vitatta, hogy szándékos csalás elkövetése védenca részéről megállapítható lenne. Elsődleges indítványában bízva a büntetés kiszabására csak annyiban tért ki, hogy szükséges vizsgálni a belső arányosságot, az időmúlást, és azt a szerepet, amiben védenca jelen volt az eljárásban.

[107] Terhelt4 IV. r. vádlott védője a bizonyítási eljárás lefolytatását követően is úgy vélte, hogy részbeni megalapozatlanság vezetett Terhelt4 IV. rendű vádlott bűnösségének megállapításához, ugyanis a törvényszék tényből tényre helytelen következtetést vont le akkor, amikor bűnösséget állapított meg, amely következtetésnek az indokát sem adta, sem

szóbeli, sem írásbeli ítéletében. Az elsőfokú ítélet nem jelölte meg azokat a tényeket, amelyekből levonta azt a következtetést, hogy a vádlottak szándékos cselekvőséget tanúsítottak abban a folyamatban, amely során az I. rendű vádlott megtévesztette a sértetteket a tényállás 3. és 4. pontjában részletezettek szerint. Mindezekből következően adós maradt az elsőfokú bíróság – egyébként az ügyészi fellebbezéshez és a vádbeszédhez hasonlóan – annak indokolásával, hogy mire alapozza IV. rendű vádlott vonatkozásában a bűnösség kérdését. A rendelkezésre álló bizonyítékok helyes mérlegelése útján kizárólag IV. rendű vádlott felmentését látta törvényesnek. Elfogadhatatlannak tartotta az ügyészség indítványát, amely a Btk. 50. § (1) és (3) bekezdésére alapítva kérte vele szemben a pénzbüntetés kiszabását. Ezzel kapcsolatban utalt arra, hogy a pénzbüntetés egy közvetett, de végeredményét tekintve szabadságelvonással járó büntetés abban az esetben, ha a terhelt azt nem tudja megfizetni, mert nem rendelkezik megfelelő vagyonnal vagy jövedelemmel. Továbbra is úgy vélte, hogy a büntetlen előéletű, 9 éve az eljárás hatálya alatt álló védenca esetében szükségtelen, aránytalan és eltúlzott szabadságelvonással járó büntetés kiszabása.

[108] Terhelt5 V. r. vádlott fenntartva az írásbeli jogorvoslatában foglaltakat a büntetés kiszabása körében az elsőfokú eljáráshoz képest új körülményként hivatkozott a két kiskorú gyermekre, akiknek az eltartásáról az V. rendű vádlott köteles gondoskodni. A büntetés-kiszabási körülményeket és a jelentős mértékű időmúlást is figyelembe véve, szükségtelennek, aránytalanak és eltúlzott joghátránynak ítélte a végrehajtandó szabadágvesztés kiszabását, ahogy védenca vagyoni, jövedelmi helyzetére figyelemmel megalapozatlannak tartotta a pénzbüntetés kiszabását szorgalmazó ügyészi indítványt is.

[109] Az utolsó szó jogán Terhelt1 I. r. vádlott bank2 konferencia részvételi listájának jelentőségét hangsúlyozta, mint olyan bizonyítékot, amely alátámasztja, hogy cége csak regisztrálást követően vehetett részt a konferencián, amely „kihelyezett ülésen” a pénzügyesek, az ügynökségek, bank6ok információkhoz juthattak a bank2 jövőbeli terveivel kapcsolatban. Pontosította azt a neki tulajdonított kijelentést, miszerint ő bank2 magyarországi képviselője, meghatalmazottja, vezetőségi tagja lett volna, ehelyett inkább „az ügynöki tagság” kifejezést tartotta helyénvalónak. Részletesen beszámolt arról, hogy miként került kapcsolatba tanú6lal és tanú17val, akik orosz kapcsolatrendszerüket és nyelvtudásukat felajánlották a projekt előmozdítása, menedzselése érdekében. II. r. vádlott védőjének megjegyzésével kapcsolatban hangsúlyozta, hogy semmilyen módon nem presszionált senkit, csak voltak bizonyos elvárásai, amit az ügy sikeres lebonyolítását tekintve alapkövetelménynek tartott. Kiemelte azt is, hogy tanú1 kizárólag, mint a cég3. képviselője jogosult személy vett részt az ügyletben, vele sem mint magánszemély, sem mint a cég1. képviselője nem állt kapcsolatban.

[110] Terhelt2 II. r. vádlott az utolsó szó jogán arról számolt be, hogy milyen nagy szerepet játszott a Terhelt1tal kialakított kapcsolatában az, hogy olyan ember ajánlotta figyelmébe, akiben töretlenül bízott. Három szakaszra osztotta a benne lezajlott folyamatokat: az elején hatalmas lehetőséget látott a Terhelt1 által felvázolt oktatási projektben, amelybe izgatottan, elszántsággal vetette bele magát, ezt követték a munkával és stresszel teli hétköznapiak, amikor III. rendű vádlottal együtt próbálták megoldani a feladatokat, megküzdve az egyre nagyobb presszióval is, hogy nehogy miattuk ne valósuljon meg a projekt. Végül a vádirat volt számára a szembesülés, amikor tudatosult benne, hogy elbukta azt az energiát, időt és pénzt, amit befektetett. Határozottan tagadta, hogy tisztában lett volna azzal, hogy a Terhelt1 által felvázolt projekt nem valósul meg. Végül számbavette, hogy milyen veszteségeket szenvedett el: anyagilag tönkrement, elvesztette azt a lehetőséget, hogy gyermeke legyen, barátait elvesztette, és becsületén is csorba esett.

[111] Terhelt3 III. r. vádlott az utolsó szó jogán hangsúlyozta, hogy nagyon sokáig hitt abban, hogy ez a projekt valóságos és sikerre vihető, amit éppen az bizonyít, hogy mindenét odaadta,

míg végül aztán teljesen tönkrement, és így ő is károsultja lett ennek az ügynek. tanúl szavait idézve utalt arra, hogy a sértettben is az a kép alakult ki róla és terhelt2ről, hogy szentül hitték, hogy ez egy működő és valóságos üzleti forma. Arra figyelemmel kérte felmentését, hogy nem követett el semmilyen bűncselekményt.

[112] Terhelt4 IV. r. vádlott az utolsó szó jogán csatlakozott a védője által elmondottakhoz.

[113] Terhelt5 V. r. vádlott utolsó szó jogán elmondta, hogy 2015. év végén megszakadt a kapcsolata Terhelt1tal, így nem is érti, miként lehetett bűntárs egy 2016. év végéig nyúló bűncselekményben. Elmondása szerint 2016-ban megváltozott az élete, megházasodott, két gyermeke született, otthont teremtett, ezt a harmonikus életet nem szeretné elveszíteni.

[114] Az ellentétes előjelű fellebbezések az alábbiak szerint vezettek eredményre.

[115] A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Be. 590.§ (1) bekezdése alapján a fellebbezésekkel támadott elsőfokú ítéletet, az azt megelőző bírósági eljárással együtt a (2) bekezdésben meghatározott terjedelemben bírálta felül, figyelemmel arra, hogy valamennyi vádlottat, és valamennyi cselekményt érintően teljeskörű fellebbezés került bejelentésre. A másodfokú bíróság vizsgálta az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét, és az eljárási szabályok megtartását, tekintet nélkül arra, hogy ki, milyen okból fellebbezett.

[116] Ennek során a másodfokú bíróság először a megsértésük esetén mérlegelés nélkül hatályon kívül helyezést eredményező eljárási rendelkezések („abszolút” hatályon kívül helyezési okok) megtartását, majd az egyéb perjogi rendelkezések érvényesülését, illetve sérelmük esetén azok orvosolhatóságát, ennek hiányában hatásuk irányát és mértékét („relatív” hatályon kívül helyezési okok) vizsgálja.

[117] Mérlegelés nélküli hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés az ítéltábla álláspontja szerint a törvényszék eljárásában nem történt. Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottak védői a jogorvoslatban a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt abszolút eljárási szabálysértésre hivatkoztak azzal, hogy az elsőfokú bíróság a 2021. június 28. napján megtartott tárgyaláson III. r. vádlott távollétében tanú6, 2023. január 9. napján megtartott tárgyaláson II. r. vádlott és védője távollétében tanú8 tanút hallgatta meg, annak ellenére, hogy a mindkét tanú vallomása érintette a meg nem jelent vádlottak cselekvőségét.

[118] A hatályos büntetőeljárási törvény idevágó rendelkezései szerint a vádlott jelenléte a tárgyaláson kötelező, ha a tárgyaláson való jelenlét jogáról a Be. 430. § (1) bekezdése szerint nem mondott le, továbbá akkor is, ha a bíróság kötelezi a tárgyaláson való jelenlétre (Be. 428. § (1) bekezdés). Ezen túl, ha az eljárás több vádlott ellen folyik, a vádlott távollétében megtartható a tárgyalásnak az a része, amely őt nem érinti (Be. 429. § (1) bekezdés). A terhelt jelenléte a tárgyaláson – a fenti törvényi rendelkezések szerint – főszabályként kötelező, ami alól meghatározott feltételek mellett léteznek kivételek. Ekként a terhelt kötelező tárgyalási részvételének elmaradása – értelemszerűen – nem valósít meg eljárási szabálysértést, ha a tárgyalás megtartására a terhelt távollétében a törvény valamely különös szabálya lehetőséget ad.

[119] Az elsőfokú bíróság mindkét esetben azért tartotta meg a tárgyalást a mulasztásukat előzetesen kimentő vádlottak távollétében, mert úgy ítélte, hogy a két tanú vallomása nem kapcsolódik a távollévő terheltek cselekvőségéhez. A másodfokú bíróság ezzel az elsőbírói állásponttal az alábbiakra figyelemmel egyetértett. tanú8 a tényállás III. és IV. pontjában – Terhelt2 II. r. vádlottat nem érintő – cselekményeknél járt el okiratokat szerkesztő ügyvédként, tanú6 tanú cselekvőségét a III. tényállás rögzíti akként, hogy ő volt az a személy, aki a sértettet bemutatta I. r. vádlottnak, majd későbbiekben őt további fizetésre sarkallta. Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottakat az ügyészség kizárólag az I. és II. tényállásban

foglalt cselekmények elkövetésével vádolta, tanú8 és tanú6 tanúvallomását a III., illetve IV. pont alatti cselekményeket alátámasztó bizonyítékként jelölte meg az ügyészség, tanú6 meghallgatására ugyanakkor Terhelt3 III. r. vádlott védője is indítványt tett.

[120] A védelmi fellebbezés szerinti, a tudattartalom megítélése szempontjából jelentős eseményre, Terhelt2 II. r. vádlott és tanú8 tanú személyes találkozására jóval a II. r. vádlott terhére rótt cselekmény elkövetése után (a tanú vallomásából megismerhető, hogy a IV. tényállásban foglalt ügylet után, azaz 2016-ban találkozott terhelt2vel, amikor már megromlott I. r. vádlottal a kapcsolata) került sor, tanú8 Terhelt2 ügyében nem járt el, azokra nézve információval nem rendelkezett („Terhelt2 ügyében soha nem írtam szerződést, még közös konzultáció miatt sem voltak nálam a Terhelt1 úrral.” 112. jkv. 9. o.), a tanú a cég16. – II. r. vádlott terhére rótt cselekményt egyébként sem érintő – felszámolási eljárásáról közvetlen információval nem tudott szolgálni, mivel nem ő volt a felszámoló (112. jkv. 9. o.), mindezekből az összes ismerete és benyomása II. r. vádlottról a cselekményt követő időszakra esik.

[121] tanú6 kizárólag a cég2- vel (III. tényállás) kapcsolatos ügyletről rendelkezett információval, mint mondta, Terhelt1 körül mindig volt 5-6 ember különböző Kft.-kel, amikkel ő nem foglalkozott, nem volt köze azok működéséhez, Terhelt3et név szerint nem is tudta azonosítani, vele kapcsolatban arra emlékezett, hogy a cég12 cégcsoporthoz tartozó valamelyik cégben szerepelt a neve. Terhelt3 III. r. vádlott vallomásában két személyes találkozót említ tanú6lal, amelyek közül mindkettő 2015 év végén, több mint egy évvel a terhére rótt cselekmény elkövetése után történt. Mindezek alapján egyik tanútól sem volt várható II. és III. r. vádlott cselekvőségét érintő vallomás az elkövetéskori tényekre, tudati tényekre nézve. A két tanú vallomása így az I. és II. tényállásban leírt elkövetési magatartásokat, és az ahhoz tartozó elkövetői kört nem érintette.

[122] Nem találta megalapozottnak Terhelt2 II. r. vádlott védőjének a jogorvoslatban részletesen kifejtett azon álláspontját sem, hogy az a tény, hogy a vádiratban foglalt cselekvőség szélesebb körű volt vádként jelent meg, nem orvosolhatóan sértette meg a terheltnek a tisztességes eljáráshoz való jogát, egyben azzal a következménnyel is járt, hogy a bíróság pártatlanságát elvesztette, II. r. vádlott védekezéshez való joga pedig nem teljesedhetett ki. Az elsőfokú bíróság ítéletének 42. oldal utolsó bekezdésétől a 43. oldal második bekezdéséig terjedően helyesen foglalt állást akként, hogy a nyomozó hatóságnak ez a mulasztása miatt nem befolyásolta érdemben a terhelt alapvető jogait.

[123] A bíró pártatlanságával kapcsolatban aggály sem az eljárás során tett személyes megnyilvánulása (ilyenre a fellebbezés sem hivatkozott), sem az eljárásban betöltött funkciója alapján nem merült fel. Az ügyben az elsőfokú bíróság – többek között – a II. r. terhelt ellen emelt vád tárgyában döntött az általa lefolytatott bizonyítási eljárásra alapozva, amelyben az ítélező tevékenységtől a vád és a védelem is elkülönült, a bizonyítási eljárás lefolytatása során a bíróság előtti eljárásban a vádnak és a védelemnek azonos jogosultságai voltak, az eljárás lefolytatása során a bíróság olyan tevékenysége nem állapítható meg, hogy a bíróság vádlói funkciókat gyakorolt volna, vagy a bizonyítási eljárás lefolytatásakor a vádat a védelemmel szemben előnybe hozta volna, vagy a bírósági eljárásában eltérő módon kezelte volna, illetve II. r. vádlott és védője vonatkozásában jogkorlátozó magatartást tanúsított volna. A védő és a terhelt jogainak kiteljesedését maradéktalanul biztosította, az előkészítő ülésen bejelentett bizonyítás évekkel későbbi előterjesztése okán sem alkalmazott eljárási szankciót (119. tárgyalási jkv.). A fellebbezés azt fogalmazta meg – helyesen – a bírói pártatlansággal szembeni alapvető követelményként, hogy a vádat ne a bíró fogalmazza meg, a váddal kapcsolatos feladatokat egy tőle elkülönült személy lássa el. Ez a követelmény jelen eljárásban semmiben nem szenvedett csorbát, maradéktalanul teljesült.

[124] A védői fellebbezéssel kapcsolatban szükséges rögzíteni azt is, hogy a mindenkori vád jelöli ki a büntetőjogi felelősség kérdésében való érdemi vizsgálat ténybeli kereteit (EBH2013. B.10.). A vád tartalmát pedig azok a tények alkotják, amelyeket az ügyész a vád előterjesztésekor, vagy módosításakor előad (BH2006. 281.). A vád ezen fogalmi meghatározása kizárólag a vádemelés törvényességét rögzíti, nem érinti a vádemelés előtti eljárás törvényességét (pl. a nyomozási határidők be nem tartása vagy más eljárási szabálysértések). A Be. 163. § (3) bekezdés ehhez kapcsolódóan meghatározza a bizonyítás tárgyát is: a bíróság az ítélezés során a tényállást a vád keretein belül tisztázza. A Fővárosi Főügyészség NF.11312/2015/107-I. számú vádiratában pedig a II. r. vádlott terhére rótt magatartás maradéktalanul szerepelt, így a vádiratban foglalt cselekvőségre nézve a bíróságnak döntési kötelezettsége volt. A magyar büntetőeljárási jog szabályaival az is összeegyeztethető, amire az elsőfokú bíróság is utalt, hogy az eljárás során a vád keretei kitágulnak, pl. az ügyészség újabb vádat emel, és az eljárásokat a bíróság egyesíti, vagy ha a tárgyaló ügyész a benyújtott vádat módosítja, kiterjeszti az ügydöntő határozat meghozataláig (Be. 538. §). Jelen esetben azonban erre sem került sor, a vádat az ügyészség csak kisebb részletekben módosította, a vád alapját a nyomozó hatóság által beszerzett, és II. r. vádlott által is megismert bizonyítékok képezték.

[125] Nem találta megalapozottnak az ítéltábla azt a védelmi érvelést sem, hogy az elsőfokú bíróság nyomozati szakasz hiányában kénytelen volt „nyomozni” a kiterjesztett vád tekintetében, kénytelen volt hivatalból kérdezni a vádlottakat és a tanúkat, és emiatt vesztette el pártatlanságát. Az Alkotmánybíróság a Be. 164. § (3) bekezdése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezés elutasításáról szóló 20/2020. (VIII. 4.) AB határozat szerint a bíróság indítvány hiányában is határozhat bizonyíték beszerzéséről és megvizsgálásáról, a hivatalbóli bizonyítás lehetőségével azonban csak a valósághű tényállás megállapítása érdekében és a büntetőeljárás alapelveiből, továbbá az Alaptörvény rendelkezéseiből fakadó követelményekkel összhangban élhet, az eljárási feladatok megoszlásának tiszteletben tartása és a pártatlanság fenntartása mellett. A bíróság hivatalbóli bizonyítási tevékenységét érintően a pártatlanság sérelme azért is eleve kizárt, mert a bizonyítás elrendelésekor annak eredménye előre nem látható (AB határozat [101] bekezdés). A fentiekből következően a bíróságnak a valósághű tényállás megállapítása érdekében szükség esetén hivatalból is kell folytatnia bizonyítást, annak terjedelme (hány kérdést kell feltennie a valósághű tényállás felderítéséhez) nem koptatja el a bíró pártatlanságát.

[126] A védő által megjelölt idézet a „küzdelem poráról”, az angolszász jogrendszer bírói szerepköréhez, és az ottani kérdezési taktikához kapcsolódik, mint ilyen nem lehet kiindulási alap a magyar büntetőeljárás törvényessége megítélésénél. A II. r. vádlott védője által hivatkozott COVID járvány miatt bevezetett korlátozó intézkedésekkel kapcsolatban pedig az rögzíthető, hogy ezek az eljárás kis szakaszát érintették, ráadásul a korlátozások egyenlő módon hatottak ki az ügyben eljáró valamennyi félre. Mindezek miatt megállapítható, hogy II. r. védő által felhozott kifogások nem eredményezték a pártatlanság objektív kritériumának sérelmét, és nem csorbították II. r. vádlott és védőjének eljárásjogi jogosultságait.

[127] Terhelt2 II. r. és Terhelt4 IV. r. vádlottak érdekében bejelentett védői perorvoslatok sérelmezték az indokolási kötelezettség elmulasztását. A Be. 609. § (2) bekezdés d) pontja alapján azonban csak akkor kerülhet sor hatályon kívül helyező és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasító rendelkezés meghozatalára ezen okból, ha az indokolás hiányának vagy hiányosságának következtében a bíróság döntési folyamata valamely büntetőjogi főkérdés tekintetében nem követhető nyomon (Bt.III.1.311/2017/12.). Ez az eljárási szabálysértés nem állapítható meg, ha az ügydöntő határozatokból kitűnik a bíróságnak a tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró és értékelő tevékenysége,

valamint az, hogy az érdemi döntésben kifejeződő jogi álláspontját a bűnösséggel, a cselekmény minősítésével, a büntetéssel vagy intézkedéssel kapcsolatban az eljáró bíróság mire alapozta (EBH 2011.2387.). Az elsőfokú bíróság ítéletéből ezen tények kiderülnek: a törvényszék megindokolta, hogy az ítélet személyi részét és a történeti tényállást milyen bizonyítékok alapján rögzítette. A bírói mérlegelés egyes kérdésekre nézve – így IV. és V. r. vádlott tudattartalmára vont következtetésre – elnagyolt és hiányos, azonban a kialakított bírói álláspont megismerhetőségét és követhetőségét nem érinti, így az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséhez sem vezethetett.

[128] Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok betartásával folytatta le. A vádlottak, és a tanúk kihallgatását megelőzően törvényes figyelmeztetéseket, kioktatásokat alkalmazott, az okirati bizonyítékokat megfelelő formában tette a bizonyítás anyagává. Terhelt2 II. r. vádlott által becsatolt hangfelvételek lejátszása és a hangfelvételtől készült leírásokkal történt összevetése megismerhetővé és rögzíthetővé tette ennek a bizonyítási eszköznek is a tartalmát.

[129] Helyes ténybeli és jogi alapon rekesztette ki Terhelt5 V. r. vádlottnak a folytatólagos gyanúsított kihallgatásáról (nyomozati iratok VI. kötet 4025. o.), tanú7 tanúkénti meghallgatásáról (nyomozati iratok VI. kötet 3805. o.) és tanú9 tanúvallomásáról (nyomozati iratok VI. kötet 3793. o.) készült jegyzőkönyveket a bizonyítékok közül.

[130] Törvényesen járt el az elsőfokú bíróság akkor is, amikor tanú12 nyomozás során tett vallomását (nyomozati iratok VI. kötet 3887. o.) felolvasta annak ellenére, hogy a tanú I. r. vádlott volt élettársa vonatkozásában a tárgyaláson a tanúvallomást megtagadta. A hatályos perrendi rendelkezés szerint a tanúnak az ügyben korábban vagy más ügyben tett tanúvallomása bizonyítási eszközként akkor is felhasználható, ha a tanú a vallomástételt a későbbiekben megtagadja. Ennek feltétele, hogy a tanúvallomásról készült jegyzőkönyvből a tanúzási figyelmeztetés és az arra adott válasz egyértelműen kitűnjön (Be. 177. § (4) bekezdés). tanú12 tanú 2019. január 24. napján történt kihallgatásakor a nyomozóhatóság figyelmeztette a tanú arra is, hogy vallomása bizonyítási eszközként akkor is felhasználható, ha a tanú a vallomástételt a későbbiekben megtagadja, így nem volt akadálya a tanú nyomozás során tett vallomása ismertetésének.

[131] Az elsőfokú bíróság az ismeretlen helyre távozó I. r. vádlott vonatkozásában a CI. fejezet rendelkezései szerint folytatta le a bizonyítási eljárást. A terhelt lakcímének ellenőrzése mellett az I. r. vádlottal szemben a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnoksága által kibocsátott elfogatóparancs alapját képező, a vádlott tartózkodási helyeinek felkutatását célzó rendőri jelentéseket is beszerezte és értékelte. Az iratok alapján nem foghat helyt I. r. vádlottnak ezzel kapcsolatban előterjesztett védekezése, amely szerint e-mailen folyamatosan tartotta a kapcsolatot a bírósággal, és ügyvédje által is elérhető volt. Terhelt1 I. r. vádlott az elsőfokú eljárásban 2023. június 7. napját követően, amikor is kimentette magát a másnapi tárgyalás alól, nem lépett kapcsolatba a bírósággal, a 2023. szeptember 11. napján megtartott tárgyaláson I. r. vádlott meghatalmazott védője helyetteseként eljáró személy1 arról tájékoztatta a bíróságot, hogy a tárgyalást megelőzően semmilyen módon nem tudták felvenni a kapcsolatot Terhelt1tal, se a telefonokra, se az e-mailekre nem reagált (130. tjk.)

[132] Az elsőfokú bíróság azonban a perrendi szabályoktól eltérő, bizonyítási indítványok kezelése során. A 2023. november 30. napján tartott tárgyaláson elutasította II. r. vádlottnak a cég10. és a cég16. vonatkozásában a NAV megkeresésére, a felszámolás körében keletkezett iratok beszerzésére, személy2 és személy3, személy4, tanú14, személy5 és személy6 tanúk meghallgatására, médiatechnika- és igazságügyi informatikus, valamint forenzikus vegyész szakértő kirendelése irányuló indítványát, az ügydöntő határozatban azonban az elutasított indítványokhoz érdemi indokolást nem fűzött. A fenti bizonyítási indítványok egy része (tanú14, személy5 és személy6 tanúkénti idézése) személyes adatok, illetve holtta nyilvánított

személyi státusz miatt nem volt teljesíthető, az indítványban megjelölt további tanúk áttételesen kapcsolódtak a vád tárgyává tett cselekvőséghez, tőlük a tényállás szempontjából informatív vallomás nem volt várható. személy³ és személy² a védői indítvány szerint arra tudott volna nyilatkozni, hogy korábban a cég¹² által kötött szerződések kapcsán Terhelt² belépését megelőzőn „a cégeket ellenőrizték és mindent rendben találtak”, személynév pedig megerősíthette volna, hogy a felvázolt projekt valódiként volt tálalva. Mindennek azonban II. r. vádlott tudattartalma szempontjából azért nincs jelentősége, mert II. r. vádlott „belépését” követően hosszú ideig volt közvetlen kapcsolatban Terhelt¹tal, a cégek közül az egyiknek a képviselőjét is elvállalta, így a cég⁷, valamint a projekt működéséről közvetlen tapasztalatokat szerzett, nem kellett mások elmondására hagyatkoznia. A médiatechnika- és igazságügyi informatikus szakértői bizonyítással bizonyítani kívánt tény, a hangfelvételek keletkezési idejét senki nem vitatta, a Terhelt² II. r. vádlott által becsatolt kézzel írt feljegyzések – keletkezési időpontjuktól függetlenül – sem lettek volna alkalmasak a tényleges pénzmozgás igazolására. Az ítéltábla ezzel az indokolással ítélte helyesnek az elsőfokú bíróságnak az előterjesztett bizonyítási indítványok elutasításáról tett rendelkezését.

[133] Az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatának perjogi akadálya nem volt.

[134] A másodfokú bíróság a vádlottaknak a Be. 561. § (3) bekezdés b) pont alapján feltüntetett személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tényeket az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok, valamint a fellebbviteli tárgyaláson tett nyilatkozatok alapján az alábbiak szerint egészíti ki.

[135] Terhelt¹ I. r. vádlottal a Budapesti Rendőr-főkapitányág a 805/2013.bü. számú büntetőügyben 2014. október 16. napján különösen nagy kárt okozó csalás büntettének gyanúját közölte.

[136] Terhelt² II. r. vádlott jelenleg szüleivel él közös háztartásban szívességi lakáshasználóként. Jövedelme havonta 400.000 forint. Gyógyszeres kezelést igénylő urológia problémával küzd.

[137] Az ítéltábla mellőzi az elsőfokú ítélet 7. oldal 2. bekezdésében megjelölt ítélet feltüntetését, mivel azt jelenleg a közhiteles nyilvántartás már nem tartalmazza, így – az elkövetéskor hatályos anyagi jogszabály alapján irányadó – Btk. 97.§ (2) bekezdése alapján hátrányos jogkövetkezmény sem fűzhető az elítéléshez. Rögzíti, hogy Terhelt² II. r. vádlott büntetlen előéletű.

[138] Terhelt³ III. r. vádlott nyugdíjának összege 350.000 forint, melynek a felét letiltják a Szegedi Törvényszék 15.P.22.140/2015/59. számú, és a Szegedi Ítéltábla Pf.III.21.576/2016/11. számú ítélete folytán 2017. február 23. napján jogerőre emelkedett ítéletével megállapított fizetési kötelezettség végrehajtásaként. Alkalmi munkavégzésből származó jövedelme jelenleg nincs. Elvált családi állapotú, édesanyjával lakik, kiskorú gyermeke, más tartásra szoruló hozzátartozója nincs. Vagyona nincs.

[139] A NAV Közép-Magyarország Bünyügyi Igazgatósága által 2012. december 11-én közölt gyanú alapján a Fővárosi Főügyészség Kiemelt Gazdasági Ügyek Osztálya 2015. október 14-én különösen nagy vagyon hátrányt okozó költségvetési csalás büntette miatt emelt vádat III. r. vádlottal szemben.

[140] Terhelt⁴ IV. r. vádlott jelenleg alkalmi munkát végez az építőiparban, amelyből havi 60-70.000 forintos jövedelme származik. Élettársi kapcsolatban él, kiskorú gyermeke nincs. A velük közös háztartásban élő édesanyjáról is gondoskodik. Magas vérnyomásbetegségben szenved, amelyre gyógyszeres kezelést kap. Vagyona nincs.

[141] Terhelt⁵ V. r. vádlott ács-állványozó szakképzettséggel rendelkezik. Jelenleg szakképzettségének megfelelő alkalmi munkát végez, amelyből 3-400.000 forint havi jövedelemre tesz szert. Nős családi állapotú, édesanyjával, feleségével és két kiskorú

gyermekükkel élnek közös háztartásban. Felesége havonta 3-400.000 forint keresettel rendelkezik. A család bevételét havonta kb. 250.000-280.000 forint hiteltartozás terheli. Vagyonnal, megtakarítással nem rendelkezik. Magasvérnyomás betegségen kívül más megbetegedésben nem szenved.

[142] Mellőzi az elsőfokú ítélet 7. oldal 1) és 2) szám alatt megjelölt ítéletek feltüntetését, mivel azokat jelenleg a közhiteles nyilvántartás már nem tartalmazza, így – az elkövetéskor hatályos anyagi jogszabály alapján irányadó – Btk. 97.§ (2) bekezdése alapján hátrányos jogkövetkezmény sem fűzhető az elítéléshez. Rögzíti, hogy Terhelt5 V. r. vádlott büntetlen előéletű.

[143] A másodfokú bíróság a felülbírálat eredményeképpen megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállás alapos és hiánytalan felderítése érdekében a tárgyalás anyagává tette mindazokat a bizonyítékokat, amelyek az ügy eldöntése körében releváns adatokat tartalmaznak, az I. r. távollétében felvett bizonyítás lényegét a felülbírálat során az ítéltábla I. r. vádlott jelenlétében ismertette, ezzel I. r. vádlottra nézve is teljessé vált a lefolytatott bizonyítás, ugyanakkor az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás a Be. 592. § (2) bekezdés a) és c) pontja alapján részben megalapozatlan, mivel tényállás hiányos és eltér az ügyiratok tartalmától.

[144] Mindezek kiküszöbölése érdekében a másodfokú bíróság a Be. 593. § (1) bekezdés a) pont értelmében a tényállást helyesbítette az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, és a másodfokú eljárásban lefolytatott bizonyítás útján az alábbiak szerint:

[145] A 9. oldal 6. bekezdésében 3.500.000 forint helyett 4.000.000 forintot tüntet fel.

[146] A 10. oldal 6. bekezdés második mondatában az „és” kötőszót, „aki” névmással helyettesíti.

[147] A 11. oldal 4. bekezdés első mondatában feltünteti, hogy a piacépítés költségeinek fedezésére kért kölcsön II. r. vádlott.

[148] Az elsőfokú ítélet 11. oldal 6. bekezdésének második mondatát kiegészíti azzal, hogy 2014. augusztus 12. napjáig történt az utalás a megállapodásnak megfelelően.

[149] A 13. oldal 5. bekezdésében a cég3. sértett bankszámlájáról történt utalások kezdő időpontját 2014. március 21-ére javítja (I.819. o.).

[150] Az 13. oldal 6. bekezdésében feltünteti, hogy cég3. nevében történt utalások Terhelt1 I. rendű vádlottnak a bank1.-nél vezetett bankszámlaszám2 számú bankszámlájára 2015. május 11. és 2015. július 14. között történtek (nyomozati irat III.2106.-2115. o), a megjelölteken kívül további 2150 Euro utalására is sor került 2015. május 11. napján (III.2106.o), a tanúl sértett által a cég3. nevében a vádlottak kérésére átutalt összeg így összesen 25.484.933 forint.

[151] A 14. oldal 2. bekezdését azzal helyesbíti, hogy a cég3. sértettnek 25.484933 forint kárt okozott I. és II. r. vádlott, amelyből Terhelt2 II. r. vádlott összesen 4.000.000 forintot térített meg a büntetőeljárás megindítását követően (további 500.000 forint megfizetéséről szóló igazolás másodfokú irat 36.sz.).

[152] A 14. oldal 3. bekezdését az alábbiak szerint fogalmazza meg: tanúl sértett mint magánszemély Terhelt2 II. r. vádlott egyéb érdekelt1nél vezetett bankszámlaszám5 számú bankszámlájára 9.030.000 forintot, Terhelt1 I. rendű vádlottnak a bank1.-nél vezetett bankszámlaszám2 számú bankszámlájára 2014. május 19. napja és 2014. és október 21. napja között 1800 Eurót és 58.820.000 forintot, összesen 59.385.128 forintot utalt át, amely nem térült meg.

[153] Az 1. tényállást kiegészíti azzal, hogy nem volt bizonyítható, hogy Terhelt3 III. r. vádlott tanúlt a magánjellegű kölcsönök nyújtásával kapcsolatban megtevesztette volna, és az

sem, hogy tisztában volt azzal, hogy tanú1 magánszemélyként további kölcsönt is nyújtott Terhelt1 I. r. vádlott számára.

[154] A 14. oldal 5. bekezdését (1/B tényállás) kiegészíti azzal, hogy a cég5. számlájáról 2014. július 24. napján, illetve a tanú2 magánszámlájáról 2014. augusztus 5. napján indított utalások előtt Terhelt1 I. r. vádlott felhívta tanú2t, és közölte vele, hogy hova utalja a pénzt (elsőfokú bírósági irat 86. jkv. 3-4. oldal). E tényállásba emeli az elsőfokú ítélet 58. oldal 4. bekezdéséből azt, hogy Terhelt2 II. r. vádlott tanú2nek 2014 augusztusában kijelentette, hogy a stabil vagyoni helyzete a garancia a pénz visszafizetésére.

[155] Mellőzi a 14. oldal 7. bekezdését.

[156] A 15. oldal első bekezdésének második mondatát az alábbiak szerint rögzíti. Terhelt3 III. r. vádlott 2014. év elejére tisztában volt azzal, hogy az a projekt, amire hivatkozással Terhelt1 I. r. vádlott hosszú idő óta, már terhelt2től is pénzt kért, a valóságban nem létezik, a programnak sem papír, sem elektronikus formában nem volt tervezete, nem állt mögötte a bank2, konkrét célok, projektfeladatok nem voltak, csupán néhány Terhelt1 által biztosított és az általa használt informatikai rendszeren átkonvertált üzenet.

[157] A 16. oldal 4. bekezdését kiegészíti azzal, hogy a szerződés tartalmazta azt is, hogy a cég7 a bank2 bank2 képviselője, cég7. és a cég12. a cég7 tagvállalatai, Magyarországon egy új pénzügyi szolgáltató vállalkozás alapításán, illetve elindításán dolgoznak, amelynek költsége mintegy 2 és fél millió euró lesz, amely meghaladja a finanszírozási lehetőségeiket. A külföldi befektető partnereik a költségeket utólag az új pénzügyi szolgáltató vállalkozás bejegyzését követően maradéktalanul megtérítik (nyomozati irat I. 75. o.)

[158] A 17. oldal 4. bekezdés helyesbíti, hogy a sértett 2015. május 27. napjáig, összesen 650.000.700 forintot utalt át.

[159] A 21. oldal 2. bekezdését az alábbiak szerint rögzíti: A cég2. sértett által a cég13., illetve a cég14. bankszámlájára átutalt összegeket – még az utalás napján, vagy pár nappal később – Terhelt1 I. rendű vádlott - az ügyvezetők által átadott belépési kódokkal – átutalta, illetve a netbankon keresztül konvertálta és befizette a cégek EUR bankszámlájára, ezt követően az Euróra váltott összegeket feltöltötte a egyéb4 online fizetési felületre, majd az így megszerzett pénzt ismeretlen módon felhasználta.

[160] A tényállás 23. oldal 7. bekezdésének első mondatát az alábbiak szerint állapítja meg: Az cég4. sértettől a cég14. HUF bankszámlájára érkezett összegeket Terhelt1 I. rendű vádlott – Terhelt4 IV. r. vádlott által átadott belépési kóddal – befizette a cég EUR 12010501-01537001-00200005 számú bankszámlájára, amelyről Terhelt1 I. rendű vádlott az euróra váltott teljes összeget feltöltötte a egyéb4 online fizetési felületre és azt ismeretlen módon felhasználta.

[161] A fenti változtatásokkal a tényállás a Be. 592. § (2) bekezdésben felsorolt hibáktól és hiányosságoktól mentessé vált, és a Be. 593. § (3) bekezdés alapján a másodfokú eljárásban irányadó volt.

[162] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása a Be. 561. § (3) bekezdés d) pont alapján tartalmazza a bizonyítékok megjelölését, amelyekre a bíróság a döntését alapozta. Az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás eredményére figyelemmel a tényállás megalapozatlansága az alábbi okokra vezethető vissza.

[163] Az 1. tényállási pont tekintetében a másodfokú bíróság – mivel az a rendelkezésre álló iratok, bankszámlakivonatok alapján egyértelműen megállapítható volt – feltüntette az elsőfokú bíróság által hiányosan rögzített adatokat. Ilyen kiegészítést és korrekciót igényelt tanú1 által Terhelt2 II. rendű vádlott egyéb érdekelt1-nél vezetett bankszámlaszám5 számlájára (nyomozati irat I.901-1040. o.), tanú1 által Terhelt1 I. rendű vádlottnak a bank1.-nél vezetett

bankszámlaszám2 számú bankszámlájára (nyomozati irat III.2023-2117), a cég3. által Terhelt2 II. rendű vádlott fenti számlájára (nyomozati irat I. kötet 805-819. o.), a cég3. nevében Terhelt1 I. r. vádlott fenti bankszámlájára teljesített utalások (nyomozati irat III.2023-2117. o.) időszakának megjelölése.

[164] Az 1. tényállásban a cég3. és tanúl sértett magánfeleket ért kárösszeg pontosítása azért vált szükségessé, mert a nyomozati iratok III. kötet 2107. oldalára lefűzött banki bizonylat alapján 2015. május 11. napján 2150 euro utalására cég3 közleménnyel került sor, így az a cég3. sértett által átutalt összegek közé tartozik, e módosítással a tanúl sértett által a cég3. nevében a vádlottak kérésére átutalt pénzösszeg helyesen, 25.484.933 forint, tanúl sértett nevében Terhelt1 I. rendű vádlottnak a bank1.-nél vezetett bankszámlaszám2 számú bankszámlájára átutalt összesen helyesen 59.385.128 forint.

[165] Az okozott kárból Terhelt2 II. r. vádlott által a büntetőeljárás során megtérített összeget – a másodfokú eljárásban igazolt további megfizetésre figyelemmel – helyesbítette a másodfokú bíróság (másodfokú irat 36.).

[166] A másodfokú bíróság a tényállás 1. pontját az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás eredménye alapján egészítette ki azzal, hogy nem lehetett kétséget kizáróan megállapítani, hogy Terhelt3 III. r. vádlott tanúlt a magánjellegű kölcsönök nyújtásával kapcsolatban megtevesztette volna, és azt sem, hogy tisztában volt azzal, hogy tanúl magánszemélyként is nyújtott kölcsönt I. r. vádlott számára.

[167] A tanúl sértett sérelmére elkövetett bűncselekményben Terhelt3 III. r. vádlott bűnösségének megállapítását célzó ügyészi fellebbezés a tényállás megalapozottságát támadta: a tényállás II. pontjának kiegészítését indítványozta azzal, hogy Terhelt3 III. rendű vádlott 2014. májustól – eleinte online, illetve telefonos kapcsolattartással, később személyesen – aktívan közreműködött abban, hogy tanúl sértett – akár magánszemélyként, akár a cég1. ügyvezetőjeként – fizetésre bírja. tanúl sértett az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű vádlottaknak a kölcsönösszegek visszafizetésének szándékával, illetve képességével, valamint bank2-projekt megvalósításával és annak várható sikerességével kapcsolatos összehangolt, megtevesztő magatartása hatására a magánvagyonából 2014. május 19. és 2014. augusztus 22. napja között több részletben, összesen 58.170.000 forintot utalt át Terhelt1 I. rendű vádlott bankszámlájára.

[168] Az elsőfokú bíróság a Be. 566.§ (1) bekezdésének b) pontja alapján mentette fel Terhelt3 III. r. vádlottat a tanúl sértett sérelmére elkövetett bűncselekmény vádja alól, a felmentés körében kifejtett indokolása azonban nem volt következetes. A törvényszék indokolásának 59. oldal 4. bekezdésében arra hivatkozott, hogy a vádirati tényállás nem tartalmazott tanúl sértett által adott magánjellegű kölcsönök vonatkozásában III. r. terhelt cselekvőségét leíró részt, a következő bekezdés szerint azonban a bizonyítási eljárás tárgyát képező tanúvallomások alapján állapította meg, hogy Terhelt3 III. r. vádlott cselekvőségét kizárólag a cég1. sérelmére elkövetett bűncselekményben (elsőfokú ítélet 59. oldal 5. bekezdés).

[169] Egyetértett az ítéletábra a fellebbviteli főügyességgel abban, hogy az elsőfokú bíróságnak nem helytálló az a megállapítása, hogy a vádirati tényállás Terhelt3 III. rendű vádlott vonatkozásában nem tartalmaz olyan elkövetési magatartást, amely a tanúl sértett sérelmére elkövetett cselekményben való közreműködésére utalna. A vádirat II. pontja ugyanis tartalmazza a Terhelt3 III. rendű vádlottnak a tanúl sértett által magánszemélyként nyújtott kölcsönösszegekkel kapcsolatos cselekvőségét: „A Terhelt1 I. rendű, Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 III. rendű vádlottak által megtevesztett tanúl sértett ezen felül – szerződéskötés nélkül – 2014. május 19. és augusztus 22. napja között a saját vagyonából is nyújtott kölcsönt, és rövid időközönként, több részletben, összesen 75.830.000,-Ft-ot utalt át Terhelt1 I. rendű vádlott bank1-nél vezetett számlájára.” Amennyiben a vád valóban nem

tartalmazta volna Terhelt3 III. r. vádlott terhére rótt cselekmény pontos leírását, akkor e cselekmény vonatkozásában nem a terhelt felmentésének, hanem a Be. 422.§ (1) bekezdés b) és a Be. 567.§ (2) bekezdés d) pontjára figyelemmel az eljárás megszüntetésének lett volna helye.

[170] Terhelt3 III. r. vádlottnak a tanúl sérelmére elkövetett bűncselekmény vádja alóli felmentése azonban arra figyelemmel helyes, hogy a lefolytatott bizonyítás tárgyát érintő bizonyítékok alapján III. r. vádlott cselekvősége a tanúl sérelmére elkövetett cselekményben – sem tettesi elkövetésként, sem részesi közreműködésként – nem állapítható meg kétséget kizáró bizonyossággal. A felmentés jogcíme így helyesen a Be. 566.§. (1) bekezdés c) pontja.

[171] Az ítéltábla osztotta azt a fellebbviteli főügyészségi álláspontot, hogy bank2-projekt megvalósításával és annak várható sikerességével kapcsolatos megtévesztő magatartása hatására tanúlben kialakult téves képzetek nem választhatók szét aszerint, hogy azok tanúlben a cég1. képviselőjében, vagy mint természetes személyben keletkeztek, azonban azzal nem értett egyet, hogy kétség nélkül megállapítható, hogy Terhelt3 III. r. vádlott előtt ismertek voltak tanúl magánszemélyként tett jogügyletei, és hogy ezzel kapcsolatban III.r. vádlottnak bármilyen tevőleges magatartását (online, illetve telefonos kapcsolattartással, személyes közreműködését) kétség nélkül meg lehet állapítani.

[172] tanúl a három ügyletet következetesen elkülönítette egymástól, annak ellenére, hogy az utalások időbeli átfedéssel történtek. Vallomása szerint (nyomozati irat I.1125) a cég3.-t és a cég1.-t érintő ügyekben más gazdasági társaság a sértett, bár mindkettőnek ő az ügyvezetője, más okból került sor a két ügyben a pénzeszegek átadására. Ez a sértetti felfogás megjelenik a bankszámlakivonatok, és az ügyletekhez kapcsolódó szerződések, illetve átvételi elismervények tematikus összefüggésében. Például a cég1. esetében 2014. augusztus 15. napjára datált a kölcsönszerződés, a fizetések 2014. augusztus 22. napjától a cég1. számlájáról történtek. Már ezek alapján is cáfolható I. r. vádlott által hivatkozott „keresztfinanszírozás”, és megállapítható, hogy tanúl vagyoni jogi rendelkezései jól elkülöníthetők azáltal, hogy magánszemélyként, vagy a cégei képviselőjében tette azokat.

[173] tanúl tanúvallomása alapján az is rögzíthető, hogy a kölcsönök sorát Terhelt2 II. r. vádlott részére baráti alapon nyújtott kölcsönök nyitották meg. A sértett elmondása szerint először terhelt2-vel kettesben, majd Terhelt1-tal hármasban többször találkoztak, megbeszéléseik során számoltak be neki arról, hogy a „bank2”-kal kapcsolatos piacépítés miatt van szükségük forrásra. A magánkölcsönökről – szemben tanúl sértett cégei és a vádlottak közötti további jogügyletekkel – szerződés, elismervény nem készült, a sértett kamatigénnyel ez esetben nem élt.

[174] tanúl sértett vallomása következetes abban, hogy a magánszemélyként és a cég3. nevében nyújtott, összesen mintegy 100.000.000 forint kölcsönt I. és II. r. vádlott részére nyújtotta a különböző feladatok végrehajtására. A sértett elmondása szerint „Terhelt1 és Terhelt2” kértek tőle kölcsön a piacépítéshez, arra hivatkozva, hogy ők már az összes pénzüket befektették. I. és II. r. vádlottakkal tárgyalt a magánjellegű kölcsönökről, és I. és II. r. vádlottak bankszámlájára utalta át az összeget („Ezen megkeresésekkor mindig a saját pénzből vagy a cég3. pénzéből adtam kölcsön terhelt1-nek és Terhelt2-nek, összességében olyan 100.000.000 forintot, nagyságrendileg” nyomozati irat VI.3690. o., „Amit magánemberként adtam kölcsön, nem készült szerződés” nyomozati irat VI.4376. o.).

[175] tanúl Terhelt3 III. r. vádlott szerepét kizárólag a II. tényállásban leírt, a cég1.-hez kapcsolódó cselekménynél említi, amely ügyletnek a kezdetét pontos időponthoz köti, egy 2014 augusztusi találkozéhoz, amelyen Terhelt1 beszámolt arról, hogy megkapta a cég7 a felhatalmazást arra, hogy a bank2-ot az orosz piacon képviselje. tanúl a cég1. nevében már ennek az új projektnek a lebonyolításához adott kölcsönt, és ezzel a jogügylettel összefüggésben került közvetlen munkakapcsolatba Terhelt3-fel és szerződéses kapcsolatba a

Terhelt3 által képviselt cég7 céggel, amelynek a feladata a projekt felkeresésével, kiválasztásával, projektek követésével való foglalkozás volt (VI.3691.o.).

[176] A fentiek alapján megállapítható, hogy három – a sértettek személye, a megállapodás időpontja és a kölcsönök célja tekintetében is – eltérő jogügylet kapcsolódik tanúl személyéhez, amelyek közül a magánkölcsönöknél – a sértett elmondása szerint – Terhelt3 III. r. vádlott nem kapott szerepet.

[177] A sértett vallomásán kívül további bizonyíték sem utal III. r. vádlott cselekvőségére a tanúl sértett (mint magánszemély) sérelmére elkövetett bűncselekményben. Az ügyészség a vádban konkrét bizonyítékot erre nézve nem jelölt meg, a fellebbviteli eljárásban eltérő tényállás megállapítását Terhelt3 III. r. vádlott bírói szakban előterjesztett írásbeli vallomása alapján indítványozta. E vallomás szerint Terhelt3 III. r. vádlott 2014. május 13. napján a részére továbbított e-mail üzenetből értesült a cég3-ről, és arról, hogy egy bankgarancia lesz a fedezet a tanúl által átadott pénzekre. Ezt követően – vallotta írásbeli vallomásában Terhelt3 III.r. vádlott – 2014 júliusáig elektronikus úton, telefonon, e-mailen, majd személyesen tartotta a kapcsolatot tanúval, többek között a cég3. bankgaranciájának lehívását is érintve.

[178] Sem Terhelt3 III. r. vallomása, sem a becsatolt e-mail üzenetek nem utalnak azonban arra, hogy tanúl nem csak a cég1. és a cég3. nevében, hanem magánszemélyként is kölcsönt biztosított Terhelt1 I. r. és Terhelt2 II. r. vádlott részére. Az ügyészség által megjelölt bizonyítékokból (Terhelt3 vallomása és az ügyészség által hivatkozott email üzenet) kizárólag az állapítható meg, hogy Terhelt3 III. r. vádlott 2014. május 13-a után hallott „a cég3-ről”, és arról, hogy az „átadott pénzekre egy bankgarancia lesz a fedezet”, ebből azonban Terhelt3 III. r. vádlott számára legfeljebb a cég3. és a vádlott-társai közötti már lezajlott kölcsönügylet, és az azzal kapcsolatban felajánlott garancia ténye ismerhető meg, a logika szabályai szerint nem lehet következtetni további kölcsönök folyósítására, céljára, fedezetére.

[179] Az ügyészség által tényállási hiányként megjelölt elkövetési magatartás (elektronikus levelezés és személyes kapcsolattartás során intézkedett a cég3. bankgaranciájának lehívásával kapcsolatban) is cég3.-vel kapcsolatos – időben pontosan meg nem határozható – cselekvőséget rögzít, ami ugyancsak a cég3. sérelmére történt elkövetésben való közreműködés lehetőségét veti fel, de nem igazolja azt, hogy Terhelt3 III. r. vádlott tanúl sértettet, akár a téves tudat kialakításával, akár annak fenntartásával a magánkölcsönök nyújtása során befolyásolta volna. Az ügyészség a cég3. sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt – noha a cég3. sértett számlájáról teljesített kifizetések 2014. március 3. napja és 2015. július 14-e közötti időszakra, azaz az említett email utáni időszakra esnek – III. r. vádlottal szemben nem emelt vádat, ezzel kapcsolatban III. r. vádlott cselekvőségét a vádirat nem nevesítette.

[180] Mindezek alapján helyes az elsőfokú bíróságnak az a következtetése, hogy III. r. vádlott cselekvőségét kizárólag a cég1. sérelmére elkövetett cselekményben lehetett megállapítani. A fent kifejtettek alapján ugyanis nem lehetett kétséget kizáró következtetést vonni arra, hogy III. r. vádlott tanúlt a magánjellegű kölcsönök nyújtásával kapcsolatban megtévesztette volna, és arra sem, hogy III. r. vádlott tisztában volt azzal, hogy tanúl csaknem 60.000.000 forintot utal I. r. vádlott számlájára. Mindezek alapján a másodfokú bíróság ezt az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő iratok tartalma alapján levonható következtetést rögzítette a tényállásban is.

[181] Az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyíték, tanú2 vallomása alapján egészítette ki az 1/B tényállást azzal, hogy noha a sértett személyesen nem találkozott Terhelt1 I. r. vádlottal, azonban vele többször beszélt telefonon, az első utalás (2014. július 24. napja) továbbá, az 5.700.000 forintot utalása előtt Terhelt1 I. r. vádlott felhívta tanú2t, és lediktálta, hogy milyen számlaszámra utalja a pénzt, jelezte azt is, hogy sürgősen kell a pénz (elsőfokú

bíróági irat 86. tárgyalási jegyzőkönyv 3-4. oldal). Az ítéletszerkesztés hibáját korrigálta a másodfokú bíróság azzal, hogy az elsőfokú ítélet indokolásának 58. oldalán Terhelt2 II. r. vádlott cselekvőségére vonatkozó – helyes bizonyítékértékeléssel megállapított – tényeket a tényállásba emelte. Az iratok alapján megállapítható, hogy a vád tárgyává tett valamennyi összeget tanú2 Terhelt1 I. r. vádlott magánszámlájára utalta, így a Terhelt2 saját számlájára utalt összegekre vonatkozó szükségtelen rendelkezést mellőzni kellett.

[182] Terhelt3 III. r. vádlott tudattartalmára vonatkozó tények rögzítésével az ítéltábla a téves ítéletszerkesztésből eredő hibát küszöbölte ki, mivel az elsőfokú bíróság – indokolásából kitűnően – II. és III. r. vádlottak esetében ugyanarra a következtetésre jutott, miszerint 2014. év elejére mind Terhelt2 II. r., mind Terhelt3 III. r. vádlott tisztában volt azzal, hogy az a gazdasági lehetőség, amire részben pénzt kértek, illetve amire Terhelt2 ezen túl a kért kölcsön visszafizetési képességét is alapozta, a valóságban nem létezik (elsőfokú ítélet 52. oldal 5. bekezdés). Ennek a következtetésnek a ténybeli alapját azonban a törvényszék III. r. vádlott vonatkozásában kizárólag az indokolásban rögzítette. Figyelemmel azonban arra a következtetés bírói gyakorlatra, miszerint az indokolásban tett ténymegállapítások is a tényállás részét képezik, e hiányosságot az indokolási rész tényállásba emelésével orvosolta a másodfokú bíróság.

[183] A másodfokú bíróság az iratok tartalma alapján kiegészítette a 2024. augusztus 15. napján kelt szerződés tartalmát Terhelt2 II. és Terhelt3 III. r. vádlottak cselekvősége szempontjából releváns további adatokkal.

[184] A nyomozati iratok III. kötet 2425-2433. oldalára és a 2659.-2693. oldalára lefűzött rendőri jelentések alapján a cég2. sértett által a cég13., illetve a cég14. bankszámlájára átutalt összegekről való rendelkezés megismerhető. Ennek alapján helyesen jelezte I. r. vádlott, hogy a „pénzfelvétel” kifejezéssel valójában a cég különböző devizanemű számlái közötti pénzügyi műveleteket jelölték, az összegek jelentős részét nem felvették, hanem konvertálás után a cégek EUR bankszámlájára fizették be, és ezt követően az Euróra váltott összegek kerültek feltöltésre a egyéb4 online fizetési felületére. IV. tényállást a másodfokú bíróság hasonló okokból a nyomozati iratok III. kötetének 2435. oldalára lefűzött jelentés alapján pontosította. Terhelt4 IV. r. és Terhelt5 V. r. vádlott vallomását, amely szerint I. r. vádlott nem bízta rájuk az utalásokat, hanem főként ő végezte a banki műveleteket az általuk átadott netbanki adatok alapján, tanú5 tanúvallomása is alátámasztotta, így a tényállás pontosításának alapjául szolgálhattak e tekintetben e terhelti vallomások. Azt, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott volt az a személy, aki – az ügyvezetők által átadott belépési kódokkal – konvertálta és átutalta a kérdéses összegeket támasztja alá az Egyesül Királyság Vagyon-visszaszerzési Hivatala által küldött tájékoztatás is, amely szerint Terhelt1 I. r. vádlott 2017. márciusáig rendelkezett cég60 azonosítóval, számláját pénzmosás gyanúja miatt szüntették meg, a külföldi hatóság tudomása szerint I. r. vádlott által használt IP cím megjelent a cég13. és a cég14. netbanki szolgáltatást igénybe vevők adatai között is (V.3809/1., V.3559.). De emellett szól az észszerűség is, a többi tényálláshoz hasonlóan a III. és IV. tényállásoknál is I. r. vádlott döntött önállóan a sértettektől befolyt pénzeszközök sorsáról, ennek pedig legkézenfekvőbb módja, ha a netbanki adatok birtokában maga végzi el a pénzügyi műveleteket.

[185] A másodfokú bíróság további megalapozatlanságot nem észlelt.

[186] Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontjában írtak szerint teljesítette, teljeskörűen számot adott arról, hogy mely bizonyítékokat milyen okból fogadott vagy vetett el. A törvényszék túlnyomórészt helytállóan állapította meg egyes terheltek cselekvőségét, s megalapozottan vont következtetést a vádlottak tudattartalmára is.

[187] A védelmi fellebbezések az elsőfokú ítélet megalapozottságát több okból, ellentétes előjellel támadták

[188] – I. és II. r. vádlottak a másodfokú eljárásban előterjesztett bizonyítási indítványokkal a tényállás felderítetlenségét sérelmezték;

[189] – az ügyészi fellebbezés III. r. vádlott cselekvőségének – a bűnösség körét is érintő – hiányosságát észlelte;

[190] – a védelmi fellebbezések II. r., III. r. IV r. és V. r. vádlottak tudattartamára vont következtetés téves megállapítására hivatkoztak mind a projekt létezésére, mind a károkozási szándékra nézve;

[191] – megalapozatlannak tartották a tényállásnak II. r. és III. r. vádlottak megtévesztő magatartásra tett megállapításait,

[192] – megalapozatlannak tartották a vádlottak haszonszerzési célzatára vont következtetést;

[193] – IV. és V. vádlott esetében vitatták, hogy a terheltek tisztában lettek volna azzal, hogy bűncselekmény elkövetésében működnek közre.

[194] A másodfokú eljárásban felvett bizonyítás eredményével együtt a tényállás alapos és hiánytalan felderítése érdekében valamennyi, az ügy helyes ténybeli és jogi megítéléséhez elengedhetetlen bizonyíték rendelkezésre áll. Terhelt1 I. r. vádlott és Terhelt2 II. r. vádlott és védője az ítéltábla megítélése szerint alaptalanul támadta a tényállás felderítetlenségét, a másodfokú eljárásban – többnyire a korábbiakhoz hasonló tartalommal – előterjesztett bizonyítási indítványok elutasítása az alábbi indokokra vezethető vissza.

[195] Terhelt1 I. r. vádlott bank2 megkeresését és elektronikus eszköz biztosítását kérte, annak bizonyítására, hogy az cég55 angol értékpapír kereskedelmi platformján regisztrált vagyonkezelési státuszt szerzett a bank2ban, és jelenleg is szerepel a nyilvántartásban. Változatlanul állította, hogy a cége, a cég7 „tagvállalata” a bank2nak. Az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás tárgyát képezi a bank2 nyilatkozata (V.3595.-3598. o.), amely tartalmazza, hogy az I. r. Terhelt1, sem mint magánszemély, sem mint a cég7 képviselője nem ügyfele sem a bank2nak, sem bank2 csoport „semmiféle társszervének”. Terhelt1 hamisan állította, hogy bank2 kizárólagos képviselője és kelet-európai igazgatója, a banktól megbízással nem rendelkezett. Nem foghat helyt I. r. vádlottnak az a védekezése sem, hogy a nyomozó hatóság nem azt a bankot kereste meg, amelyre ő hivatkozott. Az eljárás során számos személyi és tárgyi bizonyíték igazolja, hogy Terhelt1 I. r. vádlott „a brüsszeli”, „a belga” bank2 különböző titulusú, de mindenképpen befolyásos képviselőjének adta ki magát (a vádlott-társak vallomása, tanú8, tanú6, tanú17 tanú vallomása), emellett a cég1.-vel kötött és mindhárom vádlott által aláírt kölcsönszerződés, és a tanú1nek 2015. július 14-én küldött e-mail (IV.3123.) is tartalmazza az I. r. vádlott által hivatkozott pénzügyi intézmény nevét és címét (cím30) a nyomozó hatóság által jogsegély útján megkeresett intézmény adataival egyezően. Mindezekre figyelemmel a bank2 megkeresésére irányuló bizonyítási indítványt a másodfokú bíróság nem találta alaposnak. helység3 hatóság tájékoztatása alapján az is megállapítható, hogy I. r. vádlott által megjelölt adatokkal a cég7 nevű cég nem létezik, mivel az helység3 nyilvántartásban nem szerepel, a cég címeként megjelölt cím29. sem létező cím (V.3809/1.).

[196] A megtévesztő magatartás kulcskérdése, hogy I. r. vádlott kapott-e felhatalmazást az bank2tól a pénzügyi intézmény képviseletére és nevében érdemi döntéshozatalra – a fenti átirat alapján megnyugtatóan eldönthető – ténykérdés, nem teszi szükségessé a bank2 működésének különleges szakértelmet igénylő mélyebb megismerését, így szakértői bizonyítás felvételét sem. bank2 központi szerve által adott tájékoztatás kitért ugyanis arra is, hogy egyetlen az ügyben megjelölt szervezet vagy személy sem kapott megbízást leányvállalat vagy fiókcég alapítására, ebben a kérdésben a bank2 nem is állt velük kapcsolatban.

[197] A bizonyítási eljárás során I. r. vádlott több képernyőfotót csatolt annak bizonyítására, hogy bank2 rendszerek regisztrált felhasználója és belépési jogosultsága van, továbbá, hogy a

cég15. vagyonkezelőként tartja nyilván. Ennek bizonyítását célozta az elsőfokú eljárásban előterjesztett bizonyítási indítványa (99. tjk. 21. oldal) és a másodfokú eljárásban az elektronikus eszköz biztosítására irányuló kérelme is. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megalapozottan rögzítette a tényállásban, hogy Terhelt1 I. r. vádlott bank2 ügyfelek részére korlátozottan elérhető szolgáltatást és adatot biztosító elektronikus felületén pontosan meg nem határozható időben regisztrált. I. r. vádlott által felajánlott bizonyítás csak e nem vitatott ténymegállapításnak az alátámasztására lenne alkalmas, de ez a vádlotti védekezés szempontjából irreleváns, mivel a regisztrált felhasználói minőség nem jelent(ett) igazgatósági címet, nem biztosít(ott) döntési jogosultságot a bank2 stratégiai kérdéseiben, ez ugyanis – a bank2 nyilatkozata szerint – bank2 Igazgatóságának hatáskörébe tartozik. Terhelt1 I. r. vádlott terhére a vád alapján éppen az róható, hogy egy egyszerű, önmagában semmilyen érdemi jogosítványokkal nem járó felhasználói státuszt (aminek fennállását szerette volna bizonyítani az elektronikus eszközzel) tüntette fel – a valóságtól eltérően – a pénzintézetől kapott stratégiai döntések végrehajtására jogosító megbízásként. Bár az utolsó szó jogán I. r. vádlott már a kevésbé hangzatos „ügynöki tagság” megjelölést tartotta helyénvalónak, ez valójában annak ténybeli elismerése, hogy a vád tárgyává tett bűncselekmény során valótlanul közölte a sértettekkel és az eljárás egyéb szereplőivel azt, hogy ő a pénzintézet „kelet-európai igazgatója”, „vezetőségének tagja”.

[198] Terhelt1 I. r. vádlott indítványozta a cég19, amerikai tulajdonú, de helység17ban aktív tőzsdei platformon, valamint helység5ban a cég61 platformján annak ellenőrzését, hogy a projekt megvalósulásához az értékpapírok a mai napig elkülönítettem, létezően, nominális értékben rendelkezésre állnak. Figyelemmel arra, hogy a sértetteket bank2 projektre hivatkozva tévesztette meg a vádlott, és a projekt az bank2 felhatalmazása hiányában nem létezett, így valójában felesleges annak ellenőrzése, hogy megvolt-e a pénzügyi fedezete egy eredendően nemlétező projektnek. A nominálértéken rendelkezésre álló pénzeszközökre hivatkozás továbbá önmagában is aggályos. Terhelt1 I. r. vádlott a new-york-i tőzsdén elkülönítetten meglévő pénzeszköz, a cég61 platformján nyilvántartott értékpapírok ellenőrzését kérte, miközben védekezése szerint kizárólag a cég3.-vel állt szerződéses kapcsolatban, a sértettek részéről a bankszámlájára – helyenként keresztfinanszírozással – utalt összegek ezzel az ügylettel kapcsolatban ténylegesen felmerült és általa „előfinanszírozott” költségek megtérítését szolgálták. E védekezésből következik, hogy ha léteznek is különböző tőzsdei platformokon nyilvántartott értékpapírok, azok sem jogi, sem gazdasági kapcsolatok révén nem köthetők a jelen ügy alapját képező jogügyletekhez, különösen úgy, hogy Terhelt1 I. r. vádlott a fellebbviteli tárgyaláson tett vallomása szerint akkor helyezte el a projekt fedezeti értékét különféle értéktárakban, amikor a tanú14 eltűnésével keletkezett kardinális problémát próbálta orvosolni, ekkor azonban még egyik sértetettel sem állt kapcsolatban.

[199] A cég60 cég7 megkeresésére is indítványt terjesztett elő. A nyomozó hatóság által a cég60 elnevezésű fizetési felület működéséről készített jelentés (V. 3459.) alapján megismerhető, hogy a rendszer e-mail címmel rendelkező ügyfelek számára teszi lehetővé, hogy azonnali online fizetéseket kezdeményezzenek, a regisztráció után megnyitott számlát fel lehet tölteni hitel-, betéti kártyáról, online banki átutalással, Direkt banking-gel, vagy csekkes befizetéssel. A vagyonvisszaszerzési eljárás keretében a társhatóságok tájékoztatása alapján (V.3809/1) Terhelt1 2017 márciusáig rendelkezett ilyen számlával. Az eljárás adatai alapján aggálytalanul megállapítható, hogy minden esetben Terhelt1 I. r. vádlott döntött a sértettektől befolyt pénz sorsáról, azokat saját céljaira használta fel, ilyen módon szükségtelen annak feltárása, hogy az I. r. vádlotthoz került pénzüsszegek utóbb hova kerültek.

[200] Terhelt2 II. r. vádlott és védője által előterjesztett bizonyítási indítványokkal (tanú6, tanú8 és tanú14 tanúkenti meghallgatása) kapcsolatban a másodfokú bíróság – utalva az

eljárási szabálysértés és a II. és III. r. vádlottak tudattartalmára vonatkozó releváns bizonyítékok körében kifejtettekre is – itt csak annyit rögzít, hogy tanú6 tanú meghallgatására az elsőfokú eljárásban II. r. vádlott és védője jelenlétében sor került a 2021. június 28. napján megtartott tárgyaláson, a védelmi indítvány sem hivatkozott arra, hogy a bizonyítás felvételének – a másodfokú eljárásban fennálló – három oka (az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlansága, az eljárási szabálysértés kiküszöbölése, a fellebbezésben állított új tény, vagy hivatkozott új bizonyíték) közül bármelyik is megvalósulna. tanú8 tanú sem II. r. vádlott elkövetési magatartására, sem II. r. vádlott elkövetéskori tudattartalmára nem tud nyilatkozni, így meghallgatását a másodfokú bíróság nem tartotta szükségesnek. tanú14 személyével kapcsolatban annyi változás állt be az elsőfokú ügydöntő határozat meghozatala óta, már nem holtta nyilvánítottként, hanem élő személyként szerepel a közhiteles nyilvántartásban, ez azonban nem változtat azon, hogy az eljárás egybehangzó adatai alapján tanú14 2012. december 25. napján eltűnt, így a II. r. vádlott terhére rótt bűncselekmény elkövetéséről nem tud érdemben nyilatkozni.

[201] A másodfokú bíróság nem találta alaposnak I. r. vádlott perorvoslatának egyéb irányát sem. A tényállás megállapítása során az elsőfokú bíróság helyesen tette a bizonyítás kiindulópontjának annak vizsgálatát, hogy Terhelt1 I. r. által képviselt bank2 projekt valóságos üzleti lehetőség volt-e, és volt-e érvényes felhatalmazása a pénzügyintézetektől ennek végrehajtására.

[202] Az elsőfokú ítélet a 42. oldaltól a 47. oldalig terjedően megismétlést nem igénylő részletességgel fejtette ki, hogy milyen bizonyítékok alapján vetette el I. r. vádlott védekezésének különböző irányait, és miként jutott arra a következtetésre, hogy Terhelt1 I. r. mindvégig valótlanul állította a bank2kal való kapcsolatát és az erre alapozott projekteket. Figyelemmel arra, hogy I. r. vádlott védekezésének iránya a felülbírálati eljárásban sem változott, az ítéltábla a tényállásnak I. r. vádlott tagadásával szemben álló részében a bizonyítékok okszerű értékelésén nyugvó megállapításait, és az ahhoz fűződő indokolását irányadónak tartja.

[203] Az elsőfokú bíróság megalapozottan tartotta aggályosnak az I. r. vádlott által becsatolt okiratok, képernyőfotók, továbbított üzenetek hitelesességét, figyelemmel arra is, hogy a cég15. nyomozati iratokba lefűzött (V.3761.o.) tájékoztatása alapján kétség nélkül kijelenthető, hogy I. r. vádlott által a IV. tényállással kapcsolatban kibo@cég15.hu és system@cég15.hu e-mail címekről elküldött, a cég15. aláírásával ellátott, elektronikus levelei nem a cég15-től származtak, azok hamisítványok voltak, az e-mailben megjelölt díjak (bank6 állami illeték, regisztrációs bank6 illeték stb. egyike sem valós, azok befizetésre sem kerültek a cég15-nél.

[204] Terhelt1 I. r. vádlott a bizonyítási eljárás nyolc éve alatt folyamatosan ígérte ártatlanságát igazoló hiteles bizonyítékok beszerzését, ezeknek teljesítése – a terhelt által megjelölt különféle okokból, legutóbb a fogamatba vett szabadságvesztés büntetés miatt – elmaradt. Az elsőfokú bíróság mindezek figyelembevételével helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a Terhelt1 I. r. vádlott által az eljárás során benyújtott okiratok nem alkalmasak a bank2, illetve a cég15. tájékoztatásában foglaltak megcáfolására, azok önmagukban is – mind formai, mind tartalmi értelemben – aggályosak, az elsőfokú bíróság azokkal szemben okszerűen alapozta a tényállást a jogsegély útján, illetve a hivatalos megkeresés útján beszerzett bizonyítékokra. I. r. vádlott a fellebbviteli tárgyaláson előadott érvelésével szemben a képernyőfotók, illetve továbbított üzenetek az elektronikus rendszeren alapuló üzleti életben sem helyettesítik a hiteles dokumentációkat. Terhelt1 I. r. vádlott az utolsó szó jogán igazának egyik fontos bizonyítékaként említette a 2012-ben tartott bank2 konferencia részvételi listáját, amelyen cége, cég7 szerepel, ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság helyesen fejtette ki ítéletének 56. oldalának 7. bekezdésében, hogy ez az okirat –

tanú20 tanúvallomására is figyelemmel – nem jelent többet, mint hogy a vádlott a cég7 képviselőjében részt vett egy előzetes regisztrációhoz kötött konferencián, amely okiratról a sértetteket megtévesztve valótlanul állította azt, hogy ez a névsor a bank2 menedzsmentjének névsorát tartalmazza.

[205] Végül utalni kel arra is, hogy I. r. család szándékát kétség nélkül mutatja, hogy a többrendbeli a részben a bank2-hoz kapcsolódó megtévesztéssel elkövetett csalás büntett miatt indult eljárás hatálya alatt állva, újabb sértetteket szervezett be és kért tőlük kölcsönt, azt követően is, hogy a korábban megkárosított sértettek polgári peres eljárást indítottak vele szemben, illetve bűncselekmény miatt feljelentették.

[206] Terhelt3 III. r. és Terhelt2 II. r. vádlottak az I. és II. tényállás megalapozottságát támadták arra hivatkozva, hogy nem tévesztették meg szándékosan a sértettet (sértetteket), maguk is áldozatai I. r. vádlott manipulációinak, mindketten több mint száz millió forintot fektettek be az I. r. vádlott által felvázolt projektbe, amelyben csaknem a büntetőeljárás megindulásáig hittek. Emiatt elvesztették felépített egzisztenciájukat, cégeiket, vagyonukat. Mindkét vádlott hangsúlyozta, hogy a sértettekkel közölt információk Terhelt1 I. r. vádlottól származtak. Tagadták bűnösségüket, és ezzel összefüggésben büntethetőséget kizáró ok megállapítását is célozta fellebbezésük.

[207] A csalás elkövetési magatartása a tévedésbe ejtés vagy tévedésben tartás. Ez a passzív alanyban az objektív valóságtól eltérő képzetek kialakítását, illetve az elkövetőtől függetlenül kialakult téves képzeteinek a fenntartását jelenti. A tévedésbe ejtés kizárólag aktív tevékenység lehet, amelynek során az elkövető valótlanságokat állít, amelyeket a tévedésbe ejtett valóságosnak vél. Jelen esetben ez – II. és III. r. vádlott által sem vitatottan – azáltal valósult meg, hogy II. vádlott (I. r. vádlottal együtt) tanú1 vádlottól az „Eurobank projekt”-re hivatkozva ígért fedezetet a kölcsönként átvett pénzüsszegekre (I. tényállás), illetve II. és III. r. vádlottak (I. r. vádlottal együtt) a bank2 orosz piaci terjeszkedésének megvalósítására kértek kölcsön (II. tényállás), a sértett a pedig az általuk felvázoltak alapján a projektet valóságosnak és teljesíthetőnek ítélte, ezért számukra újabb és újabb kölcsönöket biztosított. Mivel a projekt a valóságban nem létezett, így I. r., II. r., III. r. vádlottak a sértett téves, őt saját és cégei vagyonának átadására indító tudattartamának kialakításában, azaz megtévesztésében részt vettek, a csalás büntettének elkövetési magatartása tárgyi oldalon így mindkét vádlott vonatkozásában megvalósult.

[208] Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlott védekezése alapján azt kellett vizsgálni, hogy a vádlottak tudati oldala és a megtévesztő magatartásuk egymáshoz viszonyítva az elkövetés időpontjában miként alakult. Az I. és II. tényállás megállapítása során az elsőfokú bíróság a vádlottak tagadásával szemben tanú1, tanú2 tanúk vallomását fogadta el, akiket a nyomozati és a bírósági eljárásban tanúként többször is kihallgattak. Ezen eljárási cselekményeken a tanúk az általuk sérelmezett cselekmény lényegét ugyanúgy adták elő, vallomásaik összhangban álltak a bankszámlakivonatokkal és a becsatolt szerződésekkel.

[209] Itt kell kitérni II. r. vádlott védőjének a tényállás megalapozottságát tanú1 szavahihetőségén keresztül támadó érvelésére, amely azt sejtette, hogy tanú1 vallomását befolyásolta az az érdek, hogy „saját bőrét mentse” az esetében szóba jöhető sikkasztás miatt.

[210] tanú1 eljárás során tett vallomásait az elsőfokú bíróság iratszerűen mutatta be, és a logika szabályainak megfelelően tulajdonított bizonyító erőt a vallomásának. A tanú1 sértettet a nyomozás során hat alkalommal hallgatták meg, elmondása mindvégig következetes és életszerűen részletes volt, abban a saját cégvezetői felelősségét eltussoló megnyilvánulásokat nem lehetett tetten érni. A II. r. vádlott védője által sérelmezett tényekről, amely szerint Terhelt2 azt állította, hogy ő kezeli a rendszert, látja a számítógépes hátterét, és látta saját szemével, hogy milyen magas összegek jönnek be a cégbe, és milyen vagyona van a cég7nak, tanú1 a nyomozás során és a bíróság előtt is azonos tartalommal, következetesen számolt be.

A tanú elmondása összhangban állt a sértett által képviselt gazdasági társaságok (cég1. és cég3.) és a vádlottak által képviselt cégek közötti szerződések, valamint az azok alapján teljesült kifizetésekről készült elismervények, illetve bankszámlakivonatok tartalmával, amelyek ugyancsak az iratanyag részét képezték. Ilyen körülmények mellett nincs indok, de törvényes lehetőség sem arra, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérően értékelje a sértett vallomását hitelességét, azzal szemben a vádlott védekezését fogadja el.

[211] Ezzel összefüggésben hangsúlyozni szükséges, hogy a bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma az első fokon lefolytatott bizonyítást védi. A bizonyítékok felülmérlegelésének a tilalma annyit jelent, hogy a fellebbviteli bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogy azt az elsőfokú bíróság tette. Így nem mondhatja azt egy – az elsőfokú bíróság által elfogadott – tanúvallomásra, hogy azt nem fogadja el, és az annak alapján megállapított tényeket mellőzi a tényállásból, illetve nem egészítheti ki vagy módosíthatja az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást egy általa el nem fogadott tanúvallomás, vagy vallomásrész alapján. A másodfokú bíróságnak tehát az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékokat kell alapul vennie, attól – megalapozott tényállás esetén – akkor sem térhet el, ha a saját meggyőződése esetleg eltérő.

[212] Nem találta megalapozottnak Terhelt3 III. r. vádlottnak a tényállás megalapozottságát vitató azon érvét sem, hogy az ő feladata kimerült abban, hogy a tanú által meghatározott, és átutalt összegeket a sértett kérésére „lepapírozta”. Ennek ellentmond a vádlott írásbeli vallomása, amelyben azt részletezte, hogy idővel egyre több feladatot kellett ellátnia, így többek között megírni a résztvevőknek, mikor, milyen feladatra, mennyi pénzt kell fizetni és mikorra utalják, fel kellett hívni az érintetteket, hogy szükség lenne pénzre a feladatokhoz, mert előfordult, hogy egy időben három rendszertelefont is kezelt. De cáfolja tanú sértett a bírói szakban tett vallomása is, amely szerint Terhelt3 III. r. volt abban a mester, hogy felvázolta, hogy milyen következményei lesznek annak, ha nem ad további kölcsönöket (22.B.957/2019/80. számú jkv. 28. oldal).

[213] Az elsőfokú bíróság így törvényesen elfogadott bizonyítékok alapján határozta meg Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottak cselekvőségét, annak alapján, hogy milyen álláspontot képviseltek tanú sértettekkel szemben az üzleti vállalkozás megvalósíthatóságáról, ebben a témakörben milyen megnyilvánulásaik voltak a személyes találkozások, az üzenetváltások, és a sértettel mint a cég1. és a cég12 képviselőjével kötött szerződéses aktusok során.

[214] Az I. r., II. r. és III. r. vádlottak által – az általuk is elismerten – aláírt szerződésbe foglalt nyilatkozatok tartalmát nyilvánvalóan nem érinti az, hogy a szerződést az azon megjelölt időpontban, vagy néhány hónappal később írták alá, ezen az alapon nem tehető vitatottá, hogy a szerződésben foglaltakat képviselték a sértett felé. A 2014. augusztus 15. napján kelt cég1.-vel kötött kölcsönszerződés (I. 75. o.) 2. pontjában az adósként I.r. vádlott mellett II. és III. r. vádlott is kijelentette, hogy a cég7 az bank2 bank2 képviselője, cég7. és a cég12. a cég7 tagvállalatai, Magyarországon egy új pénzügyi szolgáltató vállalkozás alapításán, illetve elindításán dolgoznak, amelynek költsége mintegy 2 és fél millió euró lesz, amely meghaladja a finanszírozási lehetőségeiket. A szerződésben előadták azt is, hogy külföldi befektető partnereik a költségeket utólag az új pénzügyi szolgáltató vállalkozás bejegyzését követően maradéktalanul megtérítik. Cégek nevében és magánszemélyként is egyetemleges kötelezettséget vállaltak a kölcsön visszafizetésére. A szerződés 3. pontjában azt is rögzítették, hogy Terhelt1 bankszámlája a bank2nál, mint költség fizetési bankszámlámra regisztrálva van.

[215] tanú vallomása alapján volt rögzíthető a tényállásban az, hogy Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottak mindenben erősítették I. r. vádlott által elmondottakat, így azt is, hogy bank2 megbízásából járnak el a cég7 nevében, és a projekt tervezése és végrehajtása

tervszerűen folyik. Terhelt3 III. r. vádlott mint a cég13 igazgatója – a szerződésre és telefonon történt megbeszélésükre hivatkozva – kérte az előfinanszírozás teljesítését a felmerült költségek rendezésére (pl. 2925.).

[216] A sértett elmondása szerint mindhárom vádlott többször hangsúlyozta, hogy a további finanszírozás megszűnése esetén az üzlet létrehozására nem lesz lehetőség (nyomozati irat VI.3699.) tanúl sértettben többször felmerült kétségeket mindhárman valami konkrét adatok bemutatásával (pl. laptopon mutatott külföldi cég, amely az ő rendszerükben dolgozik) eloszlatták, a sértettet megnyugtatták, egybecsengően állították azt is, hogy olyan volumenű finanszírozást fognak kapni, amelyből gond nélkül vissza fogják fizetni az összes költséget egy összegben (tanúl vallomása 80. tjk.27-28. o.).

[217] Következetes volt a sértett vallomása abban is, hogy Terhelt2 II. r. vádlott állította, hogy ő kezeli a rendszert, illetve látja a számítógépes hátterét és látta saját szemével, hogy milyen magas összegek jönnek be a cégbe, és a számlán ott van a cég7nak több millió euró kezelt vagyona is (tanúl vallomása nyomozati irat VI.3699.o.;80. tjk.27. o.). A sértett vallomását mi sem igazolja jobban, mint Terhelt2 II. r. vádlott által írt e-mail, amelyben tényként állította a sértettnek azt is, hogy „cég7” is jelentős összeget áldoz a projekt során felmerülő költségekre, amelyekről kiállított hiteles igazolásokat ő is látta („2024. május 6. napján kelt email tanúl részére: „Ez a szerződéses kör 60.000 eurójába került (a szövegkörnyezetből kitűnően Terhelt1nak). Nem terhellek a pontos listával, de természetesen rendelkezésre áll (szerződéses díjak, közjegyzők, stb.). Ennek a körnek eddigi utolsó lépését, a szerződés aláírását a cég7 ma reggel fogadta el (fizette ki).”

[218] tanúl vallomásából ismerhető meg az is, hogy Terhelt2 II. r. vádlott a sértettet azzal vette rá további kölcsönök folyósítására, hogy azt állította, hogy látta a pénzt, tudja, hogyan működik a rendszer (80. tjk.34. o.). Terhelt2 II. r. vádlott az elszámoló hálózaton keresztül projektfinanszírozást is ígért, ennek keretében a cég12. képviselőjében vállalkozott arra, hogy finanszírozási lehetőséget teremtsen a cég3. részére oly módon, hogy a bankgarancia összegét az elszámoló hálózaton keresztül biztosítja (I.1125. o.).

[219] A fentiek mind azt igazolják, hogy Terhelt2 II. r. vádlott a sértett részére nem kizárólag a Terhelt1től származó információkat továbbította, hanem azokat maga által is megtapasztalt tényekként adta elő (tudom, láttam, működtetem stb.), cáfolva II. r. vádlott azon védekezését hogy „hozzájuk már csak a tanúl és Terhelt1 közötti egyeztetés eredménye jött le” (22.B.957/2019/42. tárgyalási jegyzőkönyv 5. o.). tanúl sértett vallomása alapján cáfolható Terhelt3 III. r. vádlottnak az a védekezése is, hogy ő a sértett felé azt közvetítette, hogy semmilyen információval nem rendelkezik. Nyilvánvaló önellentmondás a 2014. augusztus 15. napján kelt cég1.-vel kötött kölcsönszerződés aláírásának indokaként Terhelt3 III. r. vádlott által a másodfokú eljáráshoz felhozott érv, amely szerint azért írta alá az átadott pénzekre a sértett által kért biztosítékot jelentő szerződést, mert félt attól, hogyha nem írja alá akkor „minden bukik” (3.Bf.226/2024/36. számú jkv. 31 oldal). E vallomással III. r. vádlott ténybelileg elismeri, hogy miközben valós aggályai voltak a projekt megvalósulásával kapcsolatban, a sértett részére – a kölcsönök további folyósításának feltételét jelentő – garanciát nyújtott, ráadásul úgy, hogy tisztában volt azzal, hogy a saját vagyonával, valamint a cég7. vagyonával ígért helytállást nem tudja teljesíteni. Ez a valóságtól eltérő tudattartalom közvetítése, azaz megtévesztés.

[220] A védelmi perorvoslatok azonban főként nem a vádlottak cselekvőségével kapcsolatos tényállításokat, hanem a II. r. és III. r. vádlottak tudattartalmára vonatkozó állítások helytállóságát kérdőjelezték meg, az ítéletábra álláspontja szerint túlnyomórészt alaptalanul. A védelmi perorvoslatokkal kapcsolatban előjáróban utalni kell a Kúria több határozatában (pl. az EBH2018.B.13.elvi döntésében) kifejtett alapvetésére, mely szerint ítéleti tényállásban rögzített tények nem kizárólag fizikai jellegű külső, hanem ún. belső történések, azaz tudati

tények is lehetnek. A terhelt tudatállapotára és a történések következményeihez való érzelmi viszonyulására tett megállapítások is ilyen tudati ténynek tekintendők, amelyek megállapítására különböző tartalmú bizonyítékok egybevetése, bizonyító erejüknek a logika szabályai szerinti mérlegelése eredményeként kerülhet sor. Mindebből következik, hogy a tudati tényekkel kapcsolatban a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróság mérlegelő tevékenységét kellett – az erre vonatkozó eljárási korlátok között – felülvizsgálni. E tudattartalomnak a sértett felé közölt tényekkel való összevetése útján lehet állást foglalni abban, hogy a vádlottak szándékosan, vagy maguk is mint tévedésben lévő személyek – fel nem róható – magatartásukkal idézték elő a sértett tévedését.

[221] A tudati tények körében értékelte az elsőfokú bíróság azt, hogy Terhelt2 II. és Terhelt3 III. r. vádlott milyen körülmények között ismerkedett meg Terhelt1 I. r. vádlottal, és ebbe a körbe tartozott annak a terhelti védekezésnek az ellenőrzése is, hogy mindkét vádlott jelentős összeget áldozott az I. r. vádlott által meghatározott befektetési célra. A terheltek által becsatolt okirati bizonyítékokat a törvényszék helyesen értékelte (elsőfokú ítélet 47.o.-50.o.), és a valósághű tényállás megállapításának igényével helyesen egészítette ki a vádirati tényállást. Az elsőfokú bíróság a becsatolt befizetési bizonylatok, valamint a számlainformációk alapján iratszerűen rögzítette a tényállásban, hogy Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottak milyen összeget fizettek be saját vagyonukból a Terhelt1 I. r. vádlott magánbankszámlájára. Terhelt2 II. r. vádlott által becsatolt kölcsönszerződések és adásvételi szerződések tartalmát is okszerűen vette figyelembe a tényállás megállapítása során.

[222] Ugyanakkor abban egyetértett a másodfokú bíróság II. r. vádlott védőjének fellebbezésben kifejtett érvelésével, hogy Terhelt2 II. és Terhelt3 III. r. vádlottak elkövetéskori tudattartalma megítélésénél az elsőfokú bíróság indokolatlanul nagy jelentőséget tulajdonított a 2016. január 4.-én kelt e-mail levélnek, amelynek címzettje Terhelt1, írója II. r. vádlott, az aláírása terhelt2 és terhelt3 és egy 2015. december 30-i találkozó témáit vetették fel benne, a büntetőeljárás lehetőségét és esélyeit is latolgatva. A levél – keletkezésének időpontja miatt – nem ad eligazítást az elkövetéskori tudati tények megállapítására. Az e-mail megírásának idején már folyamatban volt a tanúl sértett által képviselt társaságok által I.-III. r. vádlottakkal szemben indított 600.000.000 forint pertárgy értékű polgári per, II. és III. r. vádlott számára is nyilvánvalóvá vált, hogy az átvett összegek visszafizetésének nincs fedezete, II. r. vádlottal szembeni büntetőeljárásban is megtörtént a gyanúsítás. A vádlottakban ebben az időszakban alappal merülhetett fel (és miként a 2016. január 4.-én kelt e-mail levél is tanúsítja, ténylegesen fel is merült) a büntetőjog felelősségre vonás lehetősége. Az ilyen körülmények mellett tett, elektronikusan vagy hangfelvételen rögzített nyilatkozatoknak valóban más ismeretanyag a bázisa, mint amellyel az érintettek az elkövetés időpontjában rendelkeztek, ráadásul nyilvánvalóan torzítja a felelősség elkerülésének érdeke is, emiatt nem lehetnek irányadóak a vádlottak elkövetéskori tudati állapotának meghatározásakor. Ugyanebből az okból nem volt érdemi jelentősége tanú8 tanúvallomásának, tanú6 részéről a garázspartin elhangzott biztatásnak, és II. r. vádlott által becsatolt, 2015. november 10-16-a közötti hangfájlok tartalmának sem. tanú8 és II. r. vádlott megjelölt személyes találkozására IV. tényállásban foglalt ügylet után, azaz 2016-ban került sor, a „garázsparti” – a vádlottak megjelölés szerint – az I.-II.-III. r. vádlottak közös helység14i útját követte, amely II. r. vádlott által becsatolt iratanyag II/153. mellékletét képező e-mail üzenet alapján 2015. november 27-e utáni időszakra esik.

[223] Valamennyi fent megjelölt bizonyítékra igaz II. r. vádlott védőjének az elsőfokú bíróság által kiemelt 2016. január 4-ei e-mail kapcsán tett megállapítása, miszerint azok a kijelentések olyan időszakban történtek, amikor polgári peres eljárás már folyamatban volt, a terheltek szembesültek a büntetőeljárás lehetőségével is, így olyan ismeretekkel rendelkeztek, amelyekkel az elkövetés idején még nem.

[224] Az elsőfokú bíróság – az általa felvett bizonyítás eredményére figyelemmel, az ott kihallgatott tanúk vallomása és az ismertetett iratok alapján – Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottak elkövetéskori tudattarta szempontjából helyesen rögzítette az alábbi tényeket:

[225] – Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottak sikeres informatikai céget irányító üzletemberként tisztában voltak a cégvezetés és az üzleti élet alapvető ismereteivel, egy cég gazdálkodásával, egy beruházás megtervezésével, egy projektfeladat megjelenésével, formai, tartalmi elvárásaival,

[226] – Terhelt2 II. r. vádlott 2013. évben 40 millió forintot fizetett be a Terhelt1 magán bankszámlájára, 2013-ban több személytől kölcsönkért, ingatlanjaitól részben a kölcsönök miatt kellett megválnia, 2014-re saját maga és a cége, a cég16. is anyagi csődbe került,

[227] – Terhelt2 II. r. vádlott előtt ismert volt a projekttel kapcsolatba került tanú14 gazdasági bukása, Terhelt3 III. r. vádlott előtt pedig II. r. vádlottnak ugyanezen okra visszavezethető anyagi nehézségei,

[228] – sem Terhelt2 II. r., sem Terhelt3 III. r. vádlott nem látott hiteles okiratot, amely bank2 megbízását igazolta volna;

[229] – II. és III. r. vádlottak semmilyen a projekthez kapcsolódó dokumentációt nem láttak, a projekt tervezési és végrehajtási folyamatairól, a feladatok, határidők meghatározásáról információval nem rendelkeztek;

[230] – a projekt célját egzakt módon nem tudták meghatározni, arra csak homályos, általános kifejezésekkel utaltak: „bank2 kelet európai piacra lépése”, „elszámolóházas projekt” a „projekttel kapcsolatos informatikai infrastruktúra fejlesztése”, „finanszírozási tevékenységgel kapcsolatos oktatási feladatok”;

[231] – a projekthez szükséges erőforrásokról, azoknak ütemezéséről, a projekt költségeiről nem rendelkeztek információval;

[232] – 2013-ban mindkét vádlott úgy vállalta el egy-egy offshore cég (cég7. és a cég12.) képviseletét, hogy a cég tulajdoni viszonyairól, vagyonáról, tevékenységéről semmilyen információval nem rendelkeztek. A polgári peres eljárásban II. és III. r. vádlottak önmaguk is kétségbe vonták a cégek jogalanyiságát és ebből következően végrehajtható vagyonnal való rendelkezésüket is, arra hivatkozva, hogy adósként jelölt cégek jogalanyisége hiányában a szerződés nem jött létre (Szegedi Törvényszék 15.Bp.22.140/2015/59. számú, és a Szegedi Ítéltábla Pf.III.21.576/2016.11. ítélete), Terhelt2 II. r. vádlott esetében nem nyert bizonyítást a képviselt cég jogalanyiséga, és képviseleti jogosultsága is aggályos, mivel hiteles okirat a bizonyítási eljárás során nem került elő (tanú1nek is csak számítógépen mutatott iratot az általa képviselt társaságról), Terhelt3 III. r. vádlott azt is elmondta, hogy azért vállalta el a cég vezetését, mert azt gondolta, hogy így nagyobb rálátása lesz a projektekre, ennek ellenére azt tapasztalta, hogy nem történt változás, Apostille-ok kiállításán és Terhelt1nak megküldött fogalmazványokon kívül más tevékenység továbbra sem folyt;

[233] – Sem Terhelt2 II. r. vádlott, sem Terhelt3 III. r. vádlott nem látott hiteles okiratot az üzleti struktúráról, a cégcsoport belső irányítási, koordinálási szerkezetéről, és arról, hogy az általuk képviselt cégek milyen kötelezettségekkel és jogokkal kapcsolódnak a többi társasághoz. Nem volt információjuk arról, hogy – cégek névazonosságán túl – a cég7 mint cégcsoport létezik-e. Bár Terhelt1 I. r. vádlott a fellebbviteli tárgyaláson arra hivatkozott, hogy a „struktúrát elektronikus úton lementett szerződések” rögzítik, ilyen szerződés az eljárás során – még említés szintjén – sem merült fel.

[234] Mindezen körülmény együttes értékeléséből egyértelmű következtetés vonható arra, hogy Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottak nem lehettek abban a tudatban, hogy a cég7 keretében tényleges projektmunka folyik, amelyben az általuk képviselt cégek is részt

vesznek. Az alapvető információk teljes hiánya (nem láttak iratot az általuk képviselt cégekről, a cég7ről, a projektről, a költségekről, a beruházókról, nem tudták pontosan meghatározni a projekt célját, megvalósulásának lépéseit, anyagi hátterét) egy a „projektcégen” vezető tisztséget vállaló és abban ténylegesen „tevékenykedő” személy számára csak azt az üzenetet hordozhatja, hogy azok nem léteznek, lévén hogy ezek mind olyan alapvető dokumentumok és feltételek, amelyek nélkül elképzelhetetlen egy cég működése, és egy projekt elindítása. Nem arról volt szó, hogy II. r. és III. r. vádlottnak a cégstruktúra egyes elemeit, vagy a projekt aprólékos összefüggéseit nem látták át, hanem arról, hogy a legalapvetőbb ismereteik is hiányoztak a cég7 működésével és a projekt mibenlétével kapcsolatban. Ilyen fokú ismerethiány bármely, cégvezetői tapasztalattal nem rendelkező személyeknél is, az általános élettapasztalatuk alapján megkérdőjelezi annak a terhelti védekezésnek a hitelességét, hogy nem tudtak arról, hogy a projekt a valóságban nem létezik. Fokozottan igaz az üzleti életben cégvezetőként tapasztalatot szerzett, II. r. és III. r. vádlottra, főként azok után, hogy korábban maguk is nagyobb összeget fektettek a projektbe és befektetéseik realizálására nem került sor. A mindennapi élet sokkal kisebb volumenű, egyszerű ügyletei is megköveteli a hiteles dokumentumok bemutatását, II. és III. r. vádlott sem gondolhatta azt, hogy az alapvető dokumentumok egy nemzetközi volumenű ügyben képernyőfotókkal és továbbított üzenetekkel helyettesíthetők.

[235] A fenti bizonyítékok alapján megalapozottan lehet következtetni arra, hogy Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlottak tisztában voltak azzal, hogy Terhelt1 I. r. vádlott által felvázolt „Eurobank projekt” a projekt kritériumaival, tervezett végrehajtási fázisokkal, erőforrás és határidő ütemezéssel nem rendelkezik. Vitathatatlan, hogy egy meghatározott naphoz nem köthető e tények megismerése, az azonban kétség nélkül kijelenthető, hogy 2014 elejére, amikor már Terhelt2 II. r. vádlott mellett Terhelt3 III. r. vádlott is több mint egy fél éve „belülről”, a cég7 egyik cégének képviselőjeként közvetlenül is részt vett a vállalkozás működtetésében, mindketten tisztában vannak azzal is, hogy a saját, ahogy más személyek (tanú14) befektetéseinek évek óta nem térültek meg, már mindkét vádlott tisztában volt e tényekkel. Emellett sem az általuk képviselt cégek tulajdonosi viszonyait, vagyonát, működését, sem cég7ot mint struktúrát nem ismerték, az bank2kal fennálló megbízást nem láttak, sem a cégcsoport vagyoni helyzetéről, sem a „projekt” befektetőiről nem rendelkeztek ismerettel. Ennek ellenére a tanú1 sértettel szemben cég7. és a cég12. cégek képviselőjeként úgy léptek fel, mintha a bank2 megbízása alapján egy cégcsoport tagjaiként egy olyan projekt végrehajtásában vennének részt, amelynek külföldi befektetői vannak, a költségek megfizetésének mind a szerződéses háttére („a külföldi befektető partnereik a költségeket utólag az új pénzügyi szolgáltató vállalkozás bejegyzését követően maradéktalanul megtérítik”), mind annak fedezete (cég7 vagyona) biztosított, a projekt végrehajtása során felmerült költségek valósak, amelyről meggyőződtek, azok ütemezése a projekt tervezésének megfelelő. Anélkül, hogy erre vonatkozó bármilyen információjuk lett volna, hangoztatták azt is, hogy további kölcsönök folyósítása biztosítja a projekt sikerét, azonban a kölcsönök elmaradása viszont kizárja annak megvalósulását.

[236] Mindemellett Terhelt2 II. és Terhelt3 III. r. vádlottak nemcsak a projekt megvalósíthatósága és várható sikere, hanem fizetési képességük tekintetében is megtévesztették tanú1 sértettet, mivel úgy vállaltak egyetemlegesen kötelezettséget a többszázmillió forint visszafizetésére, hogy erre reális lehetőségük sem saját, sem az általuk képviselt cégek vagyoni helyzete alapján nem volt. Itt kell kitérni II. r. védő fellebbezés alapján arra is, hogy Terhelt2 II. r. vádlott tanú2t és tanú1t is megtévesztette a fizetési képességével, akkor, amikor tanú2nek azt állította, hogy mint magánember stabil lábakon áll, és „ha bukik is a cég, akkor is visszafizeti részére a kölcsönként átadott pénzeket” (VI.3758.o.), tanú1nek pedig azt hangoztatta, hogy ha nem is fizet a terhelt1-féle projekt, akkor ő a médiához kapcsolódó szoftverfejlesztésből, tanzániai ügyletekből, és egyéb

jogdíjakból befolyó összegekből át fogja utalni a pénzösszeget terhelt1 helyett. A védelmi fellebbezéssel szemben II. r. vádlott a sértetteknek a projekt sikerétől független megtérítését is ígérte, valóságban azonban az általa becsatolt okiratok alapján feltárt anyagi helyzete alapján ennek a kijelentéseknek reális alapja nem volt.

[237] A tudattartalom és a sértettel közölt tények összevetése alapján II. r. és III. r. vádlottak tévedésre alappal nem hivatkozhattak, II. és III. r. vádlott megtévesztő magatartása a fentiek alapján kétség nélkül megállapítható.

[238] Terhelt2 II. és Terhelt3 III. r. vádlottak védekezésének közös iránya volt, hogy maguk is jelentős összegeket fektettek be a projektbe, ami álláspontjuk szerint megalapozza azt, hogy tévedésben voltak, másrészt kizárja a jogtalan haszonra való törekvésüket. A feltárt bizonyítékok alapján megállapítható, hogy mindkét vádlott – II. r. vádlott 2012 decembere és 2013 szeptembere között III. r. vádlott 2014. április 25. és 2014. november 24. között jelentős pénzösszegeket utalt I. r. vádlottnak, amely utalások jogcímét okiratok hiányában nem lehetett megállapítani. Fontos kiemelni azonban II. és III. r. vádlottak saját vagyoniukat érintő rendelkezések és a vád tárgyává tett magatartások közötti különbséget. Előbbi esetben Terhelt2 II. r. és Terhelt3 III. r. vádlott pontosan meg nem ismerhető okból, de feltehetően a befektetés lehetőségeinek mélyebb vizsgálata, hiteles dokumentációk, és információk nélkül I. r. vádlott hatására saját vagyoniukat kockáztatták, tanú1vel szemben azonban már mindketten a „projekt” képviselőjeként, annak aktív résztvevőjeként léptek fel egy valóságban nem létező cégcsoportként, kötöttek szerződéseket és állítottak olyan tényeket, amelyek nem feleltek meg sem a valóságnak, sem saját tényleges tudattartalmuknak, és amelyek valóságában nem is reménykedhettek. A projekt valódiságát többször megkérdőjelező sértettet mindig megnyugtatták, sosem fedték fel, hogy valójában az általuk képviselt cégekről, a cég7ről, a projektről, a befektetőkről és a költségekről semmilyen érdemi információval nem rendelkeznek.

[239] Cáfолható volt Terhelt3 III. r. vádlottnak az a védekezése is, hogy a cég1.-vel kapcsolatos ügyintézésbe csak azt követően kapcsolódott be, hogy a sértett 80.000.000 forintot megfizetett. Az iratokhoz csatolt e-mail levelezés alapján megállapítható, hogy 2014. szeptember 24. napján Terhelt3 részére is megküldték cég1. addig teljesített kifizetéseinek listáját, még ugyanezen a napon Terhelt3 III. r. vádlott felvette a kapcsolatot egy ügyvéddel szerződéstervezetek elkészítésével kapcsolatban, így kétség nélkül megállapítható, hogy Terhelt3 III. r. a cég1.-hez kapcsolódó ügylet során mindvégig részt vett a sértettel való kapcsolattartásban. Itt kell utalni arra is, hogy ez az e-mail azt is igazolja, hogy a sértett és a vádlottak között valóban több szerződéses konstrukció is felmerült (ebben az emailben konzultációs és tanácsadási feladatokra vonatkozó szerződés tervezete merül fel cég13 és tanú1 valamelyik cége között azzal, hogy a szerződés tartalmát és a cég adatait tanú1 fogja meghatározni), ami azonban nem teszi kétségessé tanú1 sértettnek azt a vallomását, hogy ténylegesen kölcsön jogcímén kerültek átadásra a pénzösszegek, és miként erről II. r. vádlott is beszámolt („abban az időben több szerződés is született utóbb, és volt, ami a kölcsönként összegeknek a szerződéses formába öntésére született” 22.B.957/2019/42. jkv. 5. oldal.). Annak a vádlotti védekezésnek, hogy Terhelt3 III. r. vádlott csak azt követően lépett kapcsolatba a sértettel, hogy I. r. és II. r. vádlottak magatartásának eredményeként benne a projekttel kapcsolatos téves tudat már kialakult, a büntetőjogi felelősség megítélése szempontjából nincs jelentősége, mivel a csalás elkövethető mind tévedésbe ejtéssel, mind tévedésben tartással.

[240] A III. tényállással kapcsolatban az elsőfokú bíróság tanú3, tanú4, tanú8 tanúk vallomásai, valamint az iratszerűen értékelt bizonyítékok alapján megalapozottan állapította meg a tényállást, pontosan rögzítette, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott magát a bank2 bank2 kelet európai igazgatójaként, illetve a collateral management tagjaként, valamint a cég7

igazgatójaként felüntetve – tanú6 bevonásával – miként vette rá a sértetteket arra, hogy a helység4 működő bank2 bank2 orosz piacra lépéséhez szükséges oktatási központ finanszírozásában vállaljon részt.

[241] Iratszerűen tüntette fel a sértett megtévesztésére bemutatott a cég15.-nél kezdeményezett kötvénykibocsátásokra, ISIN kódok igénylésére vonatkozó okiratok tartalmát és tanú3 2015. november 13. napján a cég2. sértett nevében tanú5sal a cég11. ügyvezetőjével, valamint a cég13.-t képviselő Terhelt5 V. rendű vádlottal kötött előszerződés, a 2015. november 13. napján cég13.-t képviselő Terhelt5 V. rendű vádlottal kötött „Szolgáltatási szerződést” illetve a Terhelt5 V. rendű vádlott és Terhelt4 IV. rendű vádlott által képviselt cég14. között létrejött, 2016. április 22. napján aláírt „Nyilatkozat szerződéses kötelezettség átruházásáról, illetve engedményezéséről” elnevezésű szerződések tartalmát.

[242] Terhelt1 I. r. vádlott – a másodfokú eljárásban is megerősített – védekezése e tényállási ponttal kapcsolatban kétirányú volt: egyrészt állította, hogy a projekt bukása kizárólag azért következett be, mert tanú3 sértett cége nem tett eleget szerződésben vállalt kötelezettségeinek: nem fizette időben az bank2 által küldött állítólagos kódokat, nem tett eleget az értékpapírral kapcsolatos kötelezettségeinek sem, másrészt arra hivatkozott, hogy a cég13. és a cég14. pénzeszközeihez nem volt köze, hiszen nem volt aláírási joga, a bankszámlákhoz nem fért hozzá.

[243] A védekezésének az első irányával kapcsolatban ismét utalni kell az bank2 központi szerve által a nyomozó hatóság által megküldött megkeresésre, amely egyértelmű és kétség nélküli bizonyítékként szolgált arra nézve, hogy

[244] – I. r. Terhelt1 sem mint magánszemély, sem az általa megjelölt cég7 képviselője nem volt ügyfele sem az bank2nak, sem bank2 csoport társszerveinek;

[245] – a bank2 védjegyet a kötvénykibocsátás során csalárd módon, és jogellenesen használta, amely magtartásával kapcsolatban az bank2 2017. április 21-én levélben felszólították Terhelt1ot arra, hogy hagyjon fel a névhasználattal;

[246] – bank2 nem nyújt szolgáltatást természetes személyeknek vagy kiskereskedőknek, kisvállalkozásoknak, így kódok formájában fizetési feladatokat és fizetési felszólításokat sem küldött a sértett cégének.

[247] Az „Előszerződésben” megjelölt 5.000.000 euró, sem a cég15.-nél vezetett értékpapírszámlán nyilvántartott 17,5 millió euró névértékű kötvény a valóságban nem létezett, nem szolgált a tanú3 Szabolccsal kötött jogügylet pénzügyi fedezetéül. A cég15. átirata alapján az is megállapítható, hogy I. r. vádlott által hivatkozott kötvényeket dematerializált értékpapírként nem keletkeztették meg, így a központi értékpapírszámlán nincs nyilvántartva (nyomozati iratok 5/3713. oldal). A kötvény kibocsátását Terhelt1 I. rendű vádlott nem is kezdeményezte, annak fedezete sem volt biztosítva. Terhelt1 I.r vádlott védekezése szerint az ő feladata a cég2.-vel kapcsolatban az lett volna, hogy „ISIN kódok kibocsátását igényelje, megteremtse, regisztrálja és átadja a kibocsátó részére a hitelt megtestesítő értékpapírt, ezt követően a kibocsátónak a saját kereskedelmi bankjával, saját környezetében kellett volna megfinanszíroztatni”. tanú3 sértett következetes, okirati bizonyítékokkal és tanúvallomásokkal alátámasztott vallomását az elsőfokú bíróság okszerűen fogadta el a tényállás alapjául, így ez alapján megalapozottan rögzítette a tényállásban, hogy tanú3 sértettnek nem állt szándékában kötvényt kibocsátani. Vallomása szerint I. r. vádlott ezekre, a cég15. által kiállított dokumentumokra úgy hivatkozott, kihasználva az értékpapírpiacra járatlan sértett tájékoztatlanságát, mintha a sértett által átadott pénzüsszegekre valós fedezetet biztosítottak volna, nem pedig úgy, mint amelyek a kötvénykibocsátás lehetőségét biztosítják. A tanú3 által átadott pénzüsszegek volumenét nézve az sem képzelhető el reális üzleti célként, hogy a sértett mintegy 1,5 milliárdot azért

fizetett I. r. vádlottnak, hogy a cége, a cég2. kötvénykibocsátóvá válhasson, és a saját cége által kibocsátott kötvényeket megfinanszíroztathassa majd egy kereskedelmi bankkal, azaz mintegy másfél milliárd forint befizetése árán elérhesse, hogy hitelt vehessen fel a saját maga által kibocsátott kötvényekre.

[248] Az elsőfokú bíróság – Terhelt1 I. r. vádlott védekezését elvetve – helytálló érvekkel állapította meg, hogy a cég2.-től a cég13., a cég14. bankszámlájára érkezett összegeket I. r. vádlott – a részére átadott netbank hozzáféréssel – saját maga konvertálta, és ezt követően az Euróra váltott összegeket feltöltötte a egyéb4 online fizetési felületre, majd a kicsalt pénzt ismeretlen módon felhasználta. Terhelt1 I. r. vádlottnak a vádlott-társaival és a sértettekkel folytatott kommunikációja is arra utal, hogy ő volt a projekt vezére, értelmi szerzője, irányítója, a korábbi ügyletekből (I.-II. tényállás) befolyt összegek sorsát kizárólagosan ő határozta meg (közvetlenül a számlájára utalták a sértettek, vagy vádlott-társa juttat el számára), mindezek alapján nem tehető fel, hogy jelen ügyben ezt a feladatot a gazdasági életben teljesen járatlan IV. és V. r. vádlottra bízta volna. Ezt a következtetést erősíti I. r. vádlottnak a másodfokú eljárásban tett elszólása is, amely szerint, bár nem volt rálátása a két hazai cég12 cég számlájára, és nem tudott arról sem, hogy a számla felett valóságban rendelkező IV. és V. rendű vádlottak mire fordították az összegeket, a konvertálással kapcsolatban felmerült költségek kapcsán mégis azt adta elő, hogy „ennek az volt az egyetlen problémája, hogy így a többletköltségeket, amit a rossz váltás eredményez, mert egy bank mindig nagyon rossz árfolyamon vált egy pénzváltóhoz képest, azt mindig nekem kellett megfinanszíroznom 1-1,5 milliárd forint tekintetében akár csak 10 forintos árfolyamkülönbséget, nagyon könnyen ki lehet számolni, nyilván ezt én fizettem meg” (3.Bf.226/2024/36. jkv. 12. o.).

[249] E tényállásnál kell kitérni – az elsőfokú bíróság szűkszavú indokolása okán – Terhelt4 IV. és Terhelt5 V. r. vádlottak védekezésére is, amely szerint nem voltak tisztában azzal, hogy I. r. vádlott bűncselekményt követ el, hittek a projektben, egyfajta alulképzett strómanként abban a jogos és megalapozott felvetésben voltak, hogy valós üzletben vesznek részt, nem tudtak arról, hogy a cég2. sértettől kért összegeket nem az aláírt megállapodásban megfogalmazott célra fordítja I. r. vádlott, arról sem, hogy azok visszafizetésére sem módja, sem reális lehetősége nincs.

[250] Terhelt4 IV. és Terhelt5 V. r. vádlottak I. r. vádlott felkérésre – valós szándék nélkül – vállalták el cég13., illetve a cég14. cég alapítását, amelynek anyagi háttérét, a törzstőkét, a cég alapításának és fenntartásának költségeit Terhelt1 I. r. vádlott biztosította. A cégek valós gazdasági tevékenységet nem végeztek, az operatív irányítást I. r. vádlottra bízta. Terhelt4 IV. és Terhelt5 V. r. vádlott, mint cég13., illetve a cég14. tulajdonosai és kizárólagos képviselői cégük rövid fennállása alatt nem kötöttek cég7szerződést a cég12 cégcsoport más cégeivel, és a bank2kal sem, így tisztában voltak azzal, hogy cégük nem transzfer agentje a nemzetközi pénzügyi szervezetnek, és azzal is, hogy a cég7nak sem tagja. Terhelt5 V. r. által becsatolt iratok között rendelkezésre áll (elsőfokú irat 14. sorszám) egy bank2 nevében kiállított cég szponzori megállapodás, amely azonban kizárólag a cég13. részéről tartalmaz aláírást, a hatályba lépés időpontját az okirat 2014. szeptember 1. napjában jelöli meg (csaknem egy évvel a cég13. alapítása előtt), így V. r. vádlott e dokumentum alapján sem lehetett abban a feltevésben, hogy a bank2kal érvényes szerződést kötött. Mindketten tisztában voltak azzal is, hogy pénzügyi szolgáltatás nyújtáshoz egyik cég sem rendelkezett a szükséges személyi és tárgyi feltételekkel. Az oktatóház-projekt mibenlétéről, annak megvalósítási lehetőségéről nem volt információjuk.

[251] Terhelt5 V. r. vádlott tudattartalma szempontjából jelentősége van annak is, hogy hosszabb ideje ismerte I. r. vádlottat, ennek során megtapasztalta, hogy I. r. vádlott általa ígért befektetések korábban sem valósultak meg. A Budai Központi Kerületi Bíróság 2022. május

17. napján meghozott 2.B.154/2017/130. számú, és a Fővárosi Törvényszék 31.Bf.10292/2022/8. számú ítélete folytán 2023. március 21. napján jogerős ítélettel megállapított tényállás szerint Terhelt1 tanú11et és Terhelt5t már 2008 előtt bevonta az általa kedvező hozamot ígérő üzleti befektetésekbe. A tényállás szerint az I. r. vádlott által megtévesztett sértettek a banki kölcsönből felvett pénzüket 2009. április 17-én Terhelt5nak adták át, aki a pénzt azonnal elvitte a vádlottnak. tanú11nek és Terhelt5nak a cselekmény időpontjában nem volt tudomása arról, hogy Terhelt1 vádlott eleve károkozásai szándékkal kérte a két sértettől a pénzüsségeket a kedvező befektetésre hivatkozva. A 2. tényállás szerint Varga Terhelt2 sértett gyermekkori ismerőse, Terhelt5 révén szerzett tudomást arról, hogy a cég7 jól menő vállalkozás, letétkezelő pénzügyi társaság, és a cégből nagy hasznot lehet kivenni, az ügy sértettje így Terhelt5on keresztül került kapcsolatba Terhelt1 vádlottal.

[252] Ilyen előzmények után vállalkozott Terhelt5 V. r. vádlott a tanú3 Szabolccsal, mint a cég2. képviselőjével 2015. november 13. napján kötött szerződésekben arra, hogy cég13., mint a bank2 bank2 transfer agent-je a fejlesztés megvalósításának első szakaszában a projekt tényleges kivitelezéshez szükséges különböző, többek között regisztrációs feladatokat („Előszerződés”), és a bank2kal szemben képviselőt is („Szolgáltatási szerződés”) ellátja. Terhelt4 IV. r. vádlott a cég14. nevében a szerződésből eredő kötelezettségeket 2016. április 22. napján aláírt „Nyilatkozat szerződéses kötelezettség átruházásáról, illetve engedményezéséről” megnevezésű szerződésben mint engedményes, átvállalta. A szerződések megkötésének tényével saját elmondásuk szerint is tisztában voltak, azt továbbá megerősíti az is, hogy valamennyi, az ezzel kapcsolatos szerződést ők is aláírták.

[253] Terhelt4 IV. és Terhelt5 V. r. vádlott a szerződés alapján semmilyen tevékenységet nem végzett, de a bank2kal fennálló megbízás hiányában erre lehetőségük sem lett volna. Ennek ellenére V. r. vádlott a cég2.-től a szerződés alapján a cég13. bankszámlájára érkező összegekről pénzügyi szolgáltatásként számlát állított ki, a pénzüsszeget – a netbanki adatok megadásával – Terhelt1 I. r. vádlott rendelkezésére bocsátotta annak ellenére, hogy tisztában volt azzal is, hogy Terhelt1 I. r. vádlott nem volt alanya a cég2.-vel kötött szerződésnek. Mind IV., mind V. r. vádlott tisztában volt azzal is, hogy Terhelt1 I. r. vádlott a számlára érkező pénzüsségeket –a két cég között fennálló szerződés és elismervény nélkül – egy-két napon belül felveszi a cég bankszámlájáról. A cég14. bankszámláján átfutó több mint félmilliárd forint ismeretében nem fogadható el Terhelt4 IV. r. vádlottnak az a védekezése sem, hogy azért nem működött a cég, mert nem jutottak készpénzhez (VI.3989.).

[254] Mindezekből a körülményekből az a következtetés vonható le, hogy mind Terhelt4 IV. r., mind Terhelt5 V. r. vádlott tisztában volt azzal, hogy az Terhelt1 I. rendű vádlottat család szándék vezeti, tanú3ot a projekt lényeges körülményei tekintetében megtéveszti annak érdekében, hogy pénzt megszerezze, amely megtévesztésben az általuk is tudottan valótlantartalmú szerződések aláírásával IV. és V. r. vádlott is közreműködött, továbbá tudatuk átfogata azt is, hogy a banki kódokat és bankszámlát felhasználásával I. r. vádlott a sértettnak kárt okoz. A fenti tények megítélése (kötöttem-e a cégem nevében szerződést a cég7gal, illetve a van-e bármilyen kapcsolata az általam képviselt cégnek az bank2kal) nem követel meg magasabb szakmai képzettséget, vagy cégvesztési tapasztalatot, azokkal a bűncselekményben marginális szerepet játszó, alapfokú képzettséggel rendelkező IV. és V. r. vádlott is tisztában volt.

[255] tanú8 ügyvéd bírósági szakban tanúként tett vallomása – amelyre a védők mind IV. r. mind V.r. vádlott érdekében hivatkoztak a perorvoslatban – nem alkalmas e vádlottak elkövetéskori tudattartamára vont következtetés megcáfolására. A fellebbezésekben tanú8 tanú vallomásából kiragadott mondatok ugyanis arra, az elkövetés utáni időszakra vonatkoztak, amikor a vádlottak és egyéb érintettek (pl. tanú5) utólag „amikor különböző problémák lettek” keresték fel az ügyvédnőt. Terhelt5 V. r. vádlott védőjének az elsőfokú

tárgyaláson feltett kérdése is arra irányult, hogy mit észlelt a tanú „nem amikor ezek a szerződések porondra kerültek, hanem amikor már ebből ügy lett”, és a tanú erre a kérdésre válaszolva állította, hogy IV. és V. r. vádlott hittek abban, hogy I. r. vádlott révén egy nagyobb projekt fog megvalósulni. A tanú határozottan nyilatkozott abban is, hogy az az érzés, hogy IV. és V. r. vádlottak strómanok lennének, csak akkor merült fel benne „amikor a NAV is el kezdett ellenőrizni és problémásak lettek az ügyek”, a szerződések előkészítése folyamatában ilyen aggályt, azzal együtt sem fogalmazott meg, hogy Terhelt1 tűnt akkor is főszervezőnek és a többi vádlott tanácsadójának, de az ügylet további szereplőinek magatartását úgy írta le, hogy „hát mindenki felnőtt volt, ők akartak bekapcsolódni ebbe a projektbe”, „ott voltak, mint akik ebben az ügyben, megbízásban érintettek” (112. jkv. 6. és 10. o.). Ugyancsak nem lehet megalapozott következtetést levonni IV. és V. r. vádlottak tudattartalmára abból, hogy a pénzügyi jogban jártas ügyvéd számára sem csapódtak le az I. rendű vádlott machinációi, mivel a szerződéstervezeteket szerkesztő ügyvédnek nem volt rálátása a szerződéses partnerek viszonyára, de arra sem, hogy milyen pénzmozgás történik közöttük a szerződés alapján.

[256] A IV. pontban rögzített tényállást a másodfokú bíróság megalapozottnak tartotta, annak kiegészítését kizárólag a pénzeszközöknek a konvertálására nézve tartotta indokoltnak. Az elsőfokú bíróság az indokolása során részletesen számot adott arról az indokolása 74-77. oldalain, hogy azt milyen bizonyítékok mérlegelésével alapozta meg és arról is, hogy a vádiratban foglalt tényállást miért látta megállapíthatónak. Érvelésével a másodfokú bíróság egyetértett, e körben a fellebbezések sem hoztak fel új vagy olyan körülményt, melyet a törvényszék ne tett volna a bizonyíték-értékelő tevékenység részévé, illetve, amelyek a korábbiakban az ítéltábla ne tért volna ki.

[257] Terhelt4 IV. r. vádlott csalárd szándékát pedig az is mutatja, hogy a III. tényállásban foglalt cselekményben való közreműködése okán megtapasztalta, hogy a befektetés nem valósult meg, a sértettnek átadott összegek visszafizetésére nem került sor, ennek ellenére segítséget nyújtott abban, hogy I. r. vádlott újabb sértettel szemben is bűncselekményt kövessen el.

[258] Mindezekre figyelemmel a vádlottak bűnösségére vont következtetés okszerű valamennyi tényállási pont esetében, a bűncselekmények elbírálására a Btk. 2. § (1)-(2) bekezdése szerinti főszabály szerint az elkövetés idején hatályban lévő törvény alkalmazandó.

[259] A cselekmények minősítése is csak kisebb részben – főként az elkövetési alakzatok tekintetében – szorult helyesbítésre.

[260] A cselekmények csalás bűncselekményeként történt értékelése helyes, valamennyi törvényi tényállási elemének megfeleltethető tényeket a történeti tényállás tartalmazza, a jogi indokolás körében kifejtett, az irányadó bírói gyakorlatot is bemutató érvelést a másodfokú bíróság is osztotta.

[261] A tévedésbe ejtés, tévedésbe tartás azáltal valósult meg, hogy az irányadó tényállás szerint a sértetteket a vádlottak saját maguk – illetve az I/B. tényállásban I. r. vádlott felhívására II. r. vádlott, majd hozzá kapcsolódóan I. r. vádlott maga is, a IV. tényállásban IV. r. vádlott tudtával és segítségével I. r. vádlott – megtévesztették a tekintetben, hogy valós befektetési lehetőség céljából adnak kölcsönt, megvalósítása reális, a kölcsönadott összegek visszafizetésének a pénzügyi fedezete – értékpapírok formájában is – rendelkezésre áll. Téves adatokat és információkat közöltek a cég12 cégcsoportról, és annak a bank2kal fennálló üzleti kapcsolatáról. A pénzek befektetésére nem került sor, a vádlottak által hivatkozott befektetési lehetőség ugyanis nem létezett, arra pedig egyik vádlottnak sem volt reális esélye, hogy saját vagyonából fizesse vissza az átvett pénzüsségeket.

[262] A károkozás a tévedésbe ejtés következményeként a pénzüsszegek átutalásával – kisebb részben átadásával – megvalósult. Terhelt2 II. r. vádlott által a cég3. részére megtérített összeg a már megvalósult bűncselekmény befejezése utáni megtérítésnek minősül.

[263] A csalás megvalósulásához három, egymást kiegészítő okozati összefüggés fennállása is megállapítható:

[264] - a sértettek tévedése a projekt megvalósíthatóságáról és a kölcsönösszegek fedezetéről okozati összefüggésben áll a terhelték tényállásban leírt tévedésbe ejtő vagy tévedésben tartó szándékos magatartásával, amelyet a szerződéskötések, és a sértettekkel való személyes vagy elektronikus kapcsolattartás során fejtettek ki,

[265] - a tévedésbe ejtett sértettek ezzel okozati összefüggésben tettek vagyoni jogi jellegű rendelkezést,

[266] - a megtévesztett személy vagyoni jogi rendelkezése és a bekövetkezett kár között is okozati összefüggés van.

[267] A jogtalan haszonszerzési célzat és a kár okozási szándék is fennállt valamennyi vádlott vonatkozásában. A vádlottak, köztük a korábban a saját vagyoniuk terhére is kifizetést teljesítő II. r. és III. r. vádlottak is, mindannyian tisztában voltak azzal, hogy a sértettek nem létező projektre adtak át pénzüsszegeket, az állított befektetés nem valós, miként azzal is, hogy pénzüsszegek minden bizonylat és ellentételezés nélkül I. r. vádlotthoz kerültek. Mindebből következően tudatuknak azt is át kellett fognia, hogy a sértettek felé elhangzott ígérek/vállalások teljesítésének, az átadott összegek visszafizetésének, megtérülésének realitása nincs, az ebben való esetleges reménykedés is minden ténybeli alapot nélkülöző. A jogtalan haszonszerzési célzattal kapcsolatban helyesen emelte ki azt is az elsőfokú bíróság, hogy az elkövető cselekedhet azért, hogy akár magának, akár másnak szerezzen jogtalan vagyoni hasznot.

[268] Az elsőfokú bíróság helyesen határozta meg a cselekmények anyagi halmazát a sértettek számához igazodóan (1/2005 BPJE, BH.1988.6.178), figyelemmel arra is, hogy a csalás sértette az, akinél a kár bekövetkezik (BH.2015.184).

[269] Törvényes a cselekmények minősítése az okozott kár összegére (Btk. 459. § (6) bekezdés), valamint a kár szerinti minősítéshez kapcsolódóan minősítő körülményre – üzletszerűség – figyelemmel. A cselekmények – a különösen jelentős értékhatárra elkövetett bűncselekmények kivételével – súlyosabb büntetendőséget megalapozó üzletszerűséget az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg.

[270] A csalás a kár bekövetkezésére figyelemmel valamennyi sértett estében befejezett bűncselekmény.

[271] Az elsőfokú bíróság helyesen döntött – a tanú2 sérelmére 2015-ben elkövetett cselekmény kivételével – a folytatólagosság megállapításáról is, a további cselekményeknél a vádlott(ak) részére több alkalommal átadott pénzüsszegek nem egyetlen ügylet részteljesítései voltak, hanem újabb, a korábbtól eltérő megtévesztési mozzanat eredményeként fizették meg azokat, így a folytatólagos elkövetés megállapítható. Helyesen értékelte azt is az elsőfokú bíróság, hogy tanú2 sérelmére megvalósult egyes részcsselekmények között (2014 augusztusa és 2015 júniusa) olyan hosszú idő telt el, amely nem felel meg a „rövid időköz” bírói gyakorlat által kimunkált meghatározásának, és így a részcsselekmények önálló bűncselekményt történő értékelése indokolt.

[272] A cselekmény jogi minősítésénél kizárólag az elkövetői alakzatot kellett helyesbíteni I. r. vádlottnak a I/B., IV. és V. r. vádlott III. tényállásban leírt cselekvősege alapján.

[273] A tetteség és a részesség közötti határvonalat az jelenti, hogy a tettesek a törvényi tényállás elemei közé tartozó magatartást valósítanak meg, a részesek a szándékos

bűncselekmény elkövetésében úgy vesznek részt szándékosan és járulékos módon, hogy nem valósítanak meg a tényállás objektív tényállási elemei közé illő cselekvőségét. Az 1/B tényállás szerint Terhelt1 I. r. vádlott Terhelt2 II. r. vádlottat további kölcsönök felvételére vette rá, azzal, hogy enélkül nem tud az általa befektetett összegekhez jutni, felhívás alapján II. r. vádlott – többek között – tanú2től is kért kölcsön, ennek során azonban I.r. vádlott maga is többször beszélt a sértettel telefonon. Mind a cég5. sérelmére, mind a tanú2 sérelmére 2014-ben elkövetett bűncselekmények alkalmával felhívta és megadta számára a magánbankszámlájának számát, valamint közölte, hogy sürgősen van szükség a pénzösszegre. I. r. vádlottnak. Ez a magatartása egyrészt igazolja, hogy II. r. vádlottal szándékegységben cselekedett, másrészt I. r. vádlott cselekvőségét a tényállás keretei közé juttatta azzal, hogy tudva II. r. vádlott megtévesztő magatartásáról, ahhoz kapcsolódva maga is sürgette a kifizetést, mindezzel és a bankszámlaszám megadásával – a kár bekövetkezésében maga is közvetlenül és aktívan szerepet játszott.

[274] A III. tényállásban Terhelt4 IV. és Terhelt5 V. r. vádlott úgy működött közre a bűncselekmény elkövetésében, hogy Terhelt5 V. r. vádlott a tanú3 Szabolccsal, mint cég2 képviselőjével 2015. november 13. napján két szerződést kötött, amelyben a cég13.-t bank2 bank2 transfer agent-jeként regisztrációs feladatok, valamint a bank2kal szemben képviselői ellátásra vállalkozott. Terhelt4 IV. r. vádlott a cég14. nevében a szerződésből eredő kötelezettségeket 2016. április 22. napján aláírt „Nyilatkozat szerződéses kötelezettség átruházásáról, illetve engedményezéséről” elnevezésű szerződéssel, mint engedményes átvállalta. Cselekvőségük tehát nem merült ki a cég alapításában és a bankszámla I. r. vádlott rendelkezésére bocsátásban, hanem a valóltan tartalmú szerződések megkötésével maguk is tevőlegesen részt vettek a sértett megtévesztésében, tanú3 Szabolccsal személyesen találkozva a szerződések aláírása során, azaz tettesi magatartást tanúsítottak.

[275] A IV. tényállásban figyelemmel arra, hogy Terhelt4 IV. r. vádlott nem ejtett, és nem is tartott tévedésben mást, tehát a csalás elkövetési magatartását nem fejtette ki. Tudatában volt viszont annak, hogy amit I. rendű terhelt végez az csalás. A bűnsegéd ugyanis szükségszerűen a törvényi tényállás keretein kívül marad, így a büntetőjogi felelősség megítélése szempontjából cselekvőségét az alapján kell vizsgálni, hogy fizikai vagy pszichikai segítségnyújtással hozzájárult-e a tettesi alapcselekmény megvalósulásához. E szempontból értékelve a IV.r. terhelti magatartásokat a netbanki hozzáférés megadásával közreműködött a bűncselekmény elkövetésében, tudata átfogta, hogy tevékenységével hozzájárul a károkozáshoz, e cselekmény vonatkozásában a bűnsegédi elkövetési alakzat törvényes.

[276] Terhelt1 I. r. vádlott (1/B tényállás), IV. és V. r. vádlott (III. tényállás) elkövetői alakzatának változása kihat e cselekményeket – az elsőfokú bíróság minősítése által – tettesként megvalósító Terhelt2 II. r. vádlott (1/B tényállás) és Terhelt1 I. r. vádlott (III. r. tényállás) cselekményének minősítésére is, figyelemmel arra, hogy a szándékegységben cselekvő tettesek magatartása ezáltal társtettesnek minősül. Mindezekre figyelemmel az ítéltábla a cég2. sérelmére elkövetett cselekményt (III. tényállás) Terhelt1 I. r., Terhelt4 IV. r. és Terhelt5 V. r. vádlottak esetében, tanú2 sérelmére és a cég5. sérelmére elkövetett cselekményt (1/B. tényállás) I. s II. r. vádlottak esetében társtettesként elkövetettnek minősítette.

[277] A bűncselekmény megnevezésének módosítása a 61. Bk. vélemény iránymutatásán alapul, amely szerint a bűncselekményt a bíróság ügydöntő határozatának rendelkező részében a Btk. Különös Része szerinti alcímével kell megnevezni, a megnevezés mellett a Btk. Általános Részének rendelkezésein alapuló egyes szöveges kiegészítéseket is fel kell tüntetni: meg kell jelölni, hogy a bűncselekmény büntett vagy vétség, illetve – amennyiben az adott bűncselekmény szándékosan is elkövethető – a gondatlan alakzatot, továbbá utalni kell

a többrendbeli vagy a folytatólagos elkövetésére, valamint az elkövetői és az elkövetési alakzatra.

[278] A büntetés kiszabásánál – ahogyan a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56/2007. számú BK vélemény is rögzíti – a bíróság által megállapított minősítéshez kapcsolódó büntetési keret az alapvető tényező. Ez jelöli ki azokat a határokat, amelyek között a súlyosító és enyhítő – összefoglalóan a büntetést befolyásoló – körülmények a büntetést alakíthatják. Ezeket tehát nem elvont általánosságban, nem mechanikusan, hanem a konkrét ügy tényeire vonatkoztatva, egymással egybevetve, összefüggésükben kell értékelni, és a határozatban megindokolni. Nem a számuk, hanem az adott esetben meglévő hatásuk a döntő a büntetés meghatározásánál. Az elkövetett bűncselekmény tárgyi súlya, a vádlottak személyében rejlő társadalomra veszélyesség, az enyhítő és súlyosító körülmények együttes értékelése, valamint cselekvőségük összevetése mellett kell megválasztani az egyes vádlottakkal szemben az adott ügyben a büntetési célok elérését biztosító joghátrányt.

[279] A törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket alapvetően helyesen vette számba, azokat az alábbiakkal – a részben a megváltozott minősítésre figyelemmel – pontosítja a másodfokú bíróság:

[280] –Nem mellőzte a hasonló jellegű cselekmények elszaporodottságára történt utalást a másodfokú bíróság a súlyosító körülmények közül, mivel a Legfőbb Ügyészség által közzétett bűnügyi statisztikai adatok szerint a 2010-2014 év közötti időszakban a vagyon elleni bűncselekmények száma országos szinten csökkenő tendenciát mutatott ugyan, ugyanakkor a csalások száma 2011 és 2012 év között jelentősen megugrott, 27906-ról 36911-re növekedett, és az elkövetések száma a következő években is ezen a szinten maradt (ügyészségi tájékoztató 14. oldal).

[281] – Az üzletszerű elkövetést – V. r. vádlott védőjének fellebbezésével szemben – helyesen értékelte az elsőfokú bíróság súlyosító körülményként azoknál a cselekményeknél a vádlottak terhére, ahol ez nem jelenik meg minősítő, és ekként a büntetési tételkeretet felemelő körülményként. Nem vitatható, hogy a kétszeres értékelés tilalma a büntetést befolyásoló körülmények értékelésénél is érvényes, és emiatt a törvényhozó által tényállási elemként szabályozott, avagy a súlyosabb vagy enyhébb minősítést megalapozó körülményt nem lehet külön enyhítőként vagy súlyosítóként is értékelni (56. Bk. vélemény I. pont). Azonban a cég1. és a cég2. sérelmére elkövetett bűncselekmények esetében a büntetés kiszabása során értékelendő súlyosító körülményként az üzletszerű elkövetés, mivel a Btk. 373.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (6) bekezdés a) pontja szerint minősülő csalás büntetettének törvényi tényállása sem alap, sem minősítő körülményként nem tartalmazza az üzletszerű elkövetést.

[282] – Az időmúlás valamennyi vádlott esetében igen jelentős, amelynek nyomatékát tovább növeli, hogy az elsőfokú ügydöntő határozat kihirdetése óta újabb egy év eltelt. Mindez valamennyi vádlott esetében nyomatékos enyhítő körülmény, még az eljárás során ismertelen helyre távozott I. r. vádlott esetében is, figyelemmel arra, hogy a felróható magatartásával érintett időszak a pertartam egészéhez viszonyítva nem számottevő. Terhelt1 I. r. vádlott és Terhelt2 II. r. vádlottak védői helyesen hivatkoztak arra, hogy a 2/2017.(II.10.) AB határozat iránymutatására is figyelemmel az időmúlástól függetlenül kell vizsgálni a büntetőeljárás elhúzódását, ami nem pusztán időmúlást vagy hosszú eljárást jelent, hanem felelősségi kérdés is. Helyesen utaltak a védők arra is az alkotmánybírósági határozat alapján, hogy az eljárás elhúzódásának fogalma magában foglalja azt, hogy az eljáró hatóság a büntetőeljárás valamely szakaszában inaktivitást mutatott és a lefolytatott eljárás nem minden részletében tükrözi azt az erőfeszítést, amelyet a hatóság az észszerű határidőn belüli elbírálás érdekében kifejtett. Jelen ügyben azonban az eljáró hatóságok tétlensége nem érhető tetten, a per történetéből arra lehet következtetni, hogy sem az ügyészség, sem a bíróság eljárásában nem

állapítható meg az érintett hatóság tétlensége, az ún. inaktivitás. A büntetőper hosszát alapvetően az ügy jellege és bonyolultsága indokolta, kisebb részben közrehatott I. r. vádlott és II. r. vádlott felróható magatartása, amely az ismeretlen helyre távozás és a bizonyítékok késedelmes benyújtásával valósult meg. Az utolsó cselekmény elkövetésétől (2016. december 12.) számítva az ügyészség 2 év 8 hónapon belül vádat emelt, a bíróság haladéktalanul intézkedett az előkészítő ülés megtartásáról (2019. november 28.) ezt követően a bíróság úgy tűzött határnapokat, hogy a tárgyalás megismétlésére – sem az eljáró bíró személyének megváltozása, sem a tárgyalási időköz túllépése miatt – nem került sor, így az eljárás elhúzódása mint az eljáró hatóságot terhelő felelősség jelen ügyben nem állapítható meg.

[283] – Bár nem vitatható, hogy II. r. és III. r. vádlottak maguk is jelentős összegeket áldoztak fel magánvagyonukból I. r. vádlott érdekében, azonban az így elszenvedett hátrány nem áll közvetlen összefüggésben a terhükre rótt bűncselekménnyel. Az 56. BK vélemény értelmében az tekinthető enyhítő körülménynek, ha az elkövetőt a bűncselekmény következtében éri a büntetőjogi hátrányokon kívül egyéb tényleges hátrányok úgy, mint elszenvedett sérülés, jelentős munkajogi, anyagi vagy egyéb hátrány, a bűncselekményből származó előnyt lényegesen meghaladó kártérítési kötelezettség. Ilyen többlethátrány II. és III. r. vádlott esetében nem merült fel, bár vitathatatlan, hogy a tanulság, amit levontak saját döntéseik következményeiből, a kiszabott büntetés visszatartó erejét is támogatni fogja.

[284] – Terhelt2 II. r. vádlott terhére [129] bekezdésben foglaltak alapján nem értékelhető az, hogy büntetőeljárás hatálya alatt állt a cselekmény elkövetésekor; II. r. vádlott vonatkozásában növeli a kár megtérítésének, mint enyhítő körülménynek a nyomatékát az is, hogy további 500.000 forintot fizetett meg a cég3. részére.

[285] – Terhelt3 III. r. vádlott terhére helyesen nyert értékelést, hogy büntetőeljárás hatálya alatt követte el a bűncselekményt, ennek ténybeli alapja azonban nem az elsőfokú ítélet 7. oldalán feltüntetett ítélet, hanem a másodfokú ítéletben megjelölt költségvetési csalás büntette miatt indult eljárás [131].

[286] – Terhelt5 V. r. esetében mellőzi a bűnsegédi elkövetést az enyhítő körülmények közül, azonban további enyhítő körülmény, hogy két kiskorú gyermek eltartására köteles, illetve – a [131] bekezdésre figyelemmel – büntetlen előélete.

[287] Az így kiegészített bűnösségi körülményeket a cselekmények tárgyi súlyával is összevetve az elsőfokú bíróság valamennyi vádlott esetében a büntetéskiszabási elvekkel és büntetési célokkal összhangban választotta meg az alkalmazott szabadságvesztés büntetési nemet, a másodfokú bíróság azonban a büntetések tartamával nem értett egyet.

[288] Elöljáróban szükséges utalni arra, hogy elkövetőknek a cselekményben betöltött szerepe és magatartása, a bűncselekmények száma, az elkövetési idő tartama, a kár összege, valamint az alanyi társadalomra veszélyesség körében szerepet játszó előéleti adatokat vette figyelembe az ítéltábla a büntetés kiszabása körében. Emellett figyelemmel volt arra is, hogy az ítélet belső arányossága ne sérüljön, és a hasonló magatartást megvalósító elkövetők büntetése igazodjon egymáséhoz.

[289] Terhelt1 I. r. vádlott volt a bűncselekmények értelmi szerzője, irányítója, valamennyi cselekményben meghatározó szerepet vitt, a bűnhalmazatban álló bűncselekmények száma és az összkár értéke esetében a legmagasabb, így a másodfokú bíróság a többi elkövetőhöz viszonyítva jelentősen súlyosabb mértékben határozta meg a kiszabott büntetés tartamát. Enyhítésre esetében az igen jelentős időmúlás, az elkövetéskori büntetlen előélete, és a belső arányosság megőrzése miatt látott indokot, azonban irányító, kezdeményező szerepére figyelemmel esetében a Btk. 82. § (1) bekezdésében nevesített enyhítő szakasz alkalmazása

nem volt indokolt, így I. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát hat évben határozta meg.

[290] Terhelt3 III. r. vádlott és Terhelt5 V. r. vádlottak kizárólag egy cselekményben érintettek, Terhelt4 IV. r. vádlott az enyhébb megítélésű bűncselekményt bűnsegédként követte el, mindhárom vádlott alanyi társadalomra veszélyessége elkövetéskori büntetlen előéletére és arra figyelemmel, hogy azóta sem indult vele szemben eljárás, alacsony fokú. Mindhárom vádlott esetében az általuk, vagy közreműködésükkel elkövetett bűncselekménnyel okozott kárérték hozzávetőlegesen egyezik, figyelemmel arra, hogy IV. és V. r. vádlottak cselekvősége a cég2. sérelmére elkövetett bűncselekménynél nem a teljes elkövetési időszakot (és nem a teljes kárösszeget) fedte le. Bár Terhelt4 IV. r. és Terhelt5 V. r. vádlottak elkövetői alakzata a III. tényállással kapcsolatban bűnsegédre módosult, ez cselekvőségük jelentőségének megítélésén érdemben nem változtatott, mivel magatartásukra az elkövetői alakzat jogi értékelésétől függetlenül továbbra is irányadó az, hogy Terhelt1 I. r. vádlott tervének helyettesíthető, lecserélhető elemei voltak, a bűncselekmény elkövetésében marginális szerepet játszottak. Mindezen körülmények együttes értékelésének eredményeképpen a másodfokú bíróság álláspontja szerint egyrészt mindhárom vádlott vonatkozásában helyesen határozta meg az elsőfokú bíróság a büntetési tételkeret a Btk. 82. § (1) bekezdésében és a (2) bekezdés b) pontjára figyelemmel, mivel a büntetési tétel legkisebb mértéke a büntetés kiszabásának elveire figyelemmel esetükben túl szigorú lenne, másrészt azonban büntetésük azonos tartamú meghatározása indokolt, így a másodfokú bíróság Terhelt3 III. r. és Terhelt4 IV. r. vádlottak szabadságvesztés büntetését egyaránt két évre enyhítette. Az enyhítő szakasz irányadó rendelkezésének teljes kimerítésével meghatározott 2-2 év szabadságvesztés a belső arányosság követelményének is maradéktalanul megfelel.

[291] A cselekményben betöltött szerep alapján különbség tehető az egyetlen cselekményt megvalósító Terhelt3 III. r. vádlott és a halmazati cselekményeket elkövető Terhelt2 II. r. vádlott között is. Terhelt2 II. r. vádlott magatartásának súlyosabb megítélésénél nem kizárólag, és nem elsősorban a bűnhalmazaban álló cselekmények nagyobb számának volt szerepe, mivel ezek részben egy töről fakadtak, a cselekmény társadalomra veszélyessége jelentősen nem nőtt azáltal, hogy a bűncselekmények azonos passzív alanya, tanúl a megtévesztés hatására magánvagyonra mellett az általa képviselt cégek vagyonából is adott kölcsön. Ellenben annak a büntetés kiszabása során jelentőséget tulajdonított az ítéltábla, hogy II. r. vádlott tanúval és tanú2sel fennálló barátságát, feltétlen bizalmon alapuló viszonyát használta fel arra, hogy rábírra őket a vagyonuk feletti rendelkezésre egy nem létező befektetés érdekében. Terhelt2 II. r. vádlott elkövetési magatartása mind időtartamában (2014.03.03-2015. 06.), mind a bűncselekményekkel együttesen okozott kár összegében (759.000.061 forint) jelentősen eltért Terhelt3 III. r. vádlott magatartásának e mutatóitól, miközben cselekvősége I. r. vádlott egyszemélyes vezetői szerepe mellett – III. r. vádlottal egyezően – inkább végrehajtási jellegű maradt. Mindezen körülmények alapján a másodfokú bíróság II. r. vádlott esetében is indokot látott a Btk. 82. § (1) bekezdésében nevesített enyhítő szakasz alkalmazására, - értékelve a jelentős nyomatékú enyhítő körülményként az időmúlást, és a kár részbeni megtérítését is – Terhelt2 II. r. vádlott szabadságvesztés büntetését három évre enyhítette.

[292] Terhelt1 I. r. és Terhelt2 II. r. vádlottak esetében az elsőfokú bíróság indokoltan, és helyes jogszabályi alapon döntött a közügyektől eltiltás alkalmazásáról, a mellékbüntetés tartamát a másodfokú bíróság a szabadságvesztés megváltozott tartamához igazodva I. r. vádlott esetében hat évre, II. r. vádlott esetében három évre enyhítette.

[293] Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r. és Terhelt5 V. r. vádlottak esetében az így kiszabott szabadságvesztés lehetővé tette a büntetés végrehajtásának felfüggesztését. A szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztéséről a bíróság a súlyosító és enyhítő

körülményeket, valamint a büntetéskiszabási elveket figyelembe véve dönt. Mindebből szükségszerűen következik, hogy azon körülmények (s ez az enyhítő tényezőkön túl a súlyosító tényezőket is magában foglalja), melyek jelen ügyben a kiszabott büntetés nemét és mértékét megalapozták, a szabadságvesztés végrehajtásnak felfüggesztése szempontjából is jelentőséggel bírnak. A Btk. 85. § (1) bekezdése alapján a szabadságvesztés végrehajtásnak felfüggesztése nem kerül ellentétbe az általános megelőzés követelményével, de fokozottan érvényesül a speciális prevenció. Ezen túl a büntetést befolyásoló tárgyi tényezők közül az időmúlás (a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56/2007. BK vélemény III/10. pont) nagyobb mértéke esetén a büntetési célok közül a generális prevenció szükségszerűen háttérbe szorul a speciális, az elkövető visszatartását előmozdító büntetési célhoz képest. Jelen ügyben az idősebb életkorú vádlottak nyolc éve állnak büntető eljárás hatálya alatt, a törvénnyel összeütközésbe a cselekmény előtt egyáltalán nem kerültek, IV. és V. r. vádlottal szemben azóta nem indult más eljárás, így alaposan feltehető, hogy a büntetés célja a szabadságvesztés végrehajtása nélkül is elérhető. Ehhez képest önmagában a terhükre rótt bűncselekmény(ek) jelentősebb tárgyi súlya nem zárhatja ki a szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztését. Mindezek alapján a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy III. r., IV. r., és V. r. vádlottnál a büntetési célok nem kizárólag végrehajtandó szabadságvesztés büntetés kiszabásával érhetők el. Az 55/2007. számú BK vélemény szerint a próbaidő tartamának meghatározásánál a bűncselekmény jellegének, a bűnösség fokának, a bűncselekmény indítékának, az elkövetőnek a bűncselekmény elkövetése után tanúsított magatartásának is jelentősége van. Mindezeket a körülményeket elsősorban az egyéni megelőzés szempontjából értékelve, az ítéltábla mindhárom vádlott esetében a végrehajtás felfüggesztésének próbaidejét – a bűncselekmények jellege és tárgyi súlya okán – a törvény adta lehetőségeket kihasználva öt évben határozta meg.

[294] A szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztése szükségszerűen maga után vonta e vádlottak esetében a közügyektől eltiltás mellékbüntetés mellőzését.

[295] A terhelteket érintően a törvényszék törvényesen állapította meg a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát, a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére tekintettel ugyanakkor az ítéltábla megállapította, hogy III. r., IV. r. és V. r. vádlottak esetében e rendelkezés a szabadságvesztés végrehajtása esetén irányadóak.

[296] A másodfokú bíróság Terhelt2 II. r. vádlott esetében indokot látott a Btk. 38. § (3) bekezdés alkalmazására, mivel a vádlott büntetlen előéletű volt, életvitele rendezett, vele szemben – a bűnügyi nyilvántartás adatai szerint – nem indult újabb eljárás, törvénytisztelő életmód kialakításához való készsége egyértelműen kimutatható, az okozott kár jóvátételében önként – a vádlottak közül egyedüli személyként – közreműködött, ezért megalapozottan feltehető, hogy a büntetés célja vele szemben akkor is elérhető, ha a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége a szabadságvesztés fele részének kiállása után megnyílik.

[297] Az ítéltábla IV. és V. r. vádlottak védőinek indítványára, de hivatalból is vizsgálta a 8/2015. (IV. 17.) AB határozat alapján az előzetes mentesítés alkalmazhatóságát. Az ítélezési gyakorlat szerint az érdemesség vizsgálata során az elkövető személyiségét, életvitelét, a bűncselekmény jellegét, az elkövetés körülményeit és indítékát összevetve kell állást foglalni, a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését alátámasztó körülmények az érdemesség vizsgálatánál is szerepet kaphatnak (BJD 8779.). Az érdemesség szempontjából a bűncselekmény jellegén, a büntetés mértékén túlmenően, alapvetően a terhelt személyének jövőbeni társadalomra veszélyessége mérlegelendő (BH2018. 13). A másodfokú bíróság a vádlottak terhén megállapított vagyon elleni bűncselekmény tárgyi súlyára, az okozott kár 500 millió forintot meghaladó összegére, a cselekmények folytatólagosságára, valamint arra figyelemmel, hogy a tetteikkel történt szembenézés elmaradt, nem látott lehetőséget az

előzetes mentesítés alkalmazására. A kiszabott büntetések mellett a társadalom védelme jelenleg igényli a vádlottak személyére háruló, a büntetett előélethez fűződő hátrányos következményeket is, így a Btk. 102.§ (1) bekezdése szerinti előzetes mentesítés esetükben nem volt alkalmazható.

[298] A törvényszék ítéletében elmulasztotta annak indokolását, hogy miért mellőzte a pénzbüntetés kiszabását a haszonszerzés céljából elkövetett bűncselekmények miatt elítélt vádlottak vonatkozásában. A Btk. 50. § (2) bekezdésében meghatározott pénzbüntetés alkalmazására kizárólag a törvényben meghatározott három konjunktív feltétel megléte esetén kerülhet sor. A bűncselekmény haszonszerzés céljából történő elkövetése és a terhelt szabadságvesztésre ítélésének ténye objektív feltétel, míg a terhelt jövedelmi, vagyoni viszonyainak megfelelése bírói mérlegelés tárgya (BH2025. 6.).

[299] Jelen ügyben a vádlottak vonatkozásában megállapítható volt a pénzbüntetés kiszabásának azon feltétele, hogy a bűncselekményt haszonszerzés céljából követték el, ezen felül őket a bíróság határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítélte. A megfelelő jövedelemmel, keresettel, illetve vagyonnal rendelkezés körében az irányadó 25/2007. BK vélemény rögzítette, hogy a pénzbüntetés alkalmazása szabadságvesztés mellett akkor felel meg céljának, ha alappal lehet következtetni arra, hogy a vádlott a pénzbüntetést törvényes tartási kötelezettségeinek teljesítése mellett, a maga és tartásra szoruló családja minimális megélhetésének veszélyeztetése nélkül saját keresetéből, jövedelméből – akár részletekben is, de – képes megfizetni. Ez a feltétel valamennyi vádlott esetében hiányzik, ezért a másodfokú bíróság nem találta alaposnak az ügyészi fellebbezést a részében, hogy a vádlottakkal szemben a bíróság pénzbüntetést is szabjon ki. I. r. vádlott jelenleg más ügyben kiszabott jogerős szabadságvesztését tölti, az elmondása az immár szingapuri székhelyű cég⁷ által uralt milliárdos vagyonáról és bevételi forrásairól a jelen ügyben lefolytatott bizonyítási eljárás alapján kétségbe vonható, II., III., IV. és V. r. vádlottak megtakarítással, vagyonnal nem rendelkeznek, Terhelt³ III. r. vádlott nyugdíját a lehetséges legnagyobb mértékig letiltás terheli, Terhelt⁴ IV. r. vádlott pedig minimális bevételre tesz szert, II. és V. r. vádlottak ugyan rendelkeznek rendszeres jövedelemmel, azonban Terhelt² II. r. vádlottnak a közeljövőben végrehajtandó szabadságvesztéssel kell szembenéznie, Terhelt⁵ V. r. vádlott alacsony összegű jövedelmét csaknem teljes egészében felemésztí a hiteltartozás, emellett két kiskorú gyermek eltartásáról is gondoskodnia kell. Mindez pedig azt jelenti, hogy a pénzbüntetés megfizetéséhez saját keresetükből, jövedelmükből nem képesek, annak teljesítése a büntetőeljárásban nem érintett személyekre hárulna, mindezek alapján a másodfokú bíróság az ügyészségnek sem a kiszabott szabadságvesztés tartamának súlyosítását, sem pénzbüntetés kiszabását célzó indítványát nem találta alaposnak.

[300] Az elsőfokú bíróság törvényesen döntött cég^{1.}, a cég^{2.} és a cég^{4.} magánfelek polgári jogi igényét egyéb törvényes útra utasításáról, azonban a rendelkezés jogszabályi alapja pontosítást, az indokolás kiegészítést igényel. Az eljárás során tanú¹ a cég^{1.} ügyvezetőjeként 2015. szeptember 21. napján, jogi képviselője útján 2016. április 12. napján 651.500.000 forint kárösszeg erejéig élt polgári jogi igénytel. A magánfél által bejelentett polgári jogi igényt a Szegedi Törvényszék a 2016. október 11. napján meghozott 15.P.22.140/2015/59. számú ítéletével, amely a Szegedi Ítéltábla Pf.III.21.576/2016/11. számú ítéletével 2017. február 23. napján emelkedett jogerőre, elbírálta, kötelezte I. r. Terhelt¹, II. r. Terhelt² és III. r. Terhelt³ vádlottat, hogy egyetemlegesen fizessenek meg 600.000.000 Ft-ot és ennek 2015. május 28. napjától járó kamatát a cég^{1.} részére. Így a büntetőeljárásban ezen összeg erejéig a Be. 560.§ (1) bekezdés g) pontjára figyelemmel, mivel a magánfél és a terhelt között ugyanabból a ténybeli alapból származó ugyanazon jog iránt indított más perben a per tárgyát már jogerősen elbírálták, kártérítés megfizetésére kötelezésének nem volt helye. A polgári perben megítélten felüli összeg vonatkozásában a polgári jogi igény érdemi elbírálását a Be.

560.§ (1) bekezdés n) pontja zárja ki, figyelemmel arra, hogy az előterjesztett polgári jogi igénynek feltétlenül tartalmaznia kell, hogy kivel szemben terjesztik elő, ezen konkrét adatok hiányában kereseti kérelemről nem lehet beszélni, a cég1. magánfél érdekében előterjesztett polgári jogi igény pedig nem tartalmazta, hogy melyik elkövetővel szemben kívánja érvényesíteni a büntetőeljárásban a kártérítési igényét. A cég2. érdekében a sértett jogi képviselője által bejelentett polgári jogi igény érvényesítését a magánfél jogutód nélküli megszűnése (Be. 560.§ (1) bekezdés h) pont), a cég4. által bejelentettét a Be.560.§ (1) bekezdés n) pontja zárta ki, figyelemmel arra, hogy a polgári jogi igény nem tartalmazza az 556. § (2) bekezdés a)–c) pontjában foglaltakat, így azt, hogy kivel szemben és milyen összeg erejéig kívánja igényét érvényesíteni.

[301] A törvényszék törvényesen döntött I. r. vádlottal szemben a vagyonekbevétele alkalmazásáról, a Kúria Büntető Kollégiumának 69. számú véleményére figyelemmel az intézkedés okszerűen alkalmazta Terhelt1 I. r. vádlottal szemben, mivel a bűnös úton elért vagyongyarapodás kizárólag nála jelentkezett, a vagyonekbevétele összegének meghatározásánál azonban figyelmen kívül hagyta a IV. tényállással kapcsolatban megszerzett vagyont, emellett a tényállás fellebbezési eljárásban történt pontosítása is kihatott a vagyonekbevétele összegére.

[302] Az elsőfokú bíróság ténybeli alap nélkül rendelkezett a Terhelt1 I. r. vádlott részére a cég6. által vezetett bankszámlaszám1 számú számlán kezelt 47.143 Euró zár alá vételét fenntartásáról, az iratok alapján ugyanis az rögzíthető, hogy a nyomozás során mind a cég2, mind a cég1. magánfelek által bejelentett zár alá vétel iránti indítványokat elutasította a bíróság, a Budai Központi Kerületi Bíróság 2019. július 5. napján kelt 43.Bnyf.2030/2019/3. számú végzését, amely a cég6. által vezetett bankszámlaszám1 számú számlán kezelt 47.143 Euró zár alá vételének elrendeléséről rendelkezett, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2019. október 3. napján kelt 22.Bnyf.9881/2019/10. számú végzésével megváltoztatta, és a cég2 magánfél által előterjesztett, a polgári jogi igény biztosítását célzó zár alá vétel elrendelése iránti indítványt elutasította. Ilyen módon nem volt érvényben zár alá vétel, ezért az ennek fenntartására vonatkozó rendelkezést mellőzte az ítéltábla. Ugyanakkor elbírálás nélkül maradt a Budapesti Rendőr-főkapitányság Korrupciós és Gazdasági Bűnözés elleni Főosztály Gazdaságvédelmi Osztálya által lefoglalt és P-19/2016 számon letétbe vett 37.180 forint valamint a P-32/2018. számon letétbe vett 41.082 EUR készpénz, amelynek lefoglalását az ítéltábla a Be 321.§ (1) bekezdése alapján megszüntette, és Terhelt1 I. r. vádlottnak kiadta azzal, hogy a Be. 323.§ (1) bekezdés alapján I. r. vádlottal szemben elrendelt vagyonekbevétele biztosítására visszatartani rendelte.

[303] A bűnjelek könnyebb beazonosíthatósága érdekében feltüntette, hogy a tanú1 és a tanú3 által becsatolt adathordozókat melyik hatóság és milyen számon vette tárgynyilvántartásba.

[304] Az egyszerűsített felülvizsgálatra tartozó egyéb, a bűnügyi költségre vonatkozó ítéleti rendelkezések a pontosan hivatkozott törvényhelyeknek megfelel.

[305] Az ítélet rendelkező részében a Be. 561. § (2) bekezdés b) pontban meghatározott, a Be. 184. § (2) bekezdés szerinti személyes adatok közül az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetése óta bekövetkezett változásokra tekintettel helyesbítette I. és IV. r. vádlottak lakcímét, I. r. vádlott tényleges tartózkodási helyét, valamint V. r. vádlott személyazonosító igazolványának számát.

[306] Fenti indokokra figyelemmel az ítéltábla - a Be. 600. § (1) bekezdés b) pont szerint tárgyaláson eljárva - az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdés alapján megváltoztatta, míg egyéb rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdés alapján helybenhagyta.

[307] A másodfokú bírósági eljárásban felmerült bűnügyi költség viselése tekintetében az ítéltábla a Be. 613. § (1) bekezdése alapján és a (2) bekezdés a) pontja értelmében – az enyhítés tekintetében valamennyi vádlott esetében eredményes fellebbezésre figyelemmel – határozott.

[308] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 615. § (1) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2025. február 12.

dr. Szalai Géza sk.
a tanács elnöke

dr. Szabó Ágnes Petra s.k.
előadó bíró

dr. Sárecz Szabina Martina s.k.
bíró

A Fővárosi Törvényszék 2024. január 31. napján kelt 22.B.957/2019/153. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.226/2024/52. számú ítélete folytán Terhelt1 I. r., Terhelt2 II. r., Terhelt3 III. r., Terhelt4 IV. r. és Terhelt5 V. r. vádlottak vonatkozásában 2025. február 12. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2025. február 12.

dr. Szalai Géza s.k.
a tanács elnöke